

Biblioteca

Revistă de bibliologie și știința informării

6 / 2021

REPERE PROFESIONALE. METODOLOGIE

Servicii și produse info-documentare înainte
și după pandemie - o radiografie sumară
Corina Dovîncă.....p. 1

VIAȚA BIBLIOTECILOR

Libertatea din spatele gratiilor: O descriere
succintă a bibliotecilor din spațiul carceral (I)
Vlad Babei.....p. 5
Importanța Asociației ASTRA, reflectată
în memoria unor cărturari ai vremii
Daniela Carmen Sava.....p. 14
Salonul Anual de Carte de la Slobozia
ajuns la a XXX-a ediție
Elena Balog, Vasilica Șerbanp. 18

PATRIMONIUL

Din istoria unei idei în România modernă. Scrisori către
socialistul român Panait Mușoiu
Cristina Marinescu.....p. 20

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Biblioteca publică Choa Chu Kang,
unică în Singapore
Raluca Man.....p. 23

GALAXIA GUTENBERG

Tudor Vladimirescu în creații poetice
Mariana Vasile.....p. 30
Recenzie: Gabriela Jurubiță. Publicațiile seriale
științifice românești în cercetarea contemporană, 2020.
Robert Coravu.....p. 33
Recenzie: Doru Bădără. Din istoria cărții
și a tiparului românesc, 2019.
Olimpia Mitric.....p. 35

COLEGIUL EDITORIAL:

COMITET ȘTIINȚIFIC

prof. univ. dr. DOINA BÂNCIU
prof. univ. dr. AGNES ERICH
lect. univ. dr. MARIA MICLE
ELENA PINTILEI
conf. univ. dr. CRISTINA POPESCU
prof. univ. dr. ANGELA REPANOVICI
prof. univ. dr. ELENA TÎRZIMAN
acad. FLORIN FILIP
prof. univ. dr. ZANFIR ILIE
prof. univ. dr. MIRCEA REGNEALĂ
dr. OCTAVIAN MIHAIL SACHELARIE

COLEGIU CONSULTATIV

EUGENIA BEJAN
dr. ADRIANA-ELENA BORUNĂ
NICOLETA MARINESCU
dr. FLORICA-ELISABETA NUȚIU-VULCĂNESCU
VERA OSOIANU
dr. CARMEN-LEOCADIA PESANTEZ POZO
prof. univ. dr. hab. NELLY ȚURCAN
dr. ing. MIHAELA VOINICU
lect. univ. dr. ROBERT CORAVU
lect. univ. dr. CONSTANTIN ITTU

COLECTIV REDACȚIONAL

coordonator: dr. RALUCA MAN
tehnoredactare computerizată: FLORIN NISTOR
distribuție: ALEXANDRINA GABOR

Adresa: B-dul Unirii, nr. 22, București,
cod poștal 030833, OP 4, sector 3,
telefon: 021.3142434/1075,
e-mail: raluca.man@bibnat.ro
sanda.gabor@bibnat.ro (a se vedea coperta III)

*Responsabilitatea pentru conținutul articolelor
aparține autorilor.*

Servicii și produse info-documentare înainte și după pandemie - o radiografie sumară

Drd. Corina DOVÎNCĂ
Universitatea din București. Școala Doctorală de Litere
Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București. Șef serviciu Referințe
e-mail: corina.dovinca@bcub.ro; corina.dovinca@drd.unibuc.ro

Scopul acestui articol¹ este acela de a face cunoscut felul în care una dintre cele mai mari biblioteci universitare din România - Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București - a traversat perioada dificilă cauzată de virusul SARS-CoV-2, reușind să-și adapteze serviciile și produsele curente și chiar să propună altele noi, pentru a menține treaz interesul utilizatorilor săi și pentru a-i convinge că biblioteca este o sursă de satisfacere a necesităților lor concrete. Prezentarea expune sumar serviciile și produsele de referințe, în varianta lor adaptată, tehnologizată, în acord cu noile experiențe.

Trecerea de la tradițional la tehnologiile moderne, care s-au dovedit a fi mult mai facile pentru utilizator, nu a reprezentat un salt brusc, ci s-a petrecut în timp, timp în care cele două trăsături au funcționat într-un paralelism moderat. Pandemia a forțat lucrurile, dezechilibrând acest paralelism, producând sincope funcționale și punând biblioteca la capătul unui drum, pe care, deși se pregătise să-l parcurgă, îl plănuise mai lung.

Liniștea produsă de prezența exclusivă a utilizatorilor în mediul virtual a generat o stare de neliniște în interiorul bibliotecii. Internetul, singura dovadă a expresiei acestei instituții, a devenit sală de lectură, birou de referințe, amfiteatru pentru conferințe - toate la un loc, într-un singur mediu, în care biblioteca a reușit să se facă auzită, să servească, în continuare, utilizatorul, să-l orienteze în tot acest zgomot informațional, să-l asiste și să-l ghideze în procesul de căutare sau de cercetare.

Vom prezenta, în cele ce urmează, câteva dintre serviciile și produsele documentare pe care BCU „Carol I”, prin intermediul Serviciului Referințe, le pune la dispoziția utilizatorilor săi, punctând felul în care evenimentele din ultima perioadă au influențat caracteristicile și impactul lor asupra utilizatorilor.

BCU „Carol I” se adresează cu precădere unei anumite categorii de utilizatori, cei care fac parte din mediul universitar: studenți, cadre didactice sau cercetători, fără să restricționeze, însă, accesul celor care nu se încadrează în această categorie (cu excepția copiilor). Așadar, serviciile de referințe sunt adaptate cerințelor utilizatorilor specifici, încercând să fie cu un pas înaintea acestora și să le întuiască nevoile.

Serviciul Referințe are misiunea de a răspunde cererilor de informare adresate de către utilizatori bibliotecii, indiferent de mediul de transmitere a acestora (direct, telefonic, prin intermediul poștei electronice sau al altor mijloace de comunicare disponibile). Așadar, oricine poate adresa o întrebare sau poate solicita o informație serviciului nostru,

furnizarea răspunsului nefiind condiționată de înscrierea la bibliotecă. Făcând accesibile serviciile noastre tuturor, nu numai că democratizăm informația, dar și promovăm instituția și ne facem cunoscute serviciile, atrăgând noi înscriși din rândul potențialilor utilizatori.

Rolul serviciului Referințe este atât unul de *direcționare*, *asistare*, *orientare* și *ghidare* în spațiile de informare și de lectură ale bibliotecii, cât și unul *educativ*. Ne vom opri asupra acestuia din urmă, pentru că în primul caz lucrurile sunt destul de clare - vorbim despre referințe de tip sincron, cele mai cunoscute și mai legate de imaginea bibliotecarului de referințe. Deși avem și aici un rol educativ, educație *de bibliotecă* însemnând și răspunsul la întrebări simple, punctuale legate de colecțiile și spațiile bibliotecii, de accesul la documente sau la bazele de date științifice, de orar și modalitatea de înscriere sau asistența acordată în regăsirea publicațiilor sau folosirea echipamentelor tehnologice, acesta se reflectă cel mai bine în serviciile de *referințe complexe* sau *specializate*, cele care au ca scop formarea abilităților și priceperilor de lucru cu sursele de informare.

Vom analiza, în cele ce urmează, trei servicii de referințe, cele care au suferit cele mai evidente transformări în timpul pandemiei:

- ◆ Furnizarea de bibliografii tematice, la cerere (inclusiv din baza de date existentă);
- ◆ Efectuarea de cercetări bibliografice complexe, la cerere;
- ◆ Organizarea de sesiuni de instruire în accesarea și utilizarea eficientă a bazelor de date științifice, după un program prestabilit.

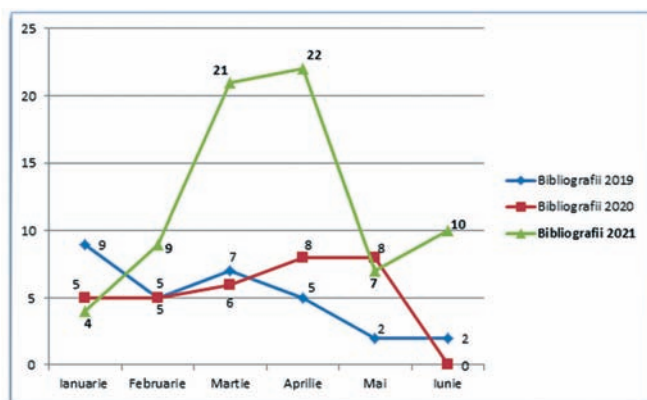
1. Bibliografiile tematice la cerere reprezintă deopotrivă un serviciu și un produs documentar, pe care îl putem considera deja tradițional, având o existență de aproximativ 30 de ani (din anul 1990 până în anul 1998, când a fost înființat departamentul de Referințe al BCU „Carol I”, funcția de informare bibliografică - inclusiv redactarea și furnizarea de bibliografii la cerere - a fost îndeplinită de Serviciul Bibliografic², iar începând cu anul 1998 a fost preluată de Serviciul Referințe nou constituit). Cea mai importantă etapă în realizarea bibliografiilor tematice îl reprezintă *interviul de referințe*, acel moment în care bibliotecarul, printr-o succesiune de întrebări adresate utilizatorului se edifică asupra nevoii de informare a acestuia și își poate alcătui planul de cercetare și ipotezele de lucru, pe baza răspunsurilor primite. Putem spune, fără să greșim,

că un interviu de referințe bine realizat are un rol educativ: atât pentru utilizatori - care află informații despre resursele bibliotecii, despre felul în care se realizează o schemă de căutare, despre cum se structurează logic o cercetare sau despre cum se redactează și organizează o bibliografie, cât și pentru bibliotecar - care, nefiind specialist într-un domeniu anume, este „forțat” să învețe câte ceva nou în toate domeniile cunoașterii, pe tot parcursul vieții sale profesionale.

Ce s-a întâmplat cu interviul de referințe în pandemie? El a suferit, desigur, amputări: migrând în online am pierdut elemente importante: de exemplu, limbajul corpului nu ne mai spune nimic - deseori ne ajută în interviul de referințe pentru a ne armoniza cu utilizatorul și pentru a adapta discuția în funcție de reacțiile acestuia, iar dinamica conversației nu mai este aceeași.

Am observat, însă, că interacțiunea de tip asincron, cea în care bibliotecarul și utilizatorul se află, fiecare, în fața propriului ecran are și avantaje (cu oarecare rezerve, putem afirma că acestea sunt chiar mai multe decât dezavantajele): este eliminat tracul și/sau disconfortul, care pot interveni uneori, de ambele părți, sub impactul interacțiunii directe; timpul utilizatorului este economisit: nu este obligat să se mai deplaseze la bibliotecă pentru a comanda o bibliografie (formularul de cerere este accesibil pe site, poate fi descărcat, completat și trimis către Serviciul Referințe, pe adresa refer@bcub.ro); comunicarea are loc exclusiv online; ajustările se fac, de asemenea, în mediul digital; documentele (lista bibliografică și documentele full-text) sunt furnizate rapid, cu ajutorul poștei electronice. Un alt avantaj ar fi acela că interviul capătă un aspect mai îngrijit - în scris avem tendința de a analiza cu mai multă atenție cuvintele și de a formula cu mai multă scrupulozitate frazele pe care le transmitem. Rezervele despre care aminteam mai sus sunt legate de nevoia immanentă a interacțiunii umane, care nu poate fi înlocuită cu nimic, niciodată, indiferent de evoluția lucrurilor.

Statistic vorbind, acest serviciu, care conține, în sine, și un produs de referințe s-a îmbunătățit substanțial în ultimul an: în primul semestru al anului 2021 numărul bibliografiilor la cerere a crescut cu 41 de unități față de semestrul 1 al anului 2020 (de la 32 la 73, dintre care 8 bibliografii de doctorat, ceea ce presupune un grad de complexitate mai ridicat). Creșterea este semnificativă și față de aceeași perioadă a unui an „normal”, respectiv față de 2019 (de la 30 la 73), ceea ce poate însemna că genul acesta de serviciu are un impact mai mare asupra utilizatorilor, în mediul online.

Sursa: BCU „Carol I”. Serviciul Referințe

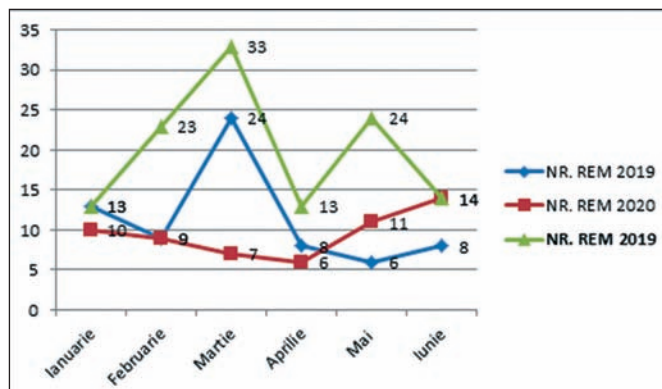
Pentru a veni în întâmpinarea utilizatorilor noștri, anul acesta am venit cu un plus, și anume: **bibliografiile tematice accesibile**. Practic... o bază de date, conținând toate bibliografiile realizate în Serviciul Referințe în ultimii ani (un număr de aproximativ 350), organizate pe domenii și subdomenii, conform Clasificării Zecimale Universale și redactate conform Standardului ISO 690/2010. Baza de date conține titlurile bibliografiilor, listate alfabetic în cadrul fiecărui domeniu/subdomeniu, care pot fi și consultate pe site-ul bibliotecii la secțiunea *Bibliografii orientative*. Pentru a intra în posesia unei bibliografii din lista existentă, utilizatorul trebuie să ia legătura cu bibliotecarii de referințe (prin mail, la adresa refer@bcub.ro, telefonic sau direct), în vederea efectuării eventualelor ajustări de structură sau conținut, în funcție de preferințe - practic are loc interviul de referințe, care reprezintă, și în acest caz, o etapă esențială în procesul de furnizare de referințe bibliografice.

Față de anii trecuți, Serviciul Referințe al BCU „Carol I” a venit cu noutăți nu numai în ceea ce privește bibliografiile tematice, ci și prin introducerea unor servicii noi sau care par noi, reinventate fiind sub influența acestei experiențe care ne-a împins cu totul în online.

2. Cercetările bibliografice complexe, de exemplu, deși au existat și până anul trecut (practic parte componentă a REM-urilor), ele nu au fost semnalate ca atare. Acum acest tip de referințe este menționat în mod distinct pe site, la rubrica *Referințe Specializate*. Utilizatorii au posibilitatea de a adresa bibliotecii solicitări privind anumite subiecte/probleme/situații strict precizate. De exemplu, am avut o solicitare în urma căreia a trebuit să cercetăm o serie de documente, baze de date științifice și surse online referitoare la un anume Adolf Rapaport, un român de origine evrească, născut în anul 1871, probabil la Pitești și emigrat în Germania, unde a construit un sit industrial, rezidențial, cultural, extrem de interesant. Utilizatorul era interesat de orice informație bibliografică privind respectiva persoană sau familia acestuia. O altă solicitare, în urma căreia am efectuat o cercetare bibliografică amănunțită, a venit din partea unei cercetătoare din China, interesată de toate cărțile publicate în limba chineză sau traduse din limba chineză înainte de anul 1950, existente în colecțiile BCU „Carol I”.

Și numărul cercetărilor bibliografice complexe a crescut în ultima perioadă, ca urmare a confortului și flexibilității pe care mediul online le oferă utilizatorilor - timpul pentru obținerea răspunsului este scurtat, este eliminat atât drumul la bibliotecă, cât și procedura de înscriere sau cea privind accesul la publicații, considerate greoaie de către utilizatori, și a calității răspunsurilor oferite de bibliotecarii specialiști în științele informării și documentării din Serviciul Referințe al BCU „Carol I”.

O analiză statistică a acestui tip particular de referințe nu a fost făcută încă, neexistând un reper comparativ, însă, conform numărului total de cereri de referințe prin e-mail (REM) primite (atât simple, cât și complexe), anul 2021 a fost un an benefic: în primul semestru au fost 120 de cereri onorate (față de 57 în 2020 și 68 în 2019), o valoare similară anului de referință 2010 (când numărul de REM-uri pe întreg anul a fost de 219, raportat la un număr de 14.429 utilizatori înscriși/an, față de 120 la un număr de 2.195 utilizatori înscriși, în primul semestru al anului 2021).

Sursa: BCU „Carol I”. Serviciul Referințe

Serviciul de referințe prin e-mail (REM), care înglobează răspunsuri oferite la întrebările simple sau complexe adresate de utilizatori, furnizarea de bibliografii la cerere sau furnizarea de documente la distanță, are și el un istoric stabil, fiind introdus experimental în anul 2000, și devenind o componentă importantă a Serviciului Referințe începând din anul 2001. Numărul mare de solicitări din acest an a demonstrat că pentru utilizatori (înscrși sau nu la bibliotecă), conținutul digital este mai atractiv, datorită disponibilității rapide, facile și uneori mai ieftine, oricând și de oriunde, a informațiilor.

3. Sesiunile de instruire în accesarea și utilizarea eficientă a bazelor de date, realizate în mediul online, pe platforma ZOOM, accesibile gratuit pentru toți utilizatorii, reprezintă și ele o noutate sau o reinventare în materie de servicii de referințe. Au apărut ca urmare a migrării tuturor serviciilor în online și au continuat ca urmare a succesului constat.

Am dat startul acestor sesiuni în data de 5 aprilie 2021, gândindu-le sub forma unor prezentări practice prin care să familiarizăm utilizatorii (în special a celor din mediul universitar) cu bazele de date științifice, disponibile GRATUIT, prin intermediul BCU „Carol I”, arătându-le practic care sunt modalitățile de acces (accesul local, din interiorul bibliotecii sau accesul mobil, care este extrem de facil și deseori necunoscut), tehnicile de căutare, posibilitățile de salvare a rezultatelor sau a căutărilor precedente etc.

SESIUNI GRATUITE DE PREZENTARE A BAZELOR DE DATE

Înscrierile se pot face prin email, la adresa refer@bcub.ro, pe pagina de Facebook a Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, telefonic (+40-21-313 16 05/ interior 284), sau direct, în Zona Referințe.

Sursa: www.bcub.ro

Pentru bibliotecă, eficiența investițiilor făcute în tehnologie (investiții materiale majore, deloc de neglijat) nu se măsoară numai în raport cu gradul de informatizare a activităților interne de bibliotecă, ci și cu impactul informatizării asupra utilizatorilor finali. Așadar, cunoașterea și utilizarea acestor instrumente moderne de lucru și accesarea acestor izvoare nesecate de informații care sunt bazele de date, ce conțin informații provenite din surse de încredere, evaluate și validate de specialiști, este esențială pentru noi, ca bibliotecari, a căror menire este aceea de a valoriza și disemina resursele și informațiile pe care le deține biblioteca și de a forma, de a educa utilizatorii în folosirea eficientă a acestora.

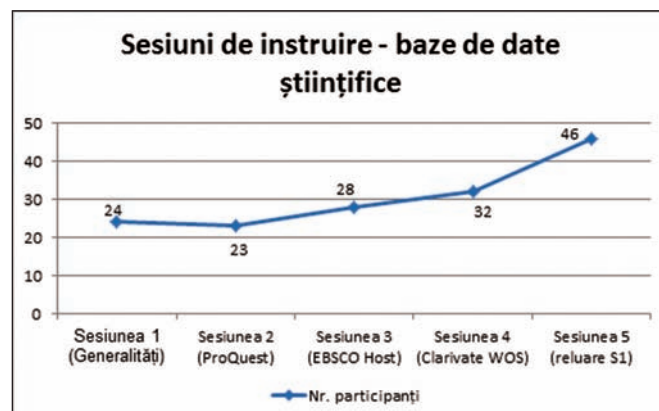
La finalul fiecărei sesiuni de instruire, participanții înscriși în prealabil pe adresa de mail a serviciului (refer@bcub.ro), cei care își notează adresa de mail în căsuța de chat a sesiunii în timpul desfășurării acesteia sau cei care revin cu un mesaj electronic ulterior desfășurării sesiunii primesc suportul de curs și un certificat de participare nominal, care atestă calitatea de cursant.

Sursa: www.bcub.ro

Participanții au, de asemenea, posibilitatea să completeze un formular de înscriere online, în direct (la începutul sesiunii sau în timpul acesteia), pentru a beneficia de materialele de prezentare (în format pdf.) și de certificatul de participare.

Din punct de vedere statistic sesiunile online de instruire, au avut și ele un impact bun, cele 5 prezentări experimentale din primul semestru al acestui an înregistrând un număr din ce în ce mai crescut de participanți (de la 24 la 46) și fiind din ce în ce mai căutate și solicitate atât de utilizatori, cât și de colegii noștri bibliotecari, având un pronunțat caracter practic și un conținut accesibil.

Sursa: BCU „Carol I”. Serviciul Referințe

Drept urmare, anul acesta ne-am propus să acoperim toate bazele de date științifice disponibile pe site-ul BCU „Carol I”, prin organizarea unui număr de 17 prezentări, întinse pe tot parcursul anului universitar 2021-2022, din noiembrie anul acesta până în iulie anul viitor. Ele se vor desfășura mereu în zilele de MARȚI, la ora 13:00 - amănunt care sperăm să atragă atenția utilizatorilor și să le devină memorabil, fără să atragă după sine vreun ghinion.

Sursa: www.bcub.ro

În concluzie, putem spune că biblioteca, instituție careia i-a fost pusă deseori la îndoială capacitatea de adaptare, prevestindu-i-se sfârșitul, face față și de data aceasta schimbării, reușind să ajungă în continuare la utilizatori, prin intermediul mijloacelor de comunicare electronice, al calculatoarelor, al telefoanelor mobile sau al rețelelor de socializare.

Confruntată încă o dată³ cu o situație dificilă, aceea de a-și demonstra performanța, în ciuda circumstanțelor bugetelor limitate și a incertitudinilor legate de schimbările sociale, BCU „Carol I” a reușit să-și diversifice serviciile și produsele și să se mențină în preferințele elitei intelectuale, migrând în online și acționând, în continuare, ca un mediator în procesul de educație și cercetare.

Pe lângă resursele valoroase pe care le pune la dispoziția utilizatorilor săi și care sunt din ce în ce mai accesibile și mai folosite, BCU „Carol I” are și un rol metodologic important pentru instituțiile de profil din țară (inițiază și dezvoltă programe și acțiuni de formare și educație continuă în domeniul bibliologiei și științei informării, promovează cercetarea în domeniul biblioteconomiei și științei informării și participă la activități naționale și internaționale de analiză

și sinteză profesională), iar în ultimii ani s-a remarcat și în spațiul cultural bucureștean prin inițierea unor programe precum Strada de C'Arte, prin găzduirea unor expoziții, simpozioane și colocvii sau prin participarea la manifestări culturale de anvergură precum Noaptea Europeană a Muzeelor, fiind prima bibliotecă din țară înscrisă în acest itinerar cultural.

Începând din data de 5 aprilie 2021, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” oferă utilizatorilor săi sesiuni gratuite de prezentare a bazelor de date științifice, care vor fi susținute online, cu ajutorul platformei ZOOM.

Biblioteca facilitează, astfel, accesul la cele mai noi descoperiri științifice prin colecțiile electronice și, totodată, oferă multiple căi de valorificare și diseminare a informațiilor.

Note:

1. Informațiile conținute în articolul de față au făcut obiectul comunicării susținute în cadrul Conferinței științifice anuale SYMPOSIA INVESTIGATIO BIBLIOTHECA, ed. a XIII-a, 2021, cu tema: *Provocările și oportunitățile în bibliotecile din învățământ în contextul noilor realități*, organizată de Universitatea Liberă Internațională din Moldova. Departamentul Informațional Biblioteconomic
2. Serviciul Bibliografic al BCU „Carol I” a pus bazele teoretice pentru constituirea viitorului compartiment de Referințe, prin redactarea seriei de „Sinteze documentare”.
3. De-a lungul existenței sale, BCU „Carol I” a trecut prin câteva situații dificile, care au afectat atât clădirea, cât și colecțiile de documente: bombardamentele din timpul celui de-al doilea război mondial, cutremurul din 1977 și, cel mai distrugător dintre toate, incendiul din timpul revoluției din 1989, când au fost arse peste 500.000 volume.

Sursa: <https://librarylearn.org/information-services/reference-training/>

Libertatea din spatele gratiilor: O descriere succintă a bibliotecilor din spațiul carceral (I)

Vlad BABEI, filolog
e-mail: vlad_babei@outlook.com

1. Introducere

Una dintre cele mai mari provocări ale bibliotecii contemporane constă în efortul de a rămâne relevantă într-o societate saturată de informație, în care internetul aproape că a pulverizat în întregime barierele în calea cunoașterii. Bineînțeles, această libertate nemaîntâlnită până acum privind accesul la resursele informaționale aduce cu sine și o seamă de pericole - dintre acestea, primul care îmi vine în minte este tocmai confuzia de date și semnificații, absența unui filtru care să descâlcească păienjenişul informațional și care să asigure o navigare coerentă prin acest teren care ia adesea forma unui câmp minat pentru indivizii cu competențe reduse în cultura informației. Biblioteca trebuie să lupte pentru a rămâne în continuare, un astfel de filtru cât mai de încredere. Cum rămâne însă cu acel segment al populației care se caracterizează nu doar prin competențe informaționale reduse, ci și prin acces limitat la oportunități de dobândire și dezvoltare a unor astfel de competențe esențiale?

Articolul de față își propune să aducă în discuție o temă care se află, din păcate, la periferia intereselor comunității specialiștilor în domeniul biblioteconomiei și al științei informării de aici și de pretutindeni, anume problema bibliotecilor din sistemul penitenciar. Dorința mea este aceea ca, prin inițierea unei discuții pe această temă, bibliotecile carcerale să iasă din conul de umbră în care sunt captive și să li se recunoască potențialul educațional, cultural, terapeutic - pe scurt, potențialul transformator, apt să genereze modificări pozitive pe termen lung în structura psihică a deținuților, precum și în structura societății ca întreg. În acest sens, prezentul articol trebuie citit ca un preambul la o întrebare mult mai specifică și mai urgentă: care este situația bibliotecilor carcerale din țara noastră? Pentru a putea răspunde la această întrebare, intenționez să mă dedic în lunile ce urmează acestui demers și să obțin datele necesare pentru realizarea unei radiografii cât mai precise, racordând cercetarea biblioteconomică autohtonă la preocupările recente ale comunității științifice internaționale față de acest subiect. Între timp, voi puncta unele aspecte cu caracter general precum istoricul, organizarea, modul de funcționare, obiectivele și funcțiile acestora, reușitele de care se bucură, dar și provocările cu care se confruntă angajații unor astfel de structuri infodocumentare, sperând ca aceste informații să poată pava drumul către o cercetare mult mai aplicată pe specificul autohton.

Din cercetările efectuate până în prezent, nu am reușit să identific niciun studiu care să abordeze situația bibliotecilor din penitenciarele românești în mod sistematic, prin analize de tip calitativ sau cantitativ. Cu excepția studiului publicat de Adriana Iosif în numărul din noiembrie 2015 al revistei

*Biblioteca*¹, articol ce oferă o foarte edificatoare descriere a structurii, organizării, a fondului de carte și a practicilor profesionale din cadrul unității bibliotecare a Penitenciarului Rahova din București, și a unui articol de Andrada Lăutaru despre relația deținuților cu biblioteca penitenciarului Jilava din revista online *Vice*², la care se adaugă un număr minim de informații furnizate pe pagina web a Administrației Naționale a Penitenciarelor (unde se precizează că, la data publicării articolului, existau în total 282.873 de volume în bibliotecile penitenciarelor)³, la momentul de față nu se poate afirma că există o imagine panoramică a bibliotecilor carcerale din țară; or, o astfel de perspectivă se impune cu desăvârșire pentru a putea remedia eventualele curențe organizaționale și structurale și pentru a ne putea apropia cât mai mult de minimele recomandări și deziderate enunțate de IFLA în *Ghidul pentru serviciile de bibliotecă destinate deținuților*⁴ (*Guidelines for library services to prisoners*, netradus la noi), publicat în 2005 și care se află în curs de actualizare.

Această penurie în aria cercetării serviciilor de bibliotecă destinate deținuților poate fi explicată și prin lipsurile de ordin legislativ - *Legea bibliotecilor nr. 334/2002* nu menționează nimic despre regimul de funcționare a acestor structuri, iar *Hotărârea nr. 157 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 245/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal*⁵ nu furnizează decât foarte puține detalii legate de organizarea și funcționarea bibliotecilor în penitenciare, informații care au caracter general. De pildă, se menționează obligativitatea înființării unei biblioteci carcerale în fiecare închisoare, dotată cu un număr suficient de volume care să reflecte diversitatea culturală a persoanelor private de libertate, însă în ceea ce privește organizarea se specifică doar că aceste structuri trebuie să urmeze modelul bibliotecilor publice, fără însă a puncta faptul că, oricât de bine ar suna în teorie o astfel de recomandare, o bibliotecă specializată cum este cea carcerală are nevoie să își redefinească prioritățile și să depășească, în mod creativ, limitările și problemele etice cu care se confruntă. Pentru exemplificare, o dilemă presantă cu care bibliotecarul din spațiul carceral se luptă în mod curent are la bază conflictul de ordin moral între misiunea fundamentală a bibliotecii, aceea de a servi ca factor egalizator și de a asigura accesul în mod nediscriminatoriu la informație, și constrângerile ce țin de siguranța instituției penitenciare. După cum amintește Vibeke Lehmann într-un articol dedicat provocărilor și realizărilor bibliotecilor din închisorile americane, cenzura - un tabu în contextul practicilor bibliotecare contemporane - face însă parte din realitatea carcerală, putând fi totuși parțial eludată

prin intermediul unor criterii de selecție a documentelor responsabil formulate⁶. Cenzura este, însă, doar una dintre numeroasele probleme care întrețin discrepanța dintre biblioteca publică și cea carcerală: de pildă, accesul liber la raft - unul dintre marile atuuri ale bibliotecii contemporane și o dovadă a prețului pus pe autonomia utilizatorului - lipsește în majoritatea bibliotecilor din închisori, ceea ce contribuie la crearea unei bariere între deținut și bibliotecă. Voi puncta de-a lungul articolului și alte neajunsuri ale bibliotecilor din penitenciare care fac ca dezideratul de a exista un paralelism între serviciile acestora și cele ale bibliotecilor publice să rămână la stadiul de utopie.

2. Scurt istoric al bibliotecilor din spațiul penitenciar

O privire asupra evoluției practicii împrumutului de documente în penitenciare poate fi extrem de utilă pentru a înțelege schimbările survenite de-a lungul timpului în atitudinea societăților față de aplicarea justiției și, implicit, față de prețul pus pe lectură, ca instrument de reabilitare a deținutului.

Jane Garner, într-un articol dedicat explorării istoriei bibliotecilor din închisorile australiene și din alte spații geografice, precum și studierii documentelor și principiilor care guvernează buna funcționare a bibliotecilor contemporane aflate în subordinea unei instituții penitenciare, precizează faptul că cea mai veche mențiune a practicii împrumutului de cărți pentru deținuți în SUA datează din secolul al XVII-lea⁷. La acel moment nu se putea vorbi de un serviciu formal de împrumut bibliotecar în închisori, ci mai degrabă de o formă de educație morală și religioasă mijlocită de preoți, care puneau deținuților la dispoziție cărți de învățăminte religioase. Această funcție de educație moral-religioasă stă, de fapt, la

baza primelor biblioteci formale dezvoltate în penitenciarele din SUA, care au fost implementate pe la jumătatea secolului al XIX-lea: fondurile de carte ale acestor biblioteci constau în cea mai mare parte din lucrări de natură religioasă, achiziționate de către unitatea penitenciară sau donate de către biserici în scopul reformării deținuților. Odată cu începutul secolului al XX-lea, când sistemul carceral american a trecut de la o perspectivă punitivă la una de reabilitare a condamnaților, funcția de instruire moral-religioasă a devenit secundară în bibliotecile din penitenciare, iar acestea au început să se asemene din ce în ce mai mult cu bibliotecile publice. În acest sens, grație unei legi decretate la jumătatea anilor 1960, bibliotecile din închisori au început să se bucure de finanțări egale cu bibliotecile specializate aflate în subordinea altor instituții, precum cele din sanatorii. Această decizie a determinat ca, „*pentru prima dată, bibliotecile din penitenciarele americane să își poată extinde colecțiile, să angajeze bibliotecari calificați care să coordoneze bibliotecile și să dezvolte noi servicii de bibliotecă*”⁸.

Viziunea asupra lecturii în penitenciare ca formă de penitență este caracteristică și spațiului european. Într-un articol care analizează situația serviciilor bibliotecare din sistemul carceral în țările scandinave, autorii precizează că în Norvegia și Danemarca introducerea bibliotecilor în penitenciare este strâns legată de tranziția spre sistemul de organizare bazat pe celule individuale, care a început cu jumătatea secolului al XIX-lea; astfel, lectura - limitată inițial la publicații cu tematică religioasă și morală - avea, pe lângă rolul instructiv, și scopul de a-i ajuta pe deținuți să treacă mai ușor prin efectele negative ale izolării⁹. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, colecțiile bibliotecilor din închisori s-au extins considerabil, incluzând atât lucrări de

Club de lectură la biblioteca unui penitenciar din Washington
Sursa: <https://www.doc.wa.gov/news/2018/04062018.htm>

non-ficțiune, cât și beletristică, însă perspectiva conform căreia lectura era o formă de răsplată pentru buna purtare - și nu un drept al deținuților - continua să fie dominantă. Potrivit aceluiași articol, în anul 1948 colecțiile generale ale tuturor bibliotecilor din Norvegia însumau aproximativ 50.000 de documente; aceste colecții nu erau organizate după vreun principiu prestabilit și constau în principal din publicații obsolete (perimate din punctul de vedere al conținutului). În timp însă, odată cu sistematizarea bibliotecilor din închisori, colecțiile au început să fie îmbogățite și de publicații de actualitate, în special în urma evaluărilor periodice făcute de bibliotecari specializați care veneau în inspecție. De reținut din articolul menționat anterior este și faptul că în faza incipientă a bibliotecilor din penitenciare, acestea erau organizate și conduse de clerici, și nu de bibliotecari de profesie, iar deținuții aveau, de asemenea, un rol activ în buna funcționare a serviciilor de bibliotecă, aceștia fiind însărcinați mai ales cu realizarea serviciilor de împrumut și cu îndrumarea celorlalți utilizatori.

Potrivit articolului lui Gerhard Peschers, care analizează serviciile de bibliotecă furnizate într-un penitenciar din Münster și în care atrage atenția asupra importanței organizării unor astfel de programe în închisori, bibliotecile din sistemul penitenciar german au urmat, în mod similar, modelul ilustrat de exemplele anterioare¹⁰. Astfel, în secolul al XIX-lea, bibliotecile subordonate închisorilor erau conduse de membri ai clerului, iar fondurile erau alcătuite în general din publicații religioase, materialele care conțineau elemente violente fiind interzise cu desăvârșire. Mai mult, funcția socială a bibliotecii era pusă în evidență prin încurajarea deținuților să aibă discuții pe marginea cărților de factură religioasă pe care le citeau. La începutul secolului XX, bibliotecile din penitenciarele germane aveau, de data aceasta, drept coordonator pe educatorul închisorii, iar prioritară devine funcția educativă a bibliotecii: educatorul stimula lectura și urmărea să dezvolte gradul de alfabetizare a deținuților prin împrumutul a câte o carte pe săptămână pentru fiecare deținut. De asemenea, merită menționat și faptul că, deși în ultimii ani penitenciarele au angajat bibliotecari specializați care să administreze bibliotecile carcerale, doar trei state federale germane (Bremen, Hamburg și Renania de Nord-Westfalia) angajează în mod sistematic, cu normă întreagă, persoane cu studii biblioteconomice; în celelalte state, bibliotecile carcerale sunt organizate și conduse de personalul închisorii, acesta putând apela la bibliotecile publice din apropiere pentru îndrumare metodologică.

În Franța, existența bibliotecilor din penitenciare a fost, de asemenea, consemnată încă din secolul al XIX-lea, potrivit unui articol scris de Odile Cramard¹¹. Colecțiile acestor biblioteci carcerale incipiente s-au format fie prin donații de la deținuți, fie prin intermediul fondurilor de care dispuneau deja penitenciarele, iar documentele erau atent selecționate de către o comisie care avea ca prim criteriu de selecție valoarea religioasă și instructiv-morală a acestora; odată selectate și achiziționate, publicațiile erau legate și distribuite de către administrația penitenciarelor. De-abia din a doua jumătate a secolului trecut a avut loc o deplasare a accentului de la educația prin lectura din penitenciare la loisir, cu toate că până în 1975 au existat încă restricții în ceea ce privește conținutul cărților din colecții, fiind interzise materialele cu conținut politic, pornografic, precum și romanele polițiste. La zece ani după anularea acestor restricții, au început să apară tot mai

multe inițiative pentru a asigura organizarea în fiecare instituție penitenciară a cel puțin o bibliotecă, cu fonduri suficiente și variate, disponibile în acces direct, capabile să satisfacă nevoile de lectură ale unei populații carcerale eterogene. Cu toate acestea, la fel ca în celelalte cazuri discutate până acum, situația actuală a bibliotecilor din penitenciarele franceze nu este una mulțumitoare, având nevoie urgentă de îndrumare de specialitate pentru a putea fi remediată.

O scurtă digresiune înainte de a continua cu discuția despre evoluția bibliotecilor carcerale în diferite spații culturale. Cu toate că, după cum am arătat, componenta preponderent religioasă a fondului de carte reprezintă o caracteristică a bibliotecilor rudimentare din mediul carceral, vestigii ale acestui mod de a înțelege misiunea bibliotecii sunt vizibile și astăzi. Un studiu din 2014 despre bibliotecile din penitenciarele croate a scos la iveală faptul că în colecțiile acestora literatura religioasă este chiar mai populară decât cea juridică, existând multe situații în care deținuții nu au deloc acces la o minimă selecție de texte juridice¹². În mod similar, într-un articol despre lectura ca instrument de reeducare a deținuților din Republica Moldova se menționează preponderența materialelor religioase în defavoarea celor de natură juridică¹³. Cu toate că este foarte important ca biblioteca penitenciarului să dispună de un număr suficient de materiale religioase pentru a putea satisface nevoile spirituale ale unei populații carcerale cu credințe și confesiuni diverse, este imperios necesar ca deținuții să aibă totodată acces la texte juridice pentru a-și putea cunoaște drepturile și pentru a și le apăra în fața justiției. O situație extremă a fost semnalată în anul 2011 în SUA, unde un șef dintr-un penitenciar din Carolina de Sud le-a interzis deținuților să citească orice altceva în afară de Biblie - iată un exemplu recent de încălcare flagrantă a dreptului deținuților la libertatea religioasă și intelectuală și de interpretare arbitrară a potențialului transformator al lecturii¹⁴.

Așa cum am menționat anterior în legătură cu colecțiile primelor biblioteci din penitenciarele norvegiene, acestea se dezvoltă cel mai adesea datorită donațiilor de publicații casate, primite din partea bibliotecilor publice. Într-un articol ce urmărește evoluția bibliotecilor din închisorile italiene, autorul îl citează pe autorul „Manualului pentru bibliotecile publice” din 1933, Ettore Fabietti, care deplânge situația colecțiilor precare, total inadecvate pentru nevoile de lectură ale prizonierilor: „Îți voi lăsa cititorului libertatea să își imagineze ce fel de colecții se pot încheia din donații și din eliminări provenite din bibliotecile personale. Pentru cei mai puțini școliți, adică pentru cei care au cea mai mare nevoie să citească, biblioteca din închisoare este, așa cum se prezintă în multe instituții penitenciare, o nouă formă de tortură morală”¹⁵. Remarca extrem de critică a bibliotecarului italian reflectă crezul său că accesul la informație reprezintă un drept fundamental al omului, ce trebuie garantat de orice societate democratică, iar biblioteca - indiferent de natura ei - are obligația de a pune la dispoziția utilizatorilor colecții organizate după principii atent formulate, alcătuite din documente relevante, apte să răspundă nevoilor de lectură, de informare și de studiu ale acestora. Cu toate că sistemul penitenciar din Italia a fost reformat în anii 1970 ca urmare a mai multor proteste și, conform legii, fiecare unitate penitenciară trebuie să aibă o bibliotecă care să asigure deținuților accesul la informație, autorii articolului atrag atenția asupra organizării deficitare a acestora, care este cauzată de lipsa personalului calificat.

O perspectivă diacronică asupra evoluției funcțiilor bibliotecilor carcerale din Marea Britanie este oferită de Tony Stevens și Bob Usherwood într-un articol intitulat *The Development of the Prison Library and its Role within the Models of Rehabilitation* („Evoluția bibliotecii carcerale și rolul acesteia în cadrul paradigmelor de reabilitare”)¹⁶. Autorii pornesc de la observația că rolul bibliotecilor din penitenciare s-a modificat de-a lungul timpului în funcție de paradigma dominantă a sistemului judiciar. Odată cu încheierea primului război mondial, sistemul judiciar britanic a adoptat un model centrat pe reabilitare, în care funcțiile bibliotecii carcerale erau definite în principal de către conducerea penitenciarului, iar colecțiile bibliotecii conțineau în general materiale educative. După cel de-al doilea război mondial, s-a trecut la un model așa-zis curativ (*The Treatment Model*), ce vedea crima ca pe o formă de boală care poate fi tratată în cadrul penitenciarelor. În acest context, biblioterapia a fost percepută ca un instrument important în reformarea deținuților, iar colecțiile bibliotecilor carcerale s-au diversificat, întrucât publicațiile de factură morală și religioasă au început să fie considerate ca având de multe ori efecte nocive asupra celor privați de libertate - în loc să poată găsi un mijloc de evadare mentală prin intermediul lecturii, astfel de publicații ajung să îi determine pe deținuți să rumineze în mod obsesiv asupra situației nefericite în care se află. Începând cu anii '60 ai secolului trecut, reabilitarea programatică a deținuților a încetat să mai fie văzută drept obiectivul principal al penitenciarelor - astfel, bibliotecile carcerale au căutat să ofere servicii centrate pe utilizator, fără conotații elitiste, discriminatorii și fără obiective de reformare a deținuților. În acest sens, s-a dorit ca bibliotecile din penitenciare să se debaraseze de influența pe care instituțiile-gazdă o exercită și să se apropie de funcțiile bibliotecilor publice, oferindu-le utilizatorilor un spațiu cu oportunități de dezvoltare personală

și de satisfacere a propriilor interese. Acest model a fost urmat de acela al *reabilitării ca reintegrare*, axat pe ajutorarea deținuților în a combate efectele negative generate de pedeapsa cu închisoarea, urmărind în paralel și edificarea morală a acestora. Acest model pleacă de la premisa că - dacă reabilitarea morală a deținutului nu este fezabilă - penitenciarele trebuie, prin intermediul bibliotecilor, să le ofere deținuților oportunități de formare a unor competențe practice și cognitive, capabile să îi ajute să se reintegreze după ce sunt eliberați. Se mai poate vorbi, de asemenea, și de un *model cognitiv-comportamental*, bazat pe două principii fundamentale: identificarea, în primul rând, a motivelor pentru care delictul a fost comis și abordarea acestora în cadrul unor seminare educative și, în al doilea rând, reintegrarea deținutului în comunitate, prin educarea acestuia asupra unor aspecte ce țin de comportamentul social adecvat, încurajându-l să înțeleagă și să accepte responsabilitatea propriilor fapte și ajutându-l astfel să dobândească o serie de competențe necesare funcționării sale în cadrul societății. Astfel, biblioteca din mediul carceral dobândește un rol esențial, putând furniza: „cărți și alte materiale care să asiste și să coordoneze inițiativele de reabilitare din cadrul altor departamente ale penitenciarului, materiale ce pot funcționa ca suport în cadrul cursurilor despre comportamentul infracțional, putând de asemenea să sprijine utilizatorul în accesarea acestor resurse în mod independent. [...] Serviciile de bibliotecă îi pot ajuta pe deținuți să dobândească competențe numerice, să devină mult mai responsabili în ceea ce privește managementul financiar; să obțină calificări educaționale și să își dezvolte aptitudinile sociale. Toți acești factori pot contribui la dezvoltarea potențialului de angajare al deținuților. Bibliotecile îi pot, de asemenea, oferi deținutului o varietate de informații menite să îi asigure contactul cu comunitatea și să-l ajute în procesul de reintegrare”¹⁷.

Deținut implicat în proiectul Storybook Dads, grație căruia deținuții din Marea Britanie pot fi mai aproape de copiii lor prin activități de lectură
Sursa: <https://www.easyfundraising.org.uk/blog/storybook-dads-easyfundraising-case-study/>

În fine, pe lângă funcțiile instructivă, religioasă, morală, terapeutică și de divertisment ce caracterizează bibliotecile din sistemul penitenciar în evoluția lor, se poate vorbi și de o funcție propagandistică, asociată închisorilor din state totalitare. Într-un articol intitulat sugestiv *Libraries in Hell: Cultural Activities in Soviet Prisons and Labor Camps from the 1930s to the 1950s* („Biblioteci în iad: activități culturale în închisorile și lagărele de muncă sovietice între anii 1930 și 1950”), autorul analizează modul în care bibliotecile își desfășurau activitatea în cadrul gulagului, colecțiile acestor unități bibliotecare, precum și activitățile culturale la care puteau lua parte deținuții¹⁸. Conform articolului, cartea era văzută în bibliotecile carcerale sovietice ca „un instrument în educarea politică a infractorilor, în dezvoltarea de abilități tehnice, în dobândirea de competențe în diferite domenii de activitate, în creșterea nivelului lor cultural și în aderarea lor la mișcarea muncitorească a făuritorilor socialismului”¹⁹. Astfel, bibliotecile din acest context pot fi privite ca instituții axate pe reeducarea politică a prizonierilor și totodată pe instruirea lor profesională. În ceea ce privește evidența documentelor, autorul precizează că anumite biblioteci beneficiau de cataloage, pe care deținuții le puteau folosi pentru a solicita responsabilului cărțile dorite. Odată returnate, cărțile erau supuse unei inspecții stricte: în cazul în care erau găsite însemnări pe carte, întreaga celulă nu mai avea acces pentru un anumit timp la cărți. O observație foarte interesantă pe care autorul articolului o face are în vedere neglijența cu care aparatul sovietic de cenzură se ocupa de fondurile anumitor biblioteci carcerale: de pildă, în biblioteca închisorii Lubianka din Moscova, deținuții puteau avea acces la autori care fuseseră interziși, precum Evgheni Zamiatin, Dmitri Merejkovski sau Boris Pilniak. Desigur, această excepție nu trebuie generalizată - în cele mai multe dintre biblioteci, literatura țaristă și burgheză, alături de cărțile scrise de anumiți foști demnitari comuniști fuseseră eliminate cu rigurozitate, însă existența câtorva biblioteci carcerale care au păstrat publicații interzise (probabil - așa cum presupune autorul - pentru că cei care erau răspunzători cu administrarea penitenciarului nu se așteptau ca deținuții să-l părăsească vreodată) le-a oferit celor întemnițați mijloacele unei modeste forme de subversiune, de rezistență față de propaganda sovietică.

Cu toate că nu am putut identifica articole care să examineze situația bibliotecilor din penitenciarele altor state autoritare, putem bănuși că acestea au împărțit mare parte din funcțiile și condițiile caracteristice bibliotecilor carcerale sovietice. Singura mențiune pe care am întâlnit-o într-un articol centrat pe bibliotecile din închisorile poloneze este aceea că până la căderea comunismului, închisorile au funcționat după paradigma punitivă a sistemului judiciar, care s-a reflectat și în felul în care era înțeles rolul bibliotecii carcerale²⁰. Odată cu abolirea regimului totalitar, bibliotecile din penitenciarele poloneze au început să fie privite drept centre de educație, de informare și de divertisment, precum și ca spații terapeutice, așa cum este și firesc să fie percepute.

3. Bibliotecile carcerale din perspectivă globală - provocări și bune practici

Cum se raportează specialiștii din alte țări la situația bibliotecilor carcerale contemporane? Pe scurt, cu un optimism vulnerabil, întreținut de câteva exemple de bune practici și dedicare profesională, angrenat însă într-o luptă nedreaptă cu forțe externe mult prea puternice. La sfârșitul anului

2011, revista academică *Library Trends* a dedicat un întreg număr acestui subiect, reunind observațiile unor specialiști în domeniul biblioteconomiei de pe mai multe continente, în încercarea de a schița un tablou cât mai divers al acestor structuri. Printre punctele abordate de cercetători se numără: evoluția serviciilor de bibliotecă în penitenciare din ultimii 30 de ani, cadrul legislativ care reglementează furnizarea acestor servicii, niveluri ale cooperării cu alte structuri info-documentare, scheme de finanțare, exemple de inițiative de succes, dar și dificultățile pe care bibliotecile carcerale trebuie să le înfrunte. Cu toate că perspectivele sunt foarte diverse (sunt descrise situațiile bibliotecilor din penitenciare americane, canadiene, britanice, poloneze, spaniole, italiene, scandinave, germane, franceze și japoneze), problemele identificate de către autori sunt recurente la nivel global: se remarcă, aproape în mod ubicuu, finanțarea insuficientă a acestor structuri bibliotecare, absența personalului calificat și a unor politici coerente de dezvoltare a colecțiilor, cenzura, lipsa de acces la internet și la tehnologii moderne de informare și, mai ales, a unei recunoașteri din partea autorităților și a administrației penitenciare privind rolul acestor biblioteci și impactul social pozitiv pe care îl pot genera pe termen lung. În Japonia, spre exemplu, penitenciarele nici măcar nu au o bibliotecă în înțelesul propriu al termenului (ceea ce îl determină pe autor să plaseze termenul de bibliotecă între ghilimele) - adică de structură care deține și administrează o colecție de documente după anumite criterii și care oferă utilizatorilor acces la acestea pentru a-și satisface nevoile de informare și divertisment. Documentele existente (adesea perimate fizic și moral) sunt răspândite prin mai multe spații ale închisorii, nu sunt ordonate după principii bine stabilite, iar deținuții sunt frecvent nevoiți să își achiziționeze singuri materiale de lectură²¹. În aceste condiții, nu consider că ar fi neîndreptățit sau exagerat să pornim la o investigație urgentă a situației bibliotecilor carcerale din țara noastră și să vedem unde ne situăm în context internațional.

Totuși, așa cum am menționat, au fost identificate și exemple care întrețin optimismul autorilor și care merită să fie cunoscute de întreaga comunitate a bibliotecarilor. În anul 2007, *Premiul pentru cea mai bună bibliotecă a anului* din Germania a fost câștigat de către biblioteca penitenciarului din Münster, clasându-se, în mod remarcabil, deasupra tuturor bibliotecilor publice și universitare din țară. Printre factorii pe care Gerhard Peschers, specialist responsabil cu coordonarea a treizeci de biblioteci carcerale din landul Renania de Nord-Westfalia, îi enumeră ca stând la baza succesului acestei biblioteci se află, în primul rând, angajarea unui bibliotecar calificat capabil să înțeleagă nevoile deținuților și să se raporteze la aceștia întocmai ca la utilizatorii unei biblioteci publice²². Astfel, biblioteca încurajează accesul direct la documentele de pe rafturi, ceea ce contribuie la crearea unui sentiment de normalitate și de autonomie, necesar pentru păstrarea echilibrului mental pe durata încarcerării. Mai mult, deținuții au posibilitatea să utilizeze calculatoarele cu care este dotată biblioteca, pot accesa resurse video și audio, le sunt puse la dispoziție materiale de lectură în peste 30 de limbi, toate acestea într-un spațiu aerisit, bine luminat și viu colorat. La acestea se adaugă și un sistem de împrumut interbibliotecar realizat în parteneriat cu biblioteca publică locală, activități desfășurate în cooperare cu librării, universități, ONG-uri, și o foarte bună colaborare cu departamentul educațional al instituției carcerale. În mod similar, penitenciarul Bassone din orașul italian Como a mizat foarte mult pe dezvoltarea

Biblioteca Penitenciarului Münster din Germania, care a primit Premiul pentru cea mai bună bibliotecă a anului în 2007
 Sursa: <https://uil.unesco.org/world-book-day-2020-libraries-opening-world-beyond-prison-bars>

unei relații durabile cu biblioteca locală, reușind să dezvolte în parteneriat un catalog online care facilitează împrumutul interbibliotecar. Merită citat *in extenso* mesajul care însoțește accesul la catalog: „**ATENȚIE!** Pentru a asigura supraviețuirea bibliotecii și pentru a furniza în continuare servicii cu scop educațional, etic și social de calitate, se recomandă ferm să se formuleze o definiție legală a bibliotecii carcerale și a bibliotecarului carceral, în vederea combaterii percepției demodate și altruiste asociate cu aceste concepte, și să fie înlocuită practica de a delega activitățile de bibliotecă personalului voluntar, sic et simpliciter”²³.

Nu este suficient ca o bibliotecă din mediul carceral să dețină o colecție responsabil alcătuită și periodic actualizată; oricât de impresionant ar fi fondul de carte, acesta riscă să rămână neexplorat de către utilizatori în absența unor inițiative de stimulare a lecturii și a unor programe de formare a deprinderii de a citi și de a deveni un utilizator independent al serviciilor de bibliotecă. În bibliotecile carcerale din Marea Britanie au fost dezvoltate o seamă de inițiative care combină activități menite să combată iletrismul și să încurajeze lectura cu acțiuni prin care deținuții pot întreține o relație strânsă cu familiile lor, ceea ce contribuie la scăderea incidenței recidivismului²⁴. Programul *Storybook Dads* (sau *Storybook Moms* în penitenciarele de femei) este una dintre cele mai de succes inițiative de folosire a literaturii drept punte de legătură între deținuți și copiii lor. În cadrul acestui program, deținuții au posibilitatea de a se înregistra audio sau video în timp ce citesc povestiri, iar înregistrările sunt copiate ulterior pe CD-uri/DVD-uri și trimise familiilor. În anul 2018, acest program era disponibil în 107 penitenciare din Marea Britanie și producea între 5.000 și 6.000 de povestiri pe an, ceea ce reprezintă un mare câștig pentru imaginea bibliotecilor carcerale care, iată, pot și trebuie să implementeze programe cât mai diverse și mai creative, apte să transcendă limitele impuse

de spațiul penitenciar. Mai mult, acest proiect are marele avantaj de a recruta deținuți dornici să lucreze pe partea de editare audiovizuală a materialelor, echipându-i astfel cu un set de competențe digitale foarte valoroase ce pot fi exploatate după executarea sentinței. Un program similar, care a fost inițiat tot în penitenciarele britanice, este *Ping Pong Stories*, care presupune o strânsă colaborare creativă între deținuți și copiii lor. Programul constă în scrierea unei povestiri împreună: deținutul scrie primul capitol (care trebuie să se încheie într-o notă de suspans), apoi continuarea este scrisă de copilul său, după care textul este continuat de către deținut și tot astfel până când unul dintre ei decide să sfârșească narațiunea. Pe lângă stimularea imaginației și a apetenței pentru scris, programul oferă participanților o oportunitate excelentă de a menține legătura cu familia și de a simți că pot contribui la educația copiilor lor. În mod similar, programul *Family Time* inițiat la Penitenciarul Gloucester din Marea Britanie, prin care deținuții sunt încurajați să își valorifice resursele creative scriind și tipărend o carte pentru familiile lor, constituie un bun prilej prin care aceștia își pot exprima, într-o manieră artistică, sentimentele față de cei apropiați. Și în Statele Unite ale Americii pot fi întâlnite diverse programe de dezvoltare a competențelor parentale pentru deținuți; unul dintre cele mai cunoscute se numește *Breaking Barriers with Books*, inițiat la un centru corecțional din statul Wisconsin. Acest program presupune urmarea de către deținuți a unui curs pe tema dezvoltării copilului, în cadrul căruia aceștia se pot familiariza cu diverse tehnici de *storytelling* și cu jocuri specifice fiecărei categorii de vârstă, iar la final cursanții au posibilitatea de a realiza o carte cu ilustrații pentru copiii lor. Un stimulent major pentru deținuți de a participa la acest program îl constituie oportunitatea de a petrece timp împreună cu copiii lor într-un cadru informal, cât mai intim, care să ofere o experiență cât mai apropiată de confortul propriei locuințe.

Alte modalități importante prin care bibliotecile carcerale pot contribui la educarea deținuților și la formarea unor deprinderi benefice sunt cluburile de lectură și atelierul de scriere creativă. De exemplu, conform unui studiu din Chile din 2018, 78% din deținuții care au participat la astfel de activități au mărturisit că în cadrul lor au scris pentru prima dată un text literar și că acestea le-au îmbunătățit competențele de citit-scris, contribuind totodată la o deschidere a apetitului pentru lectură²⁵. Inițiative similare au fost descrise și în Marea Britanie (*Reading Champions*, *V&A Creative Writing course*, *Premier League: Reading Stars*, *The Bookies Group*)²⁶, în Uganda, Croația, Algeria și Bulgaria²⁷. În Bulgaria și Croația, deținuții au, de asemenea, posibilitatea să publice texte și să se îngrijească de apariția revistei penitenciarului, ceea ce constituie o modalitate prin care aceștia își pot face cunoscută sensibilitatea artistică și prin care îi pot impulsiona și pe ceilalți deținuți să își petreacă timpul într-un mod constructiv, sporindu-le stima de sine și conferindu-le un sentiment de utilitate. Totodată, scrisul poate reprezenta adesea și un instrument terapeutic, un mijloc prin care deținuții se pot elibera de gânduri obsesive, de temeri sau angoase - o formă de purificare mentală. În fine, penitenciarele pot încuraja lectura și educația prin diverse forme de recompensă: în Brazilia a fost introdusă în anul 2012 o lege prin care durata pedepsei poate fi redusă prin recenzarea de către deținuți a unor volume puse la dispoziție lunar de o comisie. Astfel, pentru fiecare carte citită, recenzată și discutată în cadrul unui grup de lectură, deținutul obține o reducere de patru zile din pedeapsă, putând ajunge la o reducere de până la 48 de zile pe an²⁸.

Iată, pe scurt, câteva exemple prin care bibliotecile din penitenciare pot folosi constrângerile cu care se confruntă în favoarea utilizatorilor lor. Cu toate că aceste situații fericite constituie mai degrabă excepția decât norma, și în ciuda faptului că pentru implementarea lor este nevoie de eforturile conjugate ale mai multor părți dispuse să investească în dezvoltarea acestor structuri, uneori entuziasmul anumitor bibliotecari poate fi chiar aceea scânteie capabilă să genereze transformarea. Tocmai de aceea majoritatea specialiștilor din această zonă consideră că este imperios necesar ca statutul bibliotecarilor și al bibliotecilor carcerale - percepute în mod curent ca o componentă periferică a instituției carcerale - să fie reconsiderat și să beneficieze de aceeași atenție de care se bucură bibliotecile publice sau cele universitare.

Note:

1. Adriana Iosif. Biblioteca Penitenciarului Rahova din București. În: *Biblioteca*, nr. 11, 2015, p. 335-337.
2. Andrada Lăutaru. Niște deținuți din Jilava mi-au vorbit despre cele mai citite cărți din spatele gratiilor. În: *Vice*, 2016, disponibil pe internet la adresa: <https://www.vice.com/ro/article/78vq5y/ce-citesc-detinutii-romani> [accesat în 10.11.2021].
3. Administrația Națională a Penitenciarelor. Biblioteca - labirint de enigme. Disponibil pe internet la adresa: <http://anp.gov.ro/blog/evenimente/biblioteca-labirint-de-enigme/> [accesat în 10.11.2021].

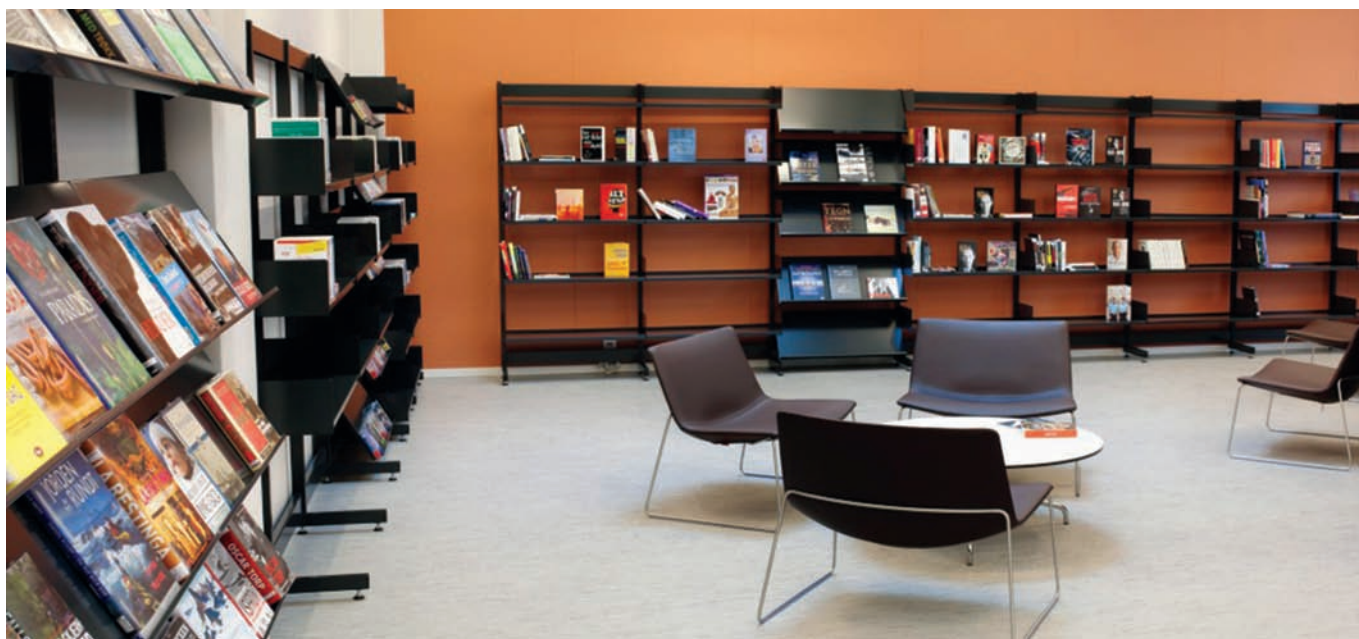
Biblioteca de la penitenciarul pentru femei Dr. Eddie Warrior, din Taft, Oklahoma. Aceasta dispune de aproximativ 7000 de volume
 Sursa: <https://nondoc.com/2019/04/11/oklahoma-prison-libraries-need-books/>

4. Vibeke Lehmann, Joanne Locke. *Guidelines for library services to prisoners (3rd Edition)*, IFLA Headquarters, The Hague, 2005.
5. Hotărârea nr. 157 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 245/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Disponibil pe internet la adresa: <http://anp.gov.ro/wp-content/uploads/sites/37/rapoarte/hg%20157%20-%20extras.pdf>, [accesat în 10.11.2021].
6. Vibeke Lehmann. Challenges and Accomplishments in U.S. Prison Libraries. In: *Library Trends*, vol. 59, nr. 3, 2011, p. 495.
7. Jane Garner. Australian Prison Libraries: A Study of Existing Knowledge and Recent Findings. In: *Journal of the Australian Library and Information Association*, nr. 4, 2017, p. 332.
8. Ibid.
9. H.K. Ljødal, Erlend, Ra. Prison Libraries the Scandinavian Way: An Overview of the Development and Operation of Prison Library Services. In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 475.
10. Gerhard Peschers. Books Open Worlds for People Behind Bars: Library Services in Prison as Exemplified by the Münster Prison Library, Germany's "Library of the Year 2007"; (trad. Anna Patterson). In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 521.
11. Odile Cramard. The Long Development of Prison Libraries in France; (trad. Kevin McLoughlin). In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 544.
12. Zrinka Šimunić, Sanjica Faletar Tanacković, Boris Badurina. Library services for incarcerated persons: A survey of recent trends and challenges in prison libraries in Croatia. In: *Journal of Librarianship and Information Science*, vol. 48, nr. 1, 2016.
13. Simion Carp, Elena Carp. Lectura ca metodă și formă de corectare și reeducare a condamnaților. În: *Criminalitatea în spațiul Uniunii Europene și al Comunității Statelor Independente: evoluție, tendințe, probleme de prevenire și combatere: (Materialele conferinței științifico-practice internaționale, 12-13 iunie 2012)*, Chișinău, 2012, p. 33.
14. Bible-only reading at US jail. In: *The Sydney Morning Herald*, 2011. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.smh.com.au/world/bibleonly-reading-at-us-jail-20110415-1dhe5.html>, [accesat în 11.11.2021].
15. Ettore Fabietti. Manuale per le biblioteche popolari, 1933, pp. 23-24, apud Emanuela Costanzo, Giorgio Montecchi, Eda Derhemi. Prison Libraries in Italy. In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 509-510.
16. Tony Stevens, Bob Usherwood. The Development of the Prison Library and its Role within the Models of Rehabilitation. In: *The Howard Journal*, nr. 1, 1995, p. 49-55.
17. Ibid., p. 56.
18. Ilkka Mäkinen. Libraries in Hell: Cultural Activities in Soviet Prisons and Labor Camps from the 1930s to the 1950s. In: *Libraries & Culture*, nr. 2, 1993.
19. Ibid., p. 120.
20. Elżbieta Barbara Zybert. Prison Libraries in Poland: Partners in Rehabilitation, Culture, and Education. In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 410.
21. Kenichi Nakane. "Prison Libraries" in Japan: The Current Situation of Access to Books and Reading in Correctional Institutions; (trad. Setsuko Noguchi). In: *Library Trends*, nr. 3, 2011.
22. Gerhard Peschers. Books Open Worlds for People Behind Bars: Library Services in Prison as Exemplified by the Münster Prison Library, Germany's "Library of the Year 2007"; (trad. Anna Patterson). In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, pp. 533-539.
23. Emanuela Costanzo, Giorgio Montecchi. Prison Libraries in Italy; (trad. Eda Derhemi). In: *Library Trends*, nr. 3, 2011, p. 509-510.
24. Carole Bowe. Recent Trends in UK Prison Libraries. In: *Library Trends*, vol. 59, nr. 3, 2011, p. 438-441.
25. Lisa Krolak. *Books beyond bars: The transformative potential of prison libraries*. UNESCO Institute for Lifelong Learning, Hamburg, 2019, p. 30.
26. Carole Bowe. *Op. cit.*, p. 439-440.
27. Lisa Krolak. *Op. cit.*, p. 37-39.
28. Ibid., p. 19-20.

Bibliografie:

1. Bible-only reading at US jail. In: *The Sydney Morning Herald*, 2011. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.smh.com.au/world/bibleonly-reading-at-us-jail-20110415-1dhe5.html>, accesat la data 11.11.2021.
2. CARP, Simion; CARP, Elena, *Lectura ca metodă și formă de corectare și reeducare a condamnaților*, în „Criminalitatea în spațiul Uniunii Europene și al Comunității Statelor Independente: evoluție, tendințe, probleme de prevenire și combatere”: (Materialele conferinței științifico-practice internaționale, 12-13 iunie 2012), Chișinău, 2012, p. 30-37.
3. CLARK, Sheila; MACCREAIGH, Erica. *Library Services to the Incarcerated: Applying the Public Library Model in Correctional Facility Libraries*, Libraries Unlimited, 2005.
4. COSTANZO, Emanuela; MONTECCHI, Giorgio. *Prison Libraries in Italy* (trad. Eda Derhemi), în „Library Trends”, nr. 3, 2011, p. 509-519.
5. CRAMARD, Odile. *The Long Development of Prison Libraries in France* (trad. Kevin McLoughlin), în „Library Trends”, nr. 3, 2011, p. 544-562.
6. *Educația în penitenciar, Recomandarea nr. R(89) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, adoptată la data de 13 octombrie 1989 și expunerea de motive* (trad. Ștefan Cristina), Strasbourg, 1990. Disponibil pe Internet la https://www.epea.org/wp-content/uploads/Educatia_in_penitenciar.pdf, accesat la data 7.11.2021.
7. GARNER, Jane. „Introduction”, în Jane Garner (ed.), *Exploring the Roles and Practices of Libraries in Prisons: International Perspectives*, Advances in Librarianship, vol. 49, Emerald Publishing Limited, 2021, p. 1-7.
8. GARNER, Jane. *Australian Prison Libraries: A Study of Existing Knowledge and Recent Findings*, în „Journal of the Australian Library and Information Association”, nr. 4, 2017, p. 331-343.
9. GARNER, Jane. *Experiencing time in prison: the influence of books, libraries and reading*, în „Journal of Documentation”, vol. 76, nr. 5, 2020, p. 1033-1050.
10. Hotărârea nr. 157 din 10 martie 2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 245/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Disponibil pe Internet la <http://anp.gov.ro/wp-content/uploads/sites/37/rapoarte/hg%20157%20-%20extras.pdf>, accesat la data 10.11.2021.

11. IOSIF, Adriana. *Biblioteca Penitenciarului Rahova din București*, în „Biblioteca”, nr. 11, 2015, p. 335-337.
12. KROLAK, Lisa. *Books beyond bars: The transformative potential of prison libraries*, UNESCO Institute for Lifelong Learning: Hamburg, 2019.
13. LĂUTARU, Andrada. *Niște deținuți din Jilava mi-au vorbit despre cele mai citite cărți din spatele gratiilor*, în „Vice”, 2016. Disponibil pe Internet la <https://www.vice.com/ro/article/78vq5y/ce-citesc-detinutii-romani>, accesat la data 10.11.2021.
14. LEHMANN, Vibeke. *Challenges and Accomplishments in U.S. Prison Libraries*, în „Library Trends”, vol. 59, nr. 3, 2011, pp. 490-508.
15. LEHMANN, Vibeke; LOCKE, Joanne. *Guidelines for library services to prisoners (3rd Edition)*, IFLA Headquarters: The Hague, 2005.
16. LJØDAL, Hilde Kristin; RA, Erlend. *Prison Libraries the Scandinavian Way: An Overview of the Development and Operation of Prison Library Services*, în „Library Trends”, nr. 3, 2011, pp. 473-489.
17. MÄKINEN, Ilkka. *Libraries in Hell: Cultural Activities in Soviet Prisons and Labor Camps from the 1930s to the 1950s*, în „Libraries & Culture”, nr. 2, 1993, pp. 117-142.
18. NAKANE, Kenichi. “Prison Libraries” in Japan: *The Current Situation of Access to Books and Reading in Correctional Institutions* (trad. Setsuko Noguchi), în „Library Trends”, nr. 3, 2011.
19. PESCHERS, Gerhard. *Books Open Worlds for People Behind Bars: Library Services in Prison as Exemplified by the Münster Prison Library, Germany’s “Library of the Year 2007”* (trad. Anna Patterson), în Library Trends, nr. 3, 2011, pp. 520-543.
20. ŠIMUNIĆ Zrinka; TANACKOVIĆ Sanjica Faletar; BADURINA Boris, *Library services for incarcerated persons: A survey of recent trends and challenges in prison libraries in Croatia*, în „Journal of Librarianship and Information Science”, vol. 48, nr. 1, 2016, pp. 72-89.
21. STEVENS, Tony; USHERWOOD, Bob. *The Development of the Prison Library and its Role within the Models of Rehabilitation*, în „The Howard Journal”, nr. 1, 1995, pp. 45-63.
22. ZYBERT, Elżbieta Barbara. *Prison Libraries in Poland: Partners in Rehabilitation, Culture, and Education*, în „Library Trends”, nr. 3, 2011, pp. 409-426.

Sursa: <https://ea.md/viata-in-penitenciarul-de-lux-halden-fengsel-din-norvegia/>

Importanța Asociațiunii ASTRA, reflectată în memoria unor cărturari ai vremii

Daniela Carmen SAVA, bibliotecar
Biblioteca Județeană „ASTRA” Sibiu. Filiala Bălea
e-mail: sava_dana@yahoo.com

„Dreptul de a aspira la o cultură națională proprie este unul din drepturile naturale cele mai de căpetenie ale unui popor. El se poate asemăna cu dreptul individului la viață, la partea sa de aer și de lumină.” (Andrei Bârseanu)

Există suficiente motive pentru a fi îndreptățiți să apreciem că orice onestă încercare de prezentare a istoriei culturii românești în general, și a celei transilvane, în special, nu poate să ocolească sau să minimalizeze contribuția, locul și rolul prestigioasei instituții cunoscute sub numele de *Asociațiunea Transilvană pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român (ASTRA)*.

Constituirea ei, în anul 1861, la Sibiu, marchează o încununare a unor preocupări îndelungate și susținute, în care s-au înfruntat piedici oficiale și greutăți materiale; ea realizează o punte de legătură între eroica generație de cărturari ai Școlii Ardelene și cei care au avut bucuria de a finaliza și trăi marea victorie a unirii politice și culturale a românilor, din anul 1918.

Asociațiunea marchează doar o etapă într-un șir întreg de încercări ale românilor din toate provinciile care ne aparțineau ca pământ strămoșesc, de a organiza societăți culturale, prin intermediul cărora să servească interesele emancipării materiale și spirituale a românilor. Această conștiință a importanței și necesității emancipării maselor prin lumina cărții, a școlii și a glasului cărturarimii românești nu poate fi ruptă de aspirația poporului nostru spre cunoaștere, înălțare materială și spirituală, exprimată în dorul creatorului anonim, în vorba caldă și privirea ageră ale cronicarilor, în receptivitatea față de culturile mai vechi și mai noi ale Europei, din care s-au adăpat conștiințele exemplare ale întregii noastre istorii, de la Stolnicul Cantacuzino, la Dimitrie Cantemir și întreaga pleiadă de oameni luminați, înflăcărați de ideea dragostei față de neam și a răspunderii severe față de viitorul politic, social și cultural al continuatorilor romanității carpato-dunărene, care a caracterizat constelația spirituală alcătuită din: Inochentie Micu Clain, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu, Gheorghe Lazăr, Ioan Molnar Piuariu, George Barițiu, Gheorghe Asachi, Ion Heliade Rădulescu, Timotei Cipariu, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Andrei Șaguna, Ioan Maiorescu, Ioan Pușcariu și mulți alții. Această alăturare a cărturarilor din toate provinciile românești este necesară și justificată de faptul că realizările culturale din secolul trecut erau dominate nu numai de ideea continuității efortului de la o generație la alta, ci și de fireasca și frățesca legătură spirituală care exista și se manifesta în

întreaga prestație a acestora, atât a celor din Transilvania, Banat și Maramureș, cât și a celor din Țara Românească, Moldova, Bucovina și Dobrogea.

Prin întreaga activitate, prin obiectivele programului său de emancipare națională, fundamentat pe principii umaniste, democratice și iluministe europene prin lupta sa pentru afirmarea națiunii române, prin atragerea în această vastă operă culturalizatoare a numeroși cărturari și generoși sprijinitori din toate provinciile locuite de români, Asociațiunea a fost și s-a manifestat ca o societate culturală a tuturor românilor. Acest adevăr este demonstrat și de adunările generale ale Asociațiunii care fuseseră concepute ca ample manifestări culturale și artistice, cu largă participare populară a delegațiilor din despărțăminte, programate anual mereu în altă localitate din Transilvania, Banat, Bihor și Maramureș, din dorința de a-și extinde influența binefăcătoare asupra unui număr cât mai mare de români, pentru afirmarea și întărirea conștiinței naționale, pentru stimularea activității organismelor teritoriale ale Asociațiunii (despărțăminte, agenturi comunale, cercuri culturale și Regionalele: Astra basarabeană, 1927, Astra dobrogeană, 1927 și Astra bănățeană, 1937), din dorința programatică de a transmite lumina culturii și de a dezvolta conștiința națională a românilor.

Existența și bogata activitate culturală și științifică, crearea unor instituții culturale proprii, a unui sistem de mijloace de educație națională, apărarea limbii, culturii, obiceiurilor, tradițiilor și portului național, slujirea afirmării științelor și artelor, a emancipării economice și morale a românilor, imensa operă de culturalizare a țărânimii îndeosebi, realizată exclusiv prin forțe proprii, fără niciun sprijin de la guvernării dinainte de 1918, toate aceste preocupări și realizări ale Asociațiunii sunt dovezi ale forței spirituale, morale, de organizare, conducere și creație a românilor din Ardeal, dar și ale hotărârilor de a se situa cel puțin la nivelul conaționalilor lor. Asociațiunea a slujit cu prioritate cauza românilor din Ardeal, a revitalizat energiile neamului, iar prin întreaga sa activitate a contribuit la afirmarea conștiinței naționale și la pregătirea înfăptuirii Marii Uniri a acestei „minuni dumnezeiești”. Acestea au fost obiectivele majore ale luptei naționale inaugurate de corifeii Școlii Ardelene și continuate de Horia și Iancu, de generațiile emblematice ale pașoptiștilor, memorandiștilor și reîntregirii neamului românesc. Pentru toți aceștia, noțiunile sau sintagmele: națiune, ideal național, limba română, cultură națională, demnitate și unitate națională erau sfinte, și n-au ezitat să se jertfească pentru slujirea și afirmarea acestora.

27. Fruntași ai mișcării memorandiste și membri ai Asociațiunii

Sursa: Matei Pamfil, *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

În rândurile care urmează aș dori să vă prezint importanța Asociațiunii, așa cum este ea reflectată în memoria unor cărturari ai vremii:

„Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu, problema Asociațiunii noastre o caracterizez precît de nobilă și frumoasă, și unică în feliul său astăzi în întreaga noastră națiune din toate părțile unde se află ea, pre atîta și de serioasă și grea, pentru că cere o perseverență de fier și un sacrificiu din inimă.” (Andrei Șaguna, 1861)

„Ferice de aceia dintre voi cari veți căuta și afla consolațiunea voastră în cultivarea literaturii și în instruirea acestui popor demn de o soartă mai bună.” (Alexandru Sterca Șuluțiu, 1861)

„Un reazim naționalității române se implantă astăzi, ci sperăm că asemeni reazime de astă și de alte forme se vor implanta și de aci înainte, și mai multe și mai puternice.” (Timotei Cipariu, 1861)

„De nuar fi mai făcut nimic românii în 1860 spre desvoltarea și consolidarea vieții lor naționale, posteritatea tot le-ar fi datoare cu recunoștință pentru înființarea Asociațiunei. Cine neagă aceasta, este datoriu ca om iubitoriu de adevăr să citească toate actele acelui institut apărute în cei treizeci de ani ai existenței sale și să tragă consecințele: împrumutarea de idei între compatrioții cari vorbesc aceeași limbă maternă, desvoltarea sentimentelor humanitare, deșteptarea tot mai solidară a conștiinței naționale, înăvuierea, netezirea și purificarea limbei materne, unificarea ei, precum nu mai fusese niciodată, pentru ca să o sci cu atît mai mult stîmă și iubi, câștigarea convicțiunei că în această limbă poți cultiva **prea bine** sciințele și artele, cum și a legifera și administra o țară, un stat, în fine intrarea națiunei noastre cu limba sa în concertul popoarelor neolatine al celor mai civilizate din Europa. Existența și activitatea Asociațiunii transilvane a vibrat – deși fără multă paradă și așa numite reclamuri – în tot corpul națiunei din toate țările locuite de români; ea a fost un bold spre a se înființa și în alte părți spre aceleași scopuri diverse societăți sau reuniuni.” (George Barițiu, 1891)

„...între fructele acestei însuflețiri este și întreprinderea aceasta (Asociațiunea – n.n.) pe cît de nobilă și frumoasă, pe atît de grea. Nobilă și frumoasă, pentru că reuniunea noastră tinde a dezvolta limba și literatura poporului nostru, și a lăți în sînul lui cultura. Limba este tezaurul cel mai prețios al fiecărei națiuni; ea împreună pre indivizii singuratici, îi deosebește de cătră cei de alt neam și-i ține în comuniune continuă, iar cultura, în sensul adevărat al cuvîntului, răspîndind lumina, liberează mintea de prejudețe și scapă inima de **încalcațiuni** rele. Prin ea și numai prin ea putem ajunge la libertatea adevărată. (...) Aceste tendințe juste și nevinovate ale Asociațiunii noastre, niciodată n-au jignit pre nime, niciodată nu vor jigni pre nime dintre aceia cu cari ne atingem împrumutat. Stăruim a ne dezvolta limba și literatura, voim a lăți cultura în toate straturile poporului nostru. Cuceriri în afară nu voim. Iată o lucrare pacinică și salutară atît pentru noi, cît și pentru patria comună. (...) Dar un popor întreg, care seculi preste seculi a fost reținut cu forța de la orice progres și împiedicat prin așezăminte inventate anume spre înglodarea lui, cum ar putea să se avînte la înălțimi ce numai prin străduințe îndelungate se pot cuceri.” (Ioan Micu Moldovan, 1894)

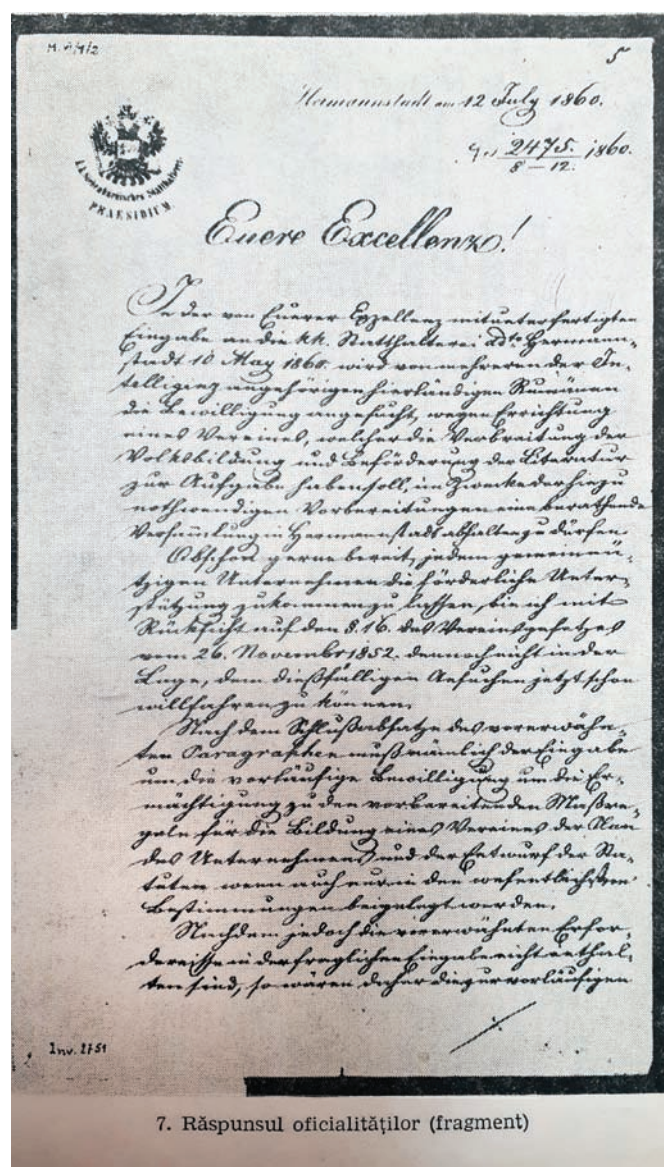
73. Sediul Asociațiunii, Sibiu, str. Morii nr. 6 (azi str. Lenin nr. 6)

Sursa: Matei Pamfil, *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

„Asociațiunea, prin schimbările atinse și prin noua ei organizație (organizare – n.n.), a câștigat baze cu mult mai largi și condițiuni cu mult mai priincioase penru a se ridica în viața noastră culturală preste rolul unei societăți locale, la importanța unei adevărate instituțiuni naționale.” (Iosif Vulcan, 1898)

„Asociațiunea este produsul deșteptării și al entuziasmului național care a produs concordia și buna-înțelegere între frați.” (Ilarion Pușcariu, 1901)

„Asociațiunea noastră este cea mai însemnată instituțiune națională. Ea și-a propus de țință realizarea celor mai nobile aspirațiuni naționale, realizarea aspirațiunilor culturale ale poporului român din patrie. Ea întrunește elita inteligenței noastre. Ea este chemată a organiza toată inteligența ca o armată în serviciul culturii naționale.” (Alexandru Mocsonyi, 1901)

7. Răspunsul oficialităților (fragment)

Sursa: Matei Pamfil, *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

„Ea (Asociațiunea – n.n.) s-a născut din curentul neîtrerupt spre lumină care a însuflețit de o sută cincizeci de ani măcar pe ai noștri din Ardeal și țerile ungurești, din iubirea adevărată către popor, căruia-i trebuiau școli tot mai bune și mai românești, pentru a putea sta alături cu alți locuitori ai acelui pământ. Ea s-a dus la îndeplinire într-o clipă rară, când amintirile unor primejdioase lupte purtate împreună uniseră în inimi pe credincioșii celor două biserici, rivale întotdeauna, din nenorocire dușmane uneori, în care anume împrejurări au împărțit neamul nostru din acele părți amenințate. De la început Asociația a fost și a lui Șaguna, și a lui Șuluțiu, și a sibienilor și al blăjenilor, și a uniților și a neuniților. Și aceasta alcătuiește însușirea ei de căpetenie și cea mai scumpă... (...) Unde dezbină legea, unește cartea, lumina.”

(Nicolae Iorga, 1905)

„Plămădită într-un timp de apăsare politică, când popoarele, aruncate la pământ de puterea baionetelor, tinjeau sub domnia unui absolutism aspru, dar deopotrivă pentru toți în asprimea sa, ea (Asociațiunea – n.n.) vestea zorile unor zile mai senine, visate și dorite de vînjoasa generațiune din anul 1848. Orice manifestare politică fiind pe atunci **împedecată**, energia națională își căută și-și află alt cîmp de acțiune, un cîmp mai neted și mai mînos: cîmpul nesfîrșit și veșnic roditor al culturii.” (Andrei Bărseanu, 1911)

„Pe cerul nostru, totdeauna înnourat și posomorît, ea (Asociațiunea – n.n.) s-a ivit ca o stea a unității noastre culturale, a unității noastre sufletești, care ne-a luminat deopotrivă pe toți frații din Apus și din Răsărit.” (Elie Dăianu, 1912)

„Asociațiunea în vremea din urmă a luat un avînt îmbucurător. În cadrele ei a început să se lucreze mai intensiv și să se facă o organizare mai conștientă. Din o instituție rece, academică, încetul cu încetul se preface într-un așezământ de popularizare și de răspîndire a științei și a culturii, într-o societate care organizează forțele răslețe și lăsate în neștire a(le) vieții noastre naționale. Idealul care o îndeamnă la această muncă e: unitatea culturală și trezirea conștiinței românești în mase.” (Octavian C. Tăslăuanu, 1914)

„Scriem aceste șire în zile de bucurie, în zile de înălțare a sufletelor. Prin hotărîrea epocală, adusă la 1 l.(una) c.(urentă) la Alba Iulia, de a ne împreuna pentru toate timpurile cu frații nostri de peste munți, s-a înfăptuit visul de veacuri al neamului nostru, s-a dat cea mai firească soluție năzuințelor noastre politice. (...) Da, Asociația noastră privește cu toată încrederea în viitor! Liberă de zăgăzurile ce-i stau în cale, liberă de rezervele de tot felul ce trebuia să-și impună spre a nu-și periclita existența, de aici înainte ea-și va putea împlini cu mult mai bine menirea sa de luminătoare a păturilor largi ale poporului, de cultivatoare a năravurilor bune, de susținătoare și propagatoare a sentimentului național.” (Redacția „Transilvaniei”, 1918)

„Pentru neamul nostru românesc ‘ASTRA’ a fost o binecuvîntare. Această instituție a ajutat la păstrarea specificului românesc și la întărirea solidarității naționale. De la înființarea ei, ‘ASTRA’ a devenit o cetate a solidarității naționale și un focar de educație națională. (...) și în trecut a fost cel mai perfect instrument de închegare și înnobilare sufletească națională...” (Onisifor Ghibu, 1939)

50. Vizita delegației Asociațiunii la Chișinău (1925)

Sursa: Matei Pamfil, *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

„Știți prea bine că toată truda acelor ce au creat-o, ca și a acelor ce au continuat opera lor, a fost pornită din nobila năzuință de a scoate poporul român din rețeaua întinericului, întinsă de trecutul regim unguresc, cu scop de deznaționalizare.” (Gh. Preda, 1937)

„Domnule Președinte în cuvântarea domniei-voastre ați formulat afirmația că ‘ASTRA’ e obligată prin statute să nu facă politică. Interpretarea aceasta a statutelor poate să fie simpatcă. Dar eu sub politică înțeleg, în mijlocul unei instituții culturale ca aceasta, tot ce poate contribui la înălțarea unui popor și la realizarea idealurilor lui. În sensul acesta, noi și în cadrul acestei instituții, prin orice gândire și simțire, tindem la înfăptuirea idealului ce încălzește sufletele noastre. Un popor nu poate trăi din renunțări și abdicări. Un popor trăiește din afirmarea drepturilor sale imprescriptibile. Cu cât împrejurările s-ar arăta mai maștere, din mijlocul lor să strigăm cu toată puterea: Nu renunțăm și nu vom renunța niciodată la drepturile noastre, la moștenirea noastră strămoșească... (..) Cultura e chemată să adâncească, să înalțe conștiința neamului, făcînd-o trează pînă în ultima colibă românească.” (Nicolae Bălan, 1940)

„În clipele istorice prin care trec astăzi țara și neamul, ‘ASTRA’ înțelege să-și continue cu același avînt misiunea sa culturală, socială și națională. Ea nu se lasă intimidată de surprizele momentului și nu se va lăsa antrenată sau descurajată de evenimente, fără a nu rezista lor. Ea va păși pe calea trasă de înaintași, condusă de același ideal, însuflețită de puterea acelora ce i-au dat viață, au întreținut-o, au susținut-o și au încurajat-o. ‘ASTRA’ va rămâne, deci mai departe un far de lumină pentru popor, dar și o santinelă trează, neclintită de la postul de veghe național.” (Gheorghe Preda, 1940)

Concluzie:

Întrucât anul acesta se împlinesc 160 de ani de existență a Asociațiunii, se cuvine să aducem mulțumire și recunoștință înaintașilor noștri care au luptat pentru o cauză dreaptă și nobilă, și anume pentru înființarea Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român

(ASTRA), cea care a creat oportunitatea înființării Bibliotecii Centrale a Asociațiunii, și care ulterior s-a transformat în Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, o prestigioasă instituție de cultură fără de care cetatea sibiană nu ar putea funcționa.

„Cultura este singurul mijloc de afirmare, și în fața omenirii de astăzi, și în fața istoriei de mâine.” (Mircea Eliade)

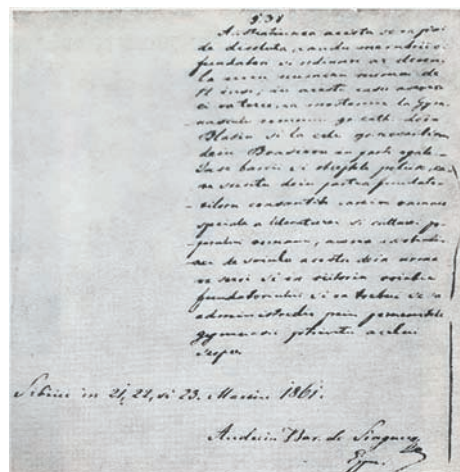
„Rostul bibliotecii, este acela de a fi o fereastră permanent deschisă spre grădinile culturii actuale.” (George Călinescu)

„Viitorul mai bun al unui neam se făurește prin muncă neobosită, prin devotament desăvârșit și de multe ori prin jertfe grele.” (Andrei Bârseanu)

Proiectele și activitățile Bibliotecii Județene ASTRA Sibiu se derulează cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Sibiu.

Bibliografie:

1. PAMFIL, Matei. *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*. Cluj-Napoca: Dacia, 1986, p. 5-15, p 17-18
2. PAMFIL, Matei. *Andrei Bârseanu și „Asociațiunea”*. Sibiu: InfoArtMedia, 2011, p. 11-14.
3. BORȘ, Silviu. *Biblioteca Centrală a Asociațiunii. 1861-1950*. Sibiu: InfoArt Media, Cluj-Napoca: Mega, 2011.

9. Statutele „Asociațiunii” (fragmente)

Sursa: Matei Pamfil, *Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA) și rolul ei în cultura națională (1861-1950)*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

Salonul Anual de Carte de la Slobozia a ajuns la a XXX-a ediție

Elena BALOG, manager
Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița

Vasilica ȘERBAN, documentarist
Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița
e-mail: documentarebiblioteca@yahoo.com

Motto: „Dacă vrei să obții cheia succesului, pierde-te prin labirintul cărților și soarbe din nectarul cunoștințelor”

Încă din cele mai vechi timpuri, *cartea* a reprezentat un instrument fundamental în viața omului. „Cărțile sunt moștenirile pe care marile spirite le lasă omenirii, care sunt date din generație în generație, ca daruri pentru posteritatea celor care nu s-au născut încă”. (Joseph Addison)

De la „cartea de căpătâi a întregii lumi” - Biblia, până la însemnări, reviste, eseuri etc., ele reprezintă cunoașterea omenirii, iar cunoașterea o regăsim în bibliotecă.

Sursa foto: Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița

„A cunoaște nu înseamnă nici a demonta, nici a explica, ci a ajunge să vezi. Dar pentru a vedea trebuie să participi”, spunea Antoine de Saint-Exupéry.

Bibliotecile au fost mereu considerate „parte din temelia civilizației”. De-a lungul timpului, ele au jucat un rol foarte important în progresul mondial al culturii și al tehnologiei. Poetul german Goethe le-a numit „memoria omenirii”. Organism viu, în permanentă mișcare, completare, organizare și relație, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița cu sprijinul Consiliului Județean Ialomița organizează, începând din anul 1991, *Saloane de Carte* cu o frecvență anuală, prilej de evaluare a activității recente și de meditații asupra perspectivelor. Organizatorii au pus la dispoziția iubitorilor de lectură, an de an, o lună întreagă dedicată cărților, aducând în fața publicului, prin numeroasele acțiuni culturale, personalități din diverse domenii ale culturii. Această importantă manifestare culturală, tradițională, de referință pentru comunitatea județeană și națională, *Salonul Anual de Carte*, desfășurat la Galerile Arcadia din incinta Centrului „Ionel Perlea” Slobozia, a ajuns anul acesta la ediția cu numărul XXX.

Cel mai lung ca întindere în timp și cel mai longeviv salon organizat în țară, *Salonul de la Slobozia*, cum mai este cunoscut în lumea culturală, prilejuiește întâlniri cu scriitori, editori, lansări și prezentări de carte etc., și prezintă achiziția de carte de la *Salonul* precedent și până la momentul actual, prin cele mai reprezentative edituri din țară.

În anul 2000, *Salonul Anual de Carte* s-a mutat pentru o zi la Muzeul Literaturii Române din București, unde s-au lansat mai multe volume scrise de autori ialomițeni. A intrat în obiceiul de pretutindeni al târgurilor și al saloanelor de carte să fie invitați editori ca principali intermediari între autori și cititori, oameni care își asumă responsabilitatea fabricării produsului numit „carte”, un obiect funcțional, de multe ori de mare frumusețe estetică. Fie enciclopedii, fie tratate, sinteze, fie cărți fundamentale, mai ales din domeniul beletristic, acest important produs comercial ascunde în culisele sale multă muncă.

De-a lungul celor douăzeci și nouă de ediții, ramurile artelor s-au îmbinat, literatura s-a împletit armonios cu muzica și teatrul, aducând în fața publicului numeroși oameni de cultură dintre care amintim: Eugen Simion, Răzvan Teodorescu, George Pruteanu, Alice Năstase, Alexandru Mironov, Fănuș Neagu, Mircea Cărtărescu, Rodica Mandache, Gabriel Liiceanu, Mircea Dinescu, Aura Christi, Simona Popescu,

Sursa foto: Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu” Ialomița

Gellu Naum, Ligia Naum, Ada Milea, Oreste Teodorescu, Aura Christî, Cristina Liberis, Daniela Zeca Buzura, Eveline Păuna, Adrian Năstase, Georgeta Filitti, Maria Timuc, Ovidiu Bojor, actori ai Teatrului de Păpuși Gulliver, Doina Lavric Parghel, Maria Răducanu, Alexandra Ușurelu, Emeric Imre, Dorel Vișan, Mircea Rusu și mulți alții.

Compuse din evenimente distincte, programate pe tot parcursul lunii octombrie, în Slobozia și în diferite localități din Județul Ialomița, la bibliotecile comunale și orașenești, *Saloanele de Carte* s-au bucurat de prezența a mii de vizitatori și participanți, dovedindu-se mereu interesante și atractive, locuri unde iubitorii paginilor tipărite s-au întâlnit, au discutat dezbătând teme importante din domeniul publicisticii și nu numai.

Pe lângă reprezentanții autorităților locale și județene, întotdeauna au fost prezenți, în calitate de autori, membrii Uniunii Scriitorilor care locuiesc în județul Ialomița, cărora li s-au dedicat lansări de carte. De asemenea, alți autori ialomițeni au onorat *Saloanele de Carte* în calitate de oaspeți. Bibliotecarii au asigurat de fiecare dată selecția fondului de carte propus prezentării expoziționale.

Conform tradiției, prima întâlnire este rezervată cărții ialomițene, scriitorilor și editurilor din Ialomița. Zile dedicate editurilor, cărților cu specialitate economică, cărților pentru copii, recitaluri de poezie, concerte, donații de

Sursa foto: Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu” Ialomița

carte, conferințe și multe alte activități culturale, au alcătuit cuprinsul manifestărilor organizate de-a lungul edițiilor în cadrul *Salonului Anual de Carte*.

Douăzeci și nouă de ani, douăzeci și nouă de ediții încheiate, au însemnat pentru instituția noastră aproape trei decenii de promovare a cărții, ocazii de a invita personalități culturale de primă mărime, scriitori, profesori universitari, academicieni, directori de biblioteci cu activitate prodigioasă.

Partenerii media, partenerii culturali, școlile și liceele din oraș, cadrele didactice, elevii, colegii din bibliotecile publice și școlare, instituțiile de cultură, Centrul Cultural „Ionel Perlea” Slobozia, Direcția Județeană pentru Cultură Ialomița, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ialomița, Inspectoratul Județean de Jandarmerie Ialomița, Penitenciarul Slobozia precum și alte instituții, s-au alăturat de fiecare dată cu interes acestei importante sărbători a cărții.

Prin marea cultură a lumii nu putem trece decât cu o carte în mână. „Prin mijlocirea lor strângem în jurul nostru, lucrurile, locurile, oamenii și vremurile”.

O bibliotecă - scrie Lubblock - „este un ținut vrăjit, un palat cu desfătări, un adăpost în care te poți adăposti împotriva furtunilor. Oricine va avea cheia de aur care deschide ușa tăcută a bibliotecilor va găsi în ele încurajare și mângâiere, odihnă și fericire”, iar Ion Stoica, poet și bibliolog, spunea că „marile biblioteci ale vremii noastre sunt mai mult decât toate oceanele de amintiri, mai mult decât toate furtunile de sentimente și decât toate luptele cu inerția. Ele condensează identitatea umanității, reflectă sensul lumii, sunt pavăze mari împotriva singurătății și neliniștii”.

Izvorul creației sunt cărțile. Dumnezeu ne-a oferit Natura, iar minți înalte și inimi adânci au creat cartea din toate tainele Creatorului. De ce iubim cărțile?! Pentru că fiecare dintre noi are nevoie de divin, de suflet, de zâmbet, de vis, de aripi.

La mulți ani, **Salonul Anual de Carte!**

Bibliografie:

1. ȘERBAN, Codrin. *Revista Helis*, Anul II, nr. 10(18) Octombrie 2004, p.1, p.24
2. ȘERBAN, Codrin. *Revista Helis*, Anul III, nr. 10(30) Octombrie 2005, p.1
3. POPTĂMAȘ, Dimitrie. *Reflecții despre carte, bibliotecă și lectură*. Târgu-Mureș: Editura Nico, 2009

Sursa foto: Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu” Ialomița

Din istoria unei idei în România modernă. Scrieri către socialistul român Panait Mușoiu

Cristina MARINESCU

Biblioteca Națională a României. Serviciul Colecției Speciale

e-mail: cristina.marinescu@bibnat.ro

Perioada comunistă apare, în contextul istoriei noastre naționale, ca o adevărată fractură. Dezastrul economic a fost mai puțin pregnant decât mutilarea conștiințelor printr-o doctrină rigidă, plină de greșeli filosofice reducioniste, impusă cu forță brutală de o guvernare ce a instituționalizat minciuna. Totuși, acest lucru nu înseamnă că cercetarea istoriei ideilor de stânga în spațiul românesc nu prezintă interes, dimpotrivă, multe aspecte traumatice ale societății socialiste și mecanismele de rezistență care au apărut explică evoluția din perioada recentă.

Citind „Capitalul” lui Karl Marx, te frapază două lucruri: abilitatea cu care e făcută analiza economiei capitaliste, și absurditatea diagnozei morale a celor două mari categorii sociale, proprietari de mijloace de producție și muncitori exploatați, care apar ca ținând de stări ontologice radical diferite. Marx nu pare a sesiza universalitatea naturii umane în contextul comunității, în care avem „de o parte disprețul, de cealaltă parte invidia”, cum spunea Victor Hugo. Apartenența la clasele avute nu înseamnă neapărat o moralitate deficitară, așa cum nu ești un înger de om prin simplul fapt de a fi sărac. Ceea ce s-a întâmplat prin aplicarea unor asemenea idei la nivelul unor nații întregi justifică afirmația lui Constantin Noica despre comunism, că aduce pe lume „un sărac cu instincte de bogat”.

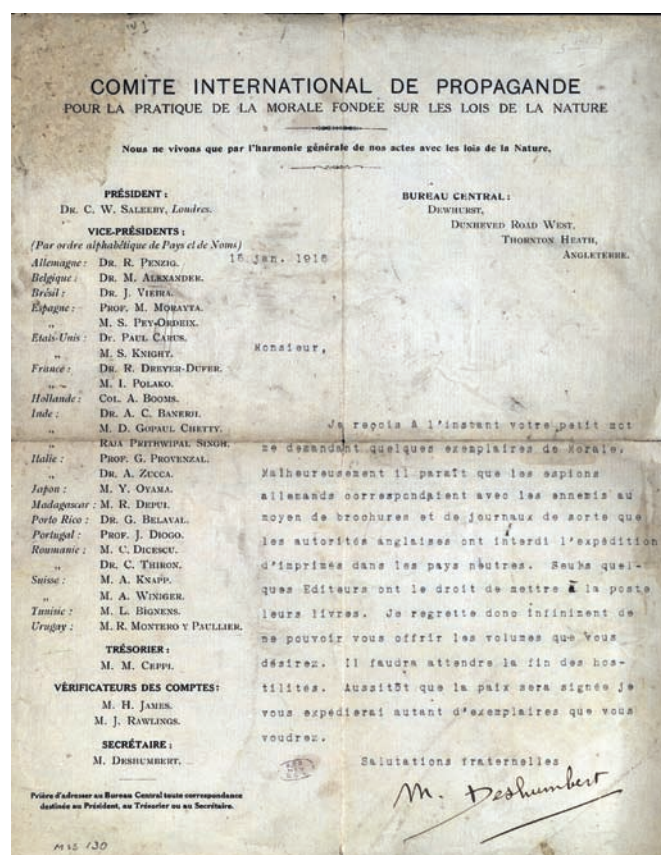
Practic, la noi concepțiile de stânga încep să se cristalizeze la jumătatea secolului XIX, când „bonjuriștii”, tineri români școliți în Apus, aduc în țară atmosfera intelectuală de acolo, mai întâi ca deziderat, iar Revoluția pașoptistă din Țările Române, care a avut, de fapt, două componente, socială și națională, leagă societatea română a vremii de ceea ce se întâmpla în Occident.

Autorii de stânga făceau, în secolul trecut, o demarcație între „socialismul utopic” și cel „științific”. O manifestare a socialismului utopic pe pământ românesc a fost Falansterul de la Scăieni, un fel de nucleu social înființat de Teodor Diamant în 1835, și desființat de autorități un an mai târziu. La baza acestei întreprinderi a stat teoria lui François Fourier (1772-1837), care, așa cum s-a întâmplat la început cu teoriile socialiste, pornea dintr-o generozitate impecabilă pentru specia umană și avea intenții sublime, anume eradicarea sărăciei și a inegalității sociale, considerate singurele motive de suferință ale individului. Concepția lui Fourier mergea până la indicarea structurii spațiale a orașului viitorului, iar arhitectul francez Le Corbusier (1887-1965) s-a inspirat din aceasta.

Un personaj interesant în contextul ideilor de stânga în România, astăzi uitat, a fost socialistul și anarhistul Panait

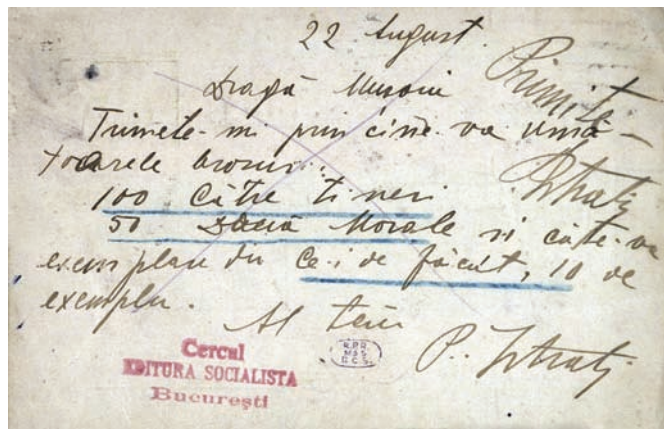
Mușoiu (1864-1944). În mare măsură autodidact, el și-a stabilit ca țel în viață emanciparea societății românești, motiv pentru care a publicat prima traducere de la noi a „Manifestului Partidului Comunist” al lui Karl Marx și Friedrich Engels și a înființat „Revista Ideei” (1889). În ultimii ani ai vieții și-a câștigat reputația de „eremit”; să fi fost acesta un efect al vreunei dezamăgiri adânci, care l-a făcut să se retragă de pe scena publică? Oricum, exista riscul, dacă ar mai fi trăit, ca regimul de după 1947 să îl oprime, căci foarte adesea revoluțiile îi devorează pe cei ce le-au stârnit.

În colecția Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Națională a României, există un fond de corespondență ce îl are ca destinatar pe Panait Mușoiu. Sunt printre primele documente intrate în colecție, în 1956. Ele sunt interesante ca mărturie despre preocupările unui activist de extremă stânga în

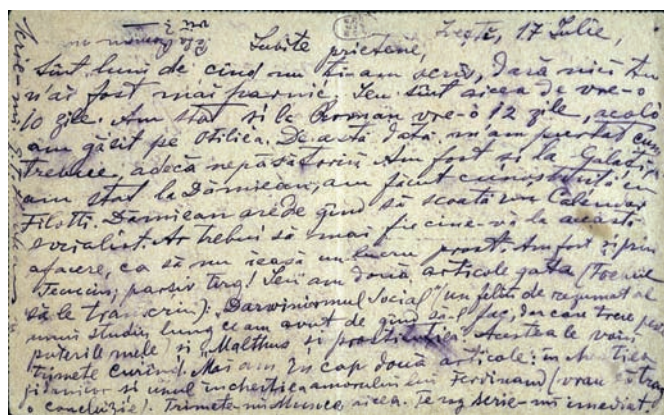

Sursa: Biblioteca Națională a României.
Serviciul Colecției Speciale - Cabinetul de Manuscrise

perioada de dinainte de 1945 în România. Fascinant la un fond de corespondență ce are un unic destinatar este felul în care se conturează personalitatea acestuia prin prisma a ceea ce i se scria de către diverși.

Sursa: Biblioteca Națională a României.
Serviciul Colecții Speciale - Cabinetul de Manuscrise

Ioan Nădejde (1854-1928), publicist și traducător, apreciază că nu e indicat să afiliezi mișcării socialiste copii de liceu, deoarece aceștia nu au încă format caracterul și discernământul (Ms 60).

Garabet Ibrăileanu (1871-1936), critic și istoric literar, dar și romancier, îl anunță pe Mușoiu că are pregătite două articole, intitulate „Darwinismul social” și, respectiv, „Malthus și prostituția” (Ms 58).

Nicolae Vaschide (1874-1907), psiholog, se declară entuziasmat de romanul „Ce-i de făcut?” al nihilistului rus Cernășevski (Ms 69).

Gheorghe Teodorescu-Kirileanu (1872-1960), cercetător, folclorist și bibliofil, apreciază că e o mare diferență între el și Mușoiu, deoarece acesta este un om al schimbărilor bruște în idei și în societate, în timp ce emitentul e interesat de țăranimea română, ca om al tradiției (Ms 77).

Mihail Sadoveanu (1880-1961) îl anunță pe Mușoiu că a primit revista și lista de subscripție și crede că îi poate fi de folos lui Mușoiu (Ms 84) și îi solicită, pentru cineva care poate plăti doar 2 lei, romanul lui Cernășevski, menționat anterior (Ms 85).

Un elev pe nume Grigore Moldoveanu îi trimite lui Mușoiu banii pentru abonamentul la revistă, dar îl înștiințează că a fost căutat acasă de poliția secretă; fiind elev, el nu poate risca să se afle simpatiile sale politice, căci ar putea fi exmatriculat, totuși, e interesat de publicațiile socialiste pe care i le poate procura Mușoiu, pe care le-ar plăti ulterior, căci nu le poate achita în acest moment (Ms 109).

Emil Isac (1886-1954), poet, prozator și dramaturg, se declară interesat de ideile lui Mușoiu (Ms 118).

Panaît Istrati (1884-1935), scriitor de limbă română și franceză, îi cere lui Mușoiu niște broșuri și romanul „Ce-i de făcut?” (Ms 123).

Manuel Devaldès (1875-1956), publicist marxist, se interesează de un articol de-al său, apărut în Revista Idei (Ms 124).

Henri Zisly (1872-1945), anarhist, îi trimite lui Mușoiu broșura sa „Adevărul despre anarhiști” și îl roagă să semnaleze apariția acesteia în Revista Idei (Ms 126).

Jean Grave (1854-1939), anarhist, îl înștiințează pe Mușoiu că nu mai are niciun exemplar din lucrarea „Comuna din Paris” (Ms 127).

Paraf-Javal (1838-1941), anarhist, îi reproșează cu amărăciune, în termeni duri, lui Mușoiu, o serie de neregularități ale acestuia care au distrus lucrarea sa „Cîteva extrase din soluția științifică a chestiunii sociale”, și îl roagă, în numele prieteniei care îi unește, să facă modificările pe care i le indică (Ms 154).

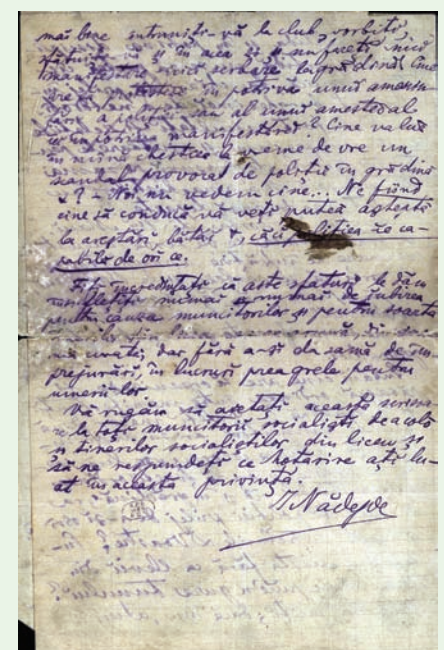
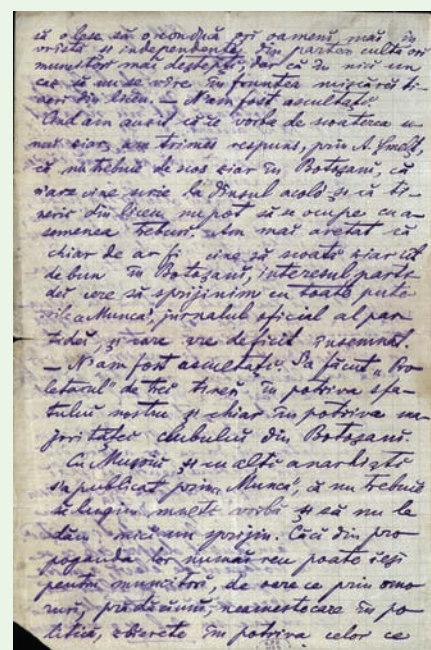
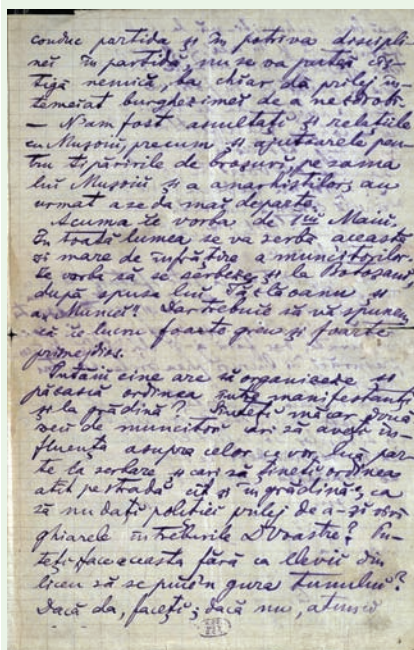
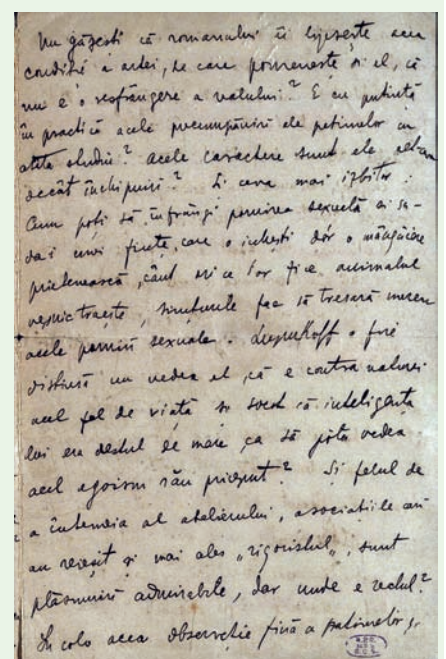
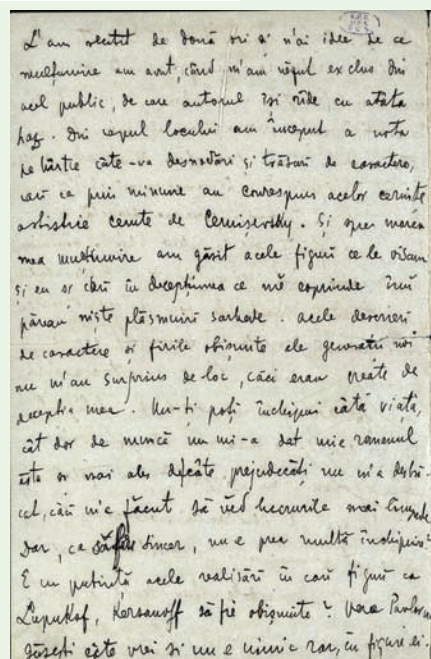
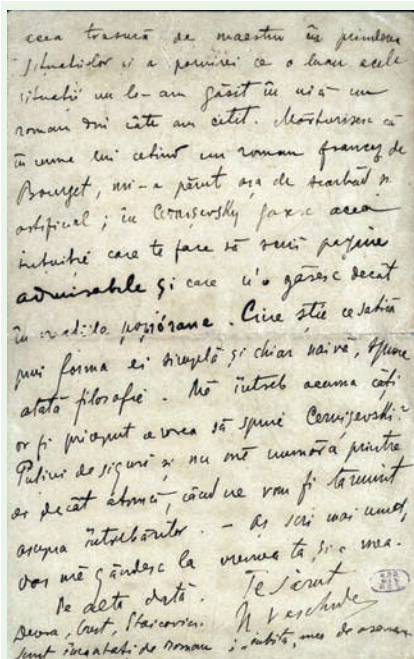
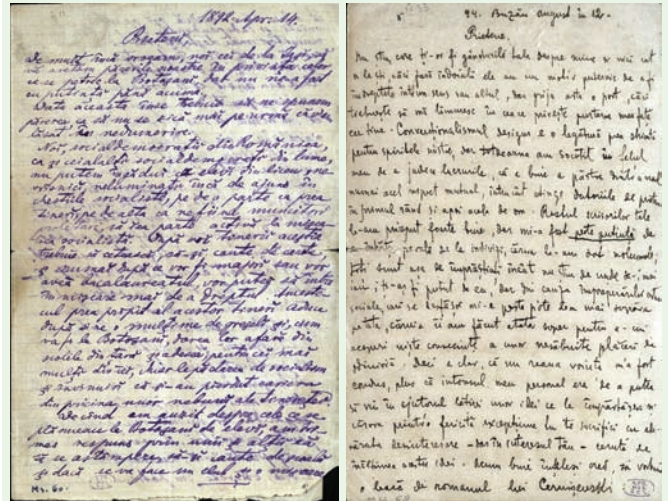
Marius Deshumbert (1856-1943), secretar al „Comitetului internațional de propagandă pentru practicarea moralei fondate pe legile naturii”, îi transmite lui Mușoiu regretul său că nu îi poate trimite lucrarea „Morala fondată pe legile naturii”, deoarece spionii germani foloseau broșurile și jurnalele pentru a comunica cu aliații lor, motiv pentru care autoritățile britanice au interzis expedierea acestor publicații în țările neutre (Ms 130).

Max Nettlau (1865-1944), anarhist, dă amănunte despre o ediție rusă din 1922 a romanului „Ce-i de făcut?”, care ar putea conține texte și detalii ce nu au apărut în alte ediții (Ms 148).

Antioco Zucca (1870-1960), filosof italian, se arată interesat de părerea lui Mușoiu despre lucrarea sa „Adevărul rol al omului în Univers” și îi trimite niște numere din Buletinul Asociației Biocosmice (Ms 149).

Ceea ce transpare din această corespondență este hărnicia, zelul lui Mușoiu, căci pentru socialiștii autentici, convingerile politice au fost o adevărată religie. De altfel, marxismul ar putea fi încadrat într-un fel de misticism al puterii politice. Procesul recuperării trecutului și vindecării rănilor sociale și morale pe care le-a cauzat regimul comunist trece prin conștientizarea faptului că, la origine, intențiile promotorilor schimbărilor sociale radicale erau onorabile. Din păcate, „ideea coborâtă în stradă”, cum zicea un personaj dostoevskian, a dat roade amare.

*Sursa: Biblioteca Națională a României.
Serviciul Colecții Speciale - Cabinetul de Manuscrise*

Biblioteca publică Choa Chu Kang, unică în Singapore

Dr. Raluca MAN
Biblioteca Națională a României. Biroul Editorial
e-mail: raluca.man@bibnat.ro

Utilizatorii bibliotecilor din nord-vestul Singapore¹ - care preferă o vizită la bibliotecă decât să citească acasă, în confortul propriului cămin - au sărbătorit în 27 octombrie 2021, redeschiderea bibliotecii publice Choa Chu Kang². Pe lângă o mare varietate de resurse bibliografice, biblioteca recent renovată este unică, fiind prima bibliotecă publică din Singapore cu accent pe durabilitate, dispunând de o grădină interioară, precum și de o vitrină hidroponică³.

Sursa: <https://www.straitstimes.com/singapore/community/revamped-choa-chu-kang-public-library-a-glimpse-into-future-of-libraries>

Biblioteca Publică Choa Chu Kang a fost deschisă, oficial, în 22 februarie 1997, ocupând un spațiu situat la etajul 3 în centrul comercial *Lot One Shoppers'*, spațiu relocat în 2008, la etajul 4. În perioada iunie 2019-octombrie 2021, biblioteca a fost reamenajată, reînnoită și extinsă; potrivit doamnei Josephine Teo, ministrul comunicațiilor și informațiilor din

Singapore, „noua bibliotecă va capta spiritul vremurilor noastre și aspirațiile poporului singaporez”.

Sursa: <https://www.capitaland.com/sg/malls/lotone/en/stores/choa-chu-kang-public-library.html>

Sursa: <https://vymaps.com/SG/Choa-Chu-Kang-Public-Library-141410/>

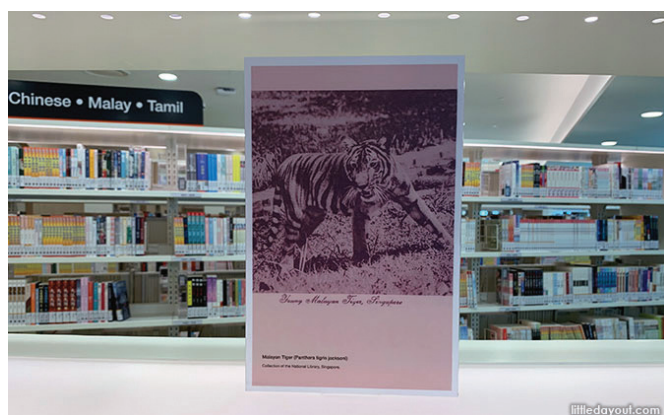
Având în vedere schimbările climatice la nivel global, Consiliul Bibliotecii Naționale (National Library Board - NLB) din Singapore a renovat și redeschis 7 biblioteci în ultimii patru ani și se angajează ferm să se asigure că bibliotecile vor continua să ocupe un loc important în viețile

singaporezilor, reafirmându-și tripla funcționalitate: lectură, învățare și descoperire. Sustenabilitatea este deviza membrilor Consiliului Bibliotecii Naționale din Singapore care au monitorizat constant impactul renovărilor și reamenajărilor celor 7 biblioteci; după fiecare renovare, numărul vizitatorilor a crescut cu peste 70% iar numărul împrumuturilor de cărți a crescut de 1,5 ori.

Peretele comunitar din bibliotecă prezintă bogatul patrimoniu agricol al zonei Choa Chu Kang. Bibliotecile din Singapore nu se rezumă doar la cărți, acestea fiind spații publice unde membrii comunității se pot întâlni și împărtăși cunoștințe. *Peretele comunitar* reflectă istoricul regiunii Choa Chu Kang ca o comunitate preponderent agricolă, fiind expuse imagini cu animalele găsite cândva în zonă, precum și cărți de istorie naturală, imprimeuri de inspirație botanică și fotografii ale plantațiilor care existau cândva în Choa Chu Kang. Materialele provin din colecția proprie a Bibliotecii Naționale din Singapore și din colecția Muzeului Național de Istorie Naturală din Paris. La Biblioteca Publică Choa Chu Kang sunt așteptate cu nerăbdare atelierele pe teme agricole, conduse de un cunoscut voluntar singaporez - Ong Chin Tiong - care este un pasionat de grădinărit. Ong are grijă de o astfel de grădină hidroponică de peste un deceniu și a fost dispus să își împărtășească experiența și cunoștințele prin desfășurarea de ateliere la bibliotecă. Alături de atelierele agricole, la biblioteca Choa Chu Kang se organizează ateliere despre inovarea în industria alimentară, unde sunt prezenți și reprezentanți ai firmelor locale Shioh Meats și Amplefresh.

Sursa: <https://www.littledayout.com/choa-chu-kang-public-library-reconnect-nature-lot-one-shoppers-mall/>

Sursa: <https://www.littledayout.com/choa-chu-kang-public-library-reconnect-nature-lot-one-shoppers-mall/>

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRq4MpXSSdXod4R5g>

Biblioteca Publică Choa Chu Kang este a șaptea bibliotecă de generație următoare, renovată, din cadrul unui plan mai amplu al Consiliului Bibliotecii Naționale din Singapore *Programul Bibliotecii și Arhive 2025 (LAB 25)*, despre care doamna Josephine Teo afirmă: „În cadrul LAB 25, ne vom dubla eforturile pentru a promova învățarea pe tot parcursul vieții, a oferi populației mijloacele necesare pentru a putea ști să deosebească știrile false de cele autentice, să facă diferența între informare și dezinformare, să spunem povestea noastră din Singapore și să jucăm rolul unui egalizator social - ajutând pe toată lumea, indiferent de mediul din care provin oamenii și nelăsând pe nimeni în urmă”.

Datorită extinderii spațiului de bibliotecă, nivelul 5 al centrului comercial găzduiește o grădină interioară, oferind vizitatorilor mai mult spațiu pentru a se cufunda în verdețură și în lumina naturală oferită de razele soarelui. Tot aici se află și vitrina hidroponică unde oamenii sunt încurajați și bineveniți să facă voluntariat și să-și împărtășească atât cunoștințele cât și experiența privind un stil de viață durabil, sustenabil. În sala de hidroponie vor fi găzduite ateliere de lucru despre agricultura urbană și securitatea alimentară. Un colț de „acțiune climatică” va oferi informații pentru a educa publicul despre schimbările climatice și luarea de măsuri pentru a reduce amprenta de carbon. Sala de hidroponie și colțul de acțiune climatică fac parte dintr-un proiect mai amplu, *Green Grove*, o inițiativă a Fundației CapitaLand Hope în valoare de 500.000 de dolari, de sensibilizare și conștientizare a mediului înconjurător în rândul publicului, prin organizarea de ateliere și expoziții despre ecologie, agricultură urbană și securitate alimentară.

Sursa: <https://www.straitstimes.com/singapore/community/indoor-garden-hydroponics-room-in-bigger-greener-choa-chu-kang-library>

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

Sursa: <https://twitter.com/xavierlur/status/1453621339751731205/photo/1>

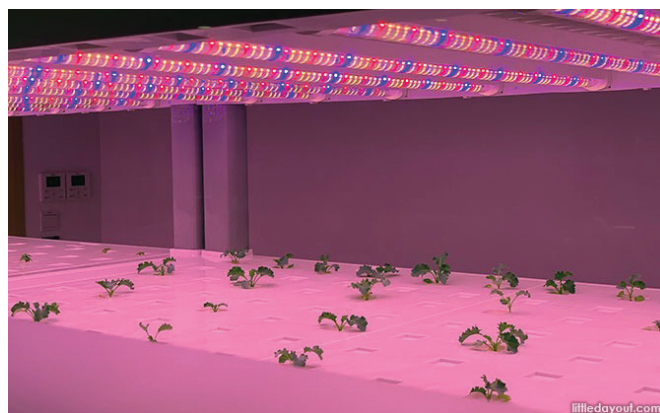
La etajele 4 și 5, datorită tehnologiilor și instalațiilor de ultimă generație dar și a unui nou traseu de învățare de tip realitate augmentată, oricine își dorește se poate reconecta cu lumea naturală din jur. De altfel, biblioteca s-a relansat cu tema *Reconnect with nature*, slogan pe care Consiliul Bibliotecii Naționale îl promovează în toate bibliotecile care fac parte din programul LAB 25.

Sursa: <https://www.straitstimes.com/singapore/community/revamped-choa-chu-kang-public-library-a-glimpse-into-future-of-libraries>

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

Sursa: <https://www.littledayout.com/choa-chu-kang-public-library-reconnect-nature-lot-one-shoppers-mall/>

Suprafața totală a Bibliotecii Publice Choa Chu Kang după renovare și extindere este de 3.000 m², ocupând etajele 4 și 5 din centrul comercial, cu aproximativ 30% mai mare decât cea anterioară. Designul general al bibliotecii se axează pe teme din natură, fiind inspirat din industriile agricole din apropiere din zonele Choa Chu Kang, Lim Chu Kang și Kranji. Sunt folosite tonuri de verde și lemn, iar caracteristicile speciale includ o structură asemănătoare unui copac în secțiunea dedicată copiilor mai mici. Multe dintre accesoriile noi, cum ar fi gresia și covorul, au fost realizate din materiale parțial reciclate, întrucât însăși biblioteca trebuie să fie un exemplu în promovarea durabilității.

La etajul 4 se găsesc colecții de resurse bibliografice pentru adulți, adolescenți și copii de la 7 la 12 ani, spațiul de la etajul 5 fiind destinat copiilor de la 0 la 6 ani.

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

Sursa: <https://twitter.com/xavierlur/status/1453621339751731205/photo/2>

Rolul bibliotecii publice Choa Chu Kang este de a veni în întâmpinarea nevoilor generale de informare și de agrement ale comunității. Colecția cuprinde aproximativ 180.000 de resurse bibliografice, inclusiv materiale care tratează preponderent subiecte legate de natură, mediul înconjurător, durabilitate, stil de viață sustenabil. Biblioteca are, de asemenea, o selecție de reviste care acoperă subiecte precum modă, sănătate, IT, divertisment și multe altele. Utilizatorii pot folosi facilitățile disponibile în *Zona de studiu* și *Zona Multimedia*, independent de programul de funcționare a bibliotecii, prin simpla scanare a unui cod de bare înscris pe cardul de bibliotecă sau a codului QR, prin aplicația mobilă oferită de Consiliul Bibliotecii Naționale. Printre alte servicii, dotări și facilități se numără: posturi multimedia, instrumente digitale de învățare, cum ar fi fluxuri live ale naturii și actualizări de la World Wildlife Fund Singapore - pentru a ajuta la creșterea conștientizării mediului și a vieții durabile, casete de returnare a cărților, servicii de imprimare self-service, materiale educaționale, zone de lectură și povestiri, sistem de rezervare a locurilor, a stațiilor de lucru, a dulapurilor pentru depozitarea diverselor echipamente, programe de educație a utilizatorilor și de alfabetizare informațională, programe specifice vacanțelor școlare, ateliere și grupuri de lucru pe diverse teme, spații expoziționale.

Sursa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

Sursa: <https://www.straitstimes.com/singapore/community/indoor-garden-hydroponics-room-in-bigger-greener-choa-chu-kang-library>

Sursa: <https://www.littledayout.com/choa-chu-kang-public-library-reconnect-nature-lot-one-shoppers-mall/>

Sursa: <https://www.straitstimes.com/singapore/community/indoor-garden-hydroponics-room-in-bigger-greener-choa-chu-kang-library>

Distribuitorul de cărți

Deși biblioteca a fost închisă pentru renovare, rezidenții au putut avea acces, în continuare, la cărți și alte resurse bibliografice, grație distribuitorului de cărți. Parte a unei inițiative-pilot, Consiliul Bibliotecii Naționale a introdus un astfel de echipament la etajul 1 al centrului comercial, pe toată durata lucrărilor de reamenajare de la nivelurile 4 și 5, pentru a nu-i priva pe utilizatorii din zona Choa Chu Kang de acest serviciu. Corelat cu programul de funcționare a centrului comercial - de luni până duminică, de la 10:00 la ora 22.00 - distribuitorul a oferit doritorilor posibilitatea de a răsfoi și împrumuta, în mod convenabil, o selecție de cărți în format tipărit, cărți electronice și alte materiale considerate utile, pentru toate categoriile de vârstă. Prin intermediul ecranului său interactiv, utilizatorii își pot ridica materialele rezervate de la distribuitor, similar modului în care funcționează dulapurile pentru rezervări din rețeaua bibliotecilor publice din Singapore. Distribuitorul de cărți poate avea 352 de cărți în același timp (88 de locuri dedicate articolelor rezervate și 264 de locuri rămase pentru cărțile fizice care pot fi împrumutate).

Pentru a se potrivi în distribuitorul de cărți, resursele de bibliotecă nu trebuie să aibă mai mult de 18 cm lungime, 25 cm înălțime, 2,5 cm lățime/groșime. Pentru a împrumuta și colecta cărțile rezervate, utilizatorii au nevoie doar de cardul de membru al bibliotecii sau pot folosi eCard-ul pentru aplicația mobilă, ambele oferite de Consiliul Bibliotecii Naționale. Informațiile și funcțiile de colectare de pe ecranul interactiv al

Sursa: <https://agelessonline.net/first-ever-book-dispenser/>

distribuitorului de cărți pot fi accesate de toți posesorii unuia dintre cele două tipuri de carduri; distribuitorul de cărți are încorporat și un panou de instrucțiuni pentru a ghida utilizatorii în navigarea pe ecran. Cărțile disponibile pentru împrumut sunt în limba engleză și acoperă o gamă largă de grupe de vârstă; orice carte care nu a fost împrumutată 15 zile va fi înlocuită cu o alta, în a 16-a zi. Cota de împrumut, privilegiile de reînnoire și perioadele de împrumut pentru materialele împrumutate de la distribuitorul de cărți sunt aceleași cu cele de la celelalte biblioteci publice din Singapore. Utilizatorii își pot returna materialele împrumutate la orice bibliotecă publică din apropiere. Cei care doresc să-și reînnoiască materialele pot face acest lucru prin intermediul aplicației mobile sau la orice stație de împrumut de cărți sau la dulapurile pentru rezervări disponibile în rețeaua de biblioteci publice.

Consiliul Bibliotecii Naționale din Singapore (NLB)

Bibliotecile și arhivele din Singapore promovează lectura, învățarea, alfabetizarea informațională și interesul pentru istoria și moștenirea Republicii Singapore. Pe lângă Biblioteca Națională și Arhivele Naționale, în orașul-stat Singapore funcționează 27 de biblioteci: 25 de biblioteci publice sunt deținute și operate de NLB și două sunt deținute și conduse de parteneri ai NLB, fiind biblioteci specializate, cu accent pe artele spectacolului (library@esplanade) și design (library@orchard). Bibliotecile publice atrag anual peste 24 de milioane de vizitatori care împrumută peste 30 de milioane de materiale de bibliotecă și participă la peste 25.000 de programe. Scopul NLB este de a oferi utilizatorilor experiențe cât mai personalizate, printr-o varietate de canale de comunicare și dispozitive, prin integrarea ofertelor digitale cu colecțiile și programele fizice disponibile în spațiile fizice ale bibliotecilor. Misiunea NLB este de a extinde conținutul digital (care include peste 800.000 de cărți electronice și cărți audio, benzi desenate electronice, sesiuni de povestiri digitale,

acces gratuit la zierele electronice, discuții online, programe și ateliere, precum și pachete de învățare, cursuri, videoclipuri), disponibil pe propriul website, pe aplicația mobilă și pe canalele de social media (@nlbgs). Opțiunile disponibile pentru citire și învățare în bibliotecile publice sunt numeroase și aproape toate aceste servicii și programe sunt oferite gratuit singaporezilor și rezidenților permanenți în Singapore. NLB gestionează, în numele partenerilor săi, alte două biblioteci publice:

♦ Library@chinatown - este susținută de Templul Kwan Im Thong Hood Cho pentru a promova limba și cultura chineză în toate cele patru limbi;

♦ LLiBrary (Lifelong Learning Institute) - este susținută de SkillsFuture Singapore pentru a promova lectura și învățarea pe tot parcursul vieții în rândul adulților care lucrează.

Un alt obiectiv al NLB este de a-și extinde sprijinul pentru organizațiile care sunt dornice să înființeze biblioteci mai mici, administrate de comunitate, prin donații de cărți și oferind sfaturi despre cum se organizează și funcționează aceste biblioteci. Un exemplu în acest sens este susținerea a peste 50 de colțuri de lectură în întreaga insulă, situate în centre comunitare, centre de activități pentru seniori, grădinițe și spitale. Fiecare colț oferă o colecție de resurse bibliografice - între 500 și 3.000 de cărți donate de NLB, pentru diferite grupe de vârstă în cele patru limbi, în funcție de nevoile comunității respective.

Misiunea și viziunea NLB pot fi definite succint astfel: cititori pe tot parcursul vieții, comunități dornice de învățare, o națiune educată, oportunități și posibilități.

Note:

1. Singapore, oficial Republica Singapore, este un oraș-stat insular și cea mai mică țară din Asia de Sud-Est. Este situat în sudul Peninsulei Malay și a statului malaysian Johor, la 137 km nord de la ecuator. Numele Singapore a derivat din cuvintele limbii Malay, singa (leu) și pura (oraș), care, la rândul lor, provin din limba sanscrită. Folclorul atribuie aceste nume unui prinț din Sumatra secolului al XIV-lea, numit Sang Nila Utama, care s-a adăpostit pe insulă după o furtună, și care a redenumit-o Orașul Leilor, după ce a zărit aici un leu feroce. Primele dovezi ale locuirii Singapore-ului sunt din secolul III-lea e.n. Insula era un adăpost al imperiului Srivijaya din Sumatra și purta numele Temasek (Orașul Mării); acesta a devenit rapid un important centru comercial, dar a decăzut spre sfârșitul secolului al XIV-lea. Între secolul al XVI-lea și începutul secolului al XIX-lea, Singapore a făcut parte din Sultanatul Johor. În timpul războaielor Malaiezo-Portugheze din 1613, a fost spulberat de către trupele portugheze. Portughezii au deținut controlul în secolul al XVI-lea, olandezii în secolul al XVII-lea, dar în majoritatea timpului insula a fost ocupată, în principal, de pescari și, ocazional, de pirai. În 1819, Sir Thomas Stamford Raffles a debarcat în insula principală. Sesizând potențialul insulei, Raffles a semnat un tratat cu Sultanul Hussein Shah din partea British East India Company, cu scopul de a dezvolta Singapore ca port comercial, marcându-se astfel începutul erei moderne. În 1858 insula era guvernată de către The British India Company. În 1867 Singapore a fost recunoscută oficial ca teritoriu colonial britanic, răspunzător direct al Coroanei. În 1869, insula avea o populație aproximativă de 100 000 de locuitori. În timpul celui de-al doilea război mondial, armata imperială

japoneză a invadat Malaya, care a culminat cu bătălia de la Singapore. Armata britanică, nepregătită, a fost înfrântă în șase zile, și a predat insula, presupusul bastion de neînving al Imperiului, generalului Tomoyuki Yamashita, la 15 februarie 1942. Japonezii au redenumit Singapore Shōnan, din cuvântul japonez Shō și nan (Sud), și au ocupat-o până la returnarea acesteia Marii Britanii, la 15 septembrie 1945, la o lună de la capitularea Japoniei. Pe insulă, japonezii au preluat celebra închisoare Changi, devenită azi un memorial în amintirea miilor de soldați britanici uciși de trupele de ocupație japoneze. Singapore a devenit un stat auto-guvernământ în 1959. După referendumul din 1962 pentru alipire, Singapore s-a alăturat Malayai împreună cu Sabah și Sarawak pentru a forma Statul federal al Malaysiei la 16 septembrie 1963, dar a fost exclus din federație doi ani mai târziu, după relațiile conflictuale ideologice dintre guvernul statal și guvernul federal de la Kuala Lumpur. Și-a câștigat suveranitatea, în mod oficial, la 9 august 1965. Singapore este a doua țară ca densitate a populației din lume, după Monaco (cu excepția zonelor Hong Kong sau Macao care fac parte din China). Singapore este format din 63 insule, inclusiv Singapore-ul continental. Singapore are în curs de desfășurare proiecte de îmbunătățiri funciare cu sol obținut din propriile dealuri, de pe fundul mării, și țările vecine. Ca rezultat, Singapore a crescut de la o suprafață 581,5 km², în anii 1960, la 704 km² în prezent, și poate crește cu încă 100 km² până în 2030. Uneori, proiectele de îmbunătățiri funciare implică unificarea unora dintre insulele mici, cu scopul de a forma o insulă mai mare sau mai multe insule funcționale, exemplu fiind cazul Insulei Jurong. Sub sistemul de clasificare climatic Köppen, Singapore are un climat tropical de sud, fără a avea anotimpuri distincte. Clima sa se caracterizează prin presiune și temperatură uniforme, un nivel ridicat de umiditate și precipitații abundente. Temperatura variază între 22°C și 34°C. Iunie și iulie sunt cele mai fierbinți luni, în timp ce noiembrie și decembrie alcătuiesc sezonul musonic. Engleza folosită este cea britanică, având și influențe ale englezei americane. Dialectul local al englezei (Singlish) are multe caracteristici creole și a încorporat numeroase cuvinte și reguli gramaticale din diferite dialecte chinezești, Malay și limbi din India. Singlish este vorbit pe stradă, dar reprezentanții guvernamentali se feresc în a-l folosi în contextele oficiale. Engleza s-a răspândit rapid în oraș-stat, după ce a fost implementată în sistemul educațional singaporez. Educația primară este obligatorie în Singapore din anul 2000. Rata de alfabetizare este una dintre cele mai mari din Asia, având un nivel de 95%. Standardul pentru programa școlară este stabilit de către Ministerul Educației din Singapore împreună cu reprezentanții școlilor private și publice. Nu există o împărțire clară în două sectoare - public și privat; în realitate, există mai multe grade de autonomie în ceea ce privește programa școlară și procesul de admitere a elevilor, subvențiile de la stat și sumele plătite de către părinți fac ca școlile să fie clasificate în: „administrare de guvern”, „ajutate de guvern”, „autonome”, „independente” și „finanțate privat”. În plus, mai există și școli internaționale, care se adresează elevilor proveniți din alte țări și care, în anumite cazuri, admit și elevi localnici. După educația primară, elevii sunt supuși unui test numit Primary School Leaving Examination (PSLE). După educația gimnazială, elevii trebuie să dea un nou set de examene, menite să determine ce fel de educație liceală trebuie să urmeze fiecare, similar “junior college”, un precursor al intrării la una dintre cele 3 universități publice

(National University of Singapore, Nanyang Technological University și Singapore Management University). Alte instituții post-gimnaziale includ 5 școli politehnice, unde elevii primesc o diplomă la absolvire. Pe insulă funcționează două școli primare și un liceu japonez, deservite de guvernul japonez, pentru importanta comunitate de oameni de afaceri și specialiști niponi, care lucrează la companii nipone relocate în Singapore. Insula e un rezervor al creației tehnico-științifice și atrage mii de specialiști din întreaga lume din toate domeniile înaltelor tehnologii ca să lucreze în numeroasele parcuri ale științei care se găsesc actualmente pe insulă. Dezvoltarea economică a insulei - fără altă resursă decât cea umană - s-a datorat unei investiții masive în învățământ.

2. Choa Chu Kang, abreviat adesea CCK, este o zonă rezidențială situată în partea nord-vest a regiunii de vest din Singapore. Orașul se învecinează cu Sungei Kadut la nord, Tengah la sud-vest, Bukit Batok la sud-est, Bukit Panjang la est și Western Water Catchment la vest, fiind separat în două părți de autostrada Kranji. Suprafața totală a regiunii este de 6,11 km² din care doar 3,07 km² este locuibilă. Populația (2019): 190.890 locuitori, din care 123.450 chinezi, 29.630 malaiezi, 16.470 indieni, 4.790 alte etnii.

3. Hidroponia este o nouă metodă de cultivare intensivă a zarzavaturilor, folosită pentru prima dată în Japonia, dar care se bazează pe metode folosite, încă din 1957, în Danemarca. Hidroponia este un cuvânt compus din „hidro” (apă) și „ponia” (muncă). Altfel spus, hidroponia este un tip de horticultură și o ramură a hidroculturii care implică creșterea plantelor (de obicei culturi) fără sol, prin utilizarea soluțiilor de nutrienți minerali într-un solvent apos. Plantele terestre pot crește cu rădăcinile expuse la lichidul nutritiv iar rădăcinile acestora pot fi susținute fizic de un mediu inert, cum ar fi perlit, pietriș sau alte substraturi; pe scurt, un sistem agricol fără sol. Producția are loc într-un mediu steril, cu temperatura, lumina, umiditatea și apa controlate de computer. Chiar și nivelul de dioxid de carbon necesar producției poate fi modificat în detaliu. Nu sunt folosite îngrășăminte chimice de niciun fel și nici pesticide. Se pot obține mai multe recolte pe an, iar viteza de creștere este dublă față de metodele tradiționale. Baza antarctică japoneză Shōwa folosește o astfel de „fabrică” pentru creșterea zarzavaturilor pentru membrii echipajelor de expediții. În Japonia, țară care depinde în procent de 60% de importul de produse alimentare și unde media de vârstă a fermierilor este de 65 de ani, iar cei sub 40 de ani sunt doar 5%, mulți speră că această nouă metodă va rezolva, cel puțin în parte, problema. Firma Mitsubishi Chemical Corp. construiește containere speciale pentru producția de zarzavaturi. Containerele, care sunt izolate special, au o suprafață de aproximativ 30m², au panouri solare pe acoperiș, reciclează apa folosită și pot produce până la 18.000 de căpățâni de salată (sau alte zarzavaturi) pe an.

Bibliografie:

1. Choa Chu Kang Library. Fact Sheet. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.nlb.gov.sg/Portals/0/library/documents/ChoaChuKang/Choa%20Chu%20Kang%20Public%20Library%20-%20Fact%20Sheet.pdf>
2. Choa Chu Kang library reopens with hydroponic room, first library in S'pore with indoor garden. Disponibil pe internet la adresa: <https://mothership.sg/2021/10/choa-chu-kang-library/?fbclid=IwAR1jkmgpUUSFPawB09wF-ugkrB4fDUvaXshnXBhK3YLRqAMpXSSdXod4R5g>

3. National Library Board. About us. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.nlb.gov.sg/WhoWeAre/AboutUs/AboutNLB.aspx>

4. National Library Board Singapore. Choa Chu Kang Library. Disponibil pe internet la adresa: <https://www.nlb.gov.sg/VisitUs/BranchDetails/tabid/140/bid/364/Default.aspx?branch=Choa+Chu+Kang+Public+Library>

Sursa: <https://www.littledayout.com/choa-chu-kang-public-library-reconnect-nature-lot-one-shoppers-mall/>

Sursa: <https://twitter.com/xavierlur/status/1453621339751731205/photo/4>

Sursa: <https://twitter.com/xavierlur/status/1453621339751731205/photo/3>

Tudor Vladimirescu în creații poetice

Mariana VASILE, bibliotecar
Colegiul Economic „Virgil Madgearu”, București
e-mail: marianavasile2005@yahoo.com

„Și știindu-mă norodul pre mine, dintr-alte vremi, că sunt un adevărat fiu al patriei mele, cu silnicie m-au luat a le fi și la această vreme chivernisitor pentru binele și folosul tuturor”. (Tudor Vladimirescu)

Întrată adânc, încă de atunci, din zilele revoluției, în conștiința poporului, prin fapta și jertfa sa, era firesc ca personalitatea lui Tudor Vladimirescu să impresioneze puternic pe creatorii de frumos, purtători și, deopotrivă, transmițători de mesaj, prin timp¹. Revoluția din 1821 și personalitatea conducătorului ei au putut fi reflectate în literatură și artă, de la mijlocul secolului, dar mai cu seamă din anii Unirii Principatelor și ai domniei reformatoare a lui Alexandru Ioan Cuza. S-au scris poezii, din când în când poeme ample, s-au scris nuvele și romane, s-au scris, au fost reprezentate, iar mai târziu s-au și publicat piese de teatru, s-au scris apoi, în secolul nostru, scenarii după care s-au realizat filme pentru televiziune, s-au scris și s-au difuzat scenarii radiofonice². Există creații folclorice închinat lui Tudor Vladimirescu. „Cîntecul pandurilor de la 1821” cules de G. Dem. Teodorescu: „Toate plugurile umblă,/ Numai plugulețul meu/ L-a-nțelenit Dumnezeu/ Dar o da și Dumnezeu/ D-o umbla și plugul meu:/ Să trag brazda dracului/ La ușa spurcatului.../ Plugulețul meu nebun,/ Cum te prefăcuși în tun!/ Vezi, așa mai poți ara,/ Să mă scapi de angara!”³ Tot poetul popular a compus alături de „Mugur-mugurel” și „Visul lui Tudor”, „un episod mitizat care constă într-un dialog dintre mama sa și Tudor: „Tudor, Tudor, Tudorel/ Dragul mamei voinicel!/ De când mama ți-ai lăsat/ Și olteni ți-ai adunat, / Pe ciocoi să-i prinzi în gheară/ Și s-alungi grecii din țară,/ Mult la față te-ai schimbat,/ Și mi te-ai întunecat!” Tudor cere mamei sale să dezlege visul care conține aspecte sumbre: „buzduganul fărâmat”, „sabia ruptă-n două”, ambele simboluri ale puterii; „pușca ruginită”, pistoale „făr’ de oțel”. În finalul visului apare mitul simbolic al șarpelui „galben”, purtând coarne de țap și „creastă roșie-n cap”. În cazul de față, șarpele, simbol prezent și în Proclamația

de la Padeș, reprezintă inteligența nefastă, ispititoare pentru om, dar ducându-l la pieire, prin viclenie. Visul lui Tudor este o previziune, o prevestire a morții: „Maică, măicuța mea,/ Cum să scap de ura rea?/ Căci un glas prevestitor/ Îmi tot spune c-am să mor”⁴.

Deși s-au scris, de atunci și până azi, multe poezii și poeme având ca „motiv” revoluția din 1821 și personalitatea conducătorului ei, poeziile lui Iancu Văcărescu, înțelese în contextul și în limba literară a epocii, rămân cele mai de seamă creații poetice închinat acestui moment crucial al istoriei naționale⁵. Iancu Văcărescu (n. 1792, București, Țara Românească-d. 3 martie 1863, București, Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești) a fost un poet român, fiul lui Alecu Văcărescu. Atras de ideile înaintate ale epocii, a

salutat răscoala lui Tudor Vladimirescu („Buna vestire”, „Glasul poporului subț despotism”) și a participat la mișcarea de redeschitare culturală și națională, sprijinind începuturile școlii, teatrului, presei și tipografiei românești. A fost sprijinitor al tuturor inițiativelor culturale și literare ale vremii: membru al Societății Literare din 1827, al Societății Filarmonice din 1833, al Asociației Literare din 1845, sprijinind teatrul (a tradus *Britannicus* de Racine și a scris un prolog la inaugurarea spectacolelor, în 1819) și pe tinerii poeți (a îndreptat primele versuri ale lui Ion Heliade-Rădulescu)⁶. Peste timp, poeziile lui Iancu Văcărescu își au corespondent și continuare firească în lirica militantă a anului revoluționar 1848. Ne gândim la poemul manifest al lui Vasile Alecsandri, *Cătră români*, publicat mai întâi în martie, sub acest titlu, apoi republicat în „Foaia pentru minte, inimă și literatură” a lui Gheorghe Barițiu, sub titlul *Deșteptarea României*; ne gândim la cel mai puternic poem al acestui an revoluționar, *Deșteaptă-te române* de Andrei Mureșan, la *Hora Ardealului* – devenită mai târziu Hora Unirii- a aceluiași Vasile Alecsandri și la alte imnuri revoluționare ale acestui moment istoric major⁷.

Gheorghe Hagi Toma Peșacov și călugărul Ghenadie Părvulescu sunt cunoscuți ca prețuitori ai revoluției din 1821 și ai lui Tudor Vladimirescu. Unul dintre ei, Gheorghe Peșacov, se declara el însuși ucenicul într-o poezie al lui Iancu Văcărescu. După propria lui notație,

Lui Theodor Aman îi datorăm primul portret al lui Tudor Vladimirescu

Sursa: <https://www.verticalonline.ro/rolul-lui-tudor-vladimirescu-in-istoria-nationala>

și-a scris versurile chiar în anul 1821, din februarie până în octombrie, urmărind, desigur, desfășurarea evenimentelor, dar redând și ce „vorbea lumea”. Celălalt, Ghenadie Părvulescu, și-a scris versurile și proza câțiva ani mai târziu⁸. Nici versurile lui Gheorghe Peșacov, nici ale lui Ghenadie Părvulescu n-au fost publicate decât peste un secol, ca izvoare inedite. După ce revoluția din 1821 a fost înfrântă „lira” nu s-a mai putut încorda într-o cinstirea ei. Abia în 1848 au fost publicate pentru prima dată acele poezii-document programatic ale lui Iancu Văcărescu. Și iarăși, o vreme, „lira” a tăcut⁹.

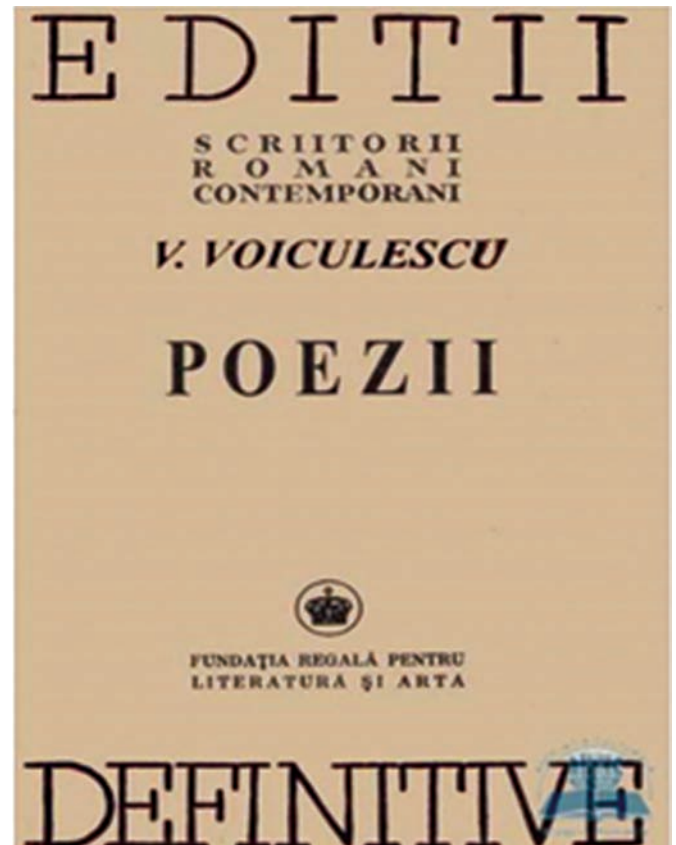
Prin rezonanța amplă și printr-o sensibilitate care l-a definit, se detașează, între poeziile începutului de secol XX, poezia *Domnul Tudor*, scrisă în 1906 - deci, tot la o aniversare - de poetul erou Nicolae Vulovici (a căzut în atacul de la Miercurea Ciuc, în septembrie 1916, în vârstă de 39 de ani), din care reținem portretul lui Tudor, în tabără: „Tăcut, cu ochiul crunt și rece, stă Domnul Tudor lângă steag/ Albește luna gânditoare al corturilor lung șirag/ În mantia lui cea de țară, cu glugă, învelit, stă drept/ Cu pumnul strâns, cu albă față și abătută fruntea-n piept”¹⁰.

Dintre poeziile închinat lui Tudor Vladimirescu până la centenarul revoluției (1921), reprezentative rămân - una prin vigoare și ritmul caracteristic al autorului, cealaltă prin sensibilitatea, de asemenea caracteristică, a celui alt poet: *Oltanii lui Tudor* de George Coșbuc și *Lui Tudor Vladimirescu* de Ștefan Octavian Iosif.

Scrisă în stilul recunoscut al marelui poet, *Oltanii lui Tudor* are, parcă, un specific panduresc. „Auzi” mai întâi un „chiot dinspre munte” și „freamăt din păduri”. Apoi apar oltanii - cu Tudor în fruntea lor, după care pământ și oameni, ape și păduri se contopesc într-un cântec de viteză:

„Iar din Jiu, din apă sfântă/ Iese cântec vitejesc./ Și cu glas de surle cântă/ Tot poporul românesc”¹¹. Peste freamătul de codru și peste freamătul de suflete, auzi, peste timp, glasul poetului, sau poate, un glas al istoriei, răzbătând prin ani, într-un robust optimism popular: „Las’ să-i sune surle-n țară/ Să-și adune-olteni destui/ Țara s-o vedem noi iară/ Veselă pe urma lui/ Mândră patria română/ Nu sub braț de oameni slabi/ Ci voinică și stăpână/ Cum a fost sub Basarabi”¹². Peste drama unui popor și peste jertfa supremă a „puilor de lei” coborâți din „leagănul de eroi” al plaiurilor poetul înalță imnul final al speranței: „Domnul Tudor să trăiască/ Sus cu toții, pui de lei,/ Pentru Țara Românească,/ Pentru drepturile ei!/ A-mbrăcat cămașa morții/ Domnul Tudor, ca Hristos,/ Dar schimba-va pasul sorții, /Va trânti tiranii jos!”¹³. Sensibilitatea lui Ștefan Octavian Iosif a reținut, pentru a transmite mai departe, acordurile grave ale faptului petrecut la o răscruce a istoriei naționale: „A tresăltat mahnită țara/ De dorul drepturilor sfinte,/ Ai zis pandurilor: înainte! / Și Oltul și-a adus aminte/ De bărbăția seculară”. Asasinarea mișelească a lui Tudor Vladimirescu de către grecii eteriști a devenit încă de atunci o temă de meditație și filosofică dar și politică, cu o concluzie optimistă însă, ca în atâtea cazuri ale jertfelor întrupate în actul creației menită să înfrunte vitregia timpurilor. România modernă are la temelile sale și jertfa lui Tudor și a celor care l-au urmat cu speranța într-o primăvară care va aduce bine-n țară. Poetul meditează, deci: „Despică vulturul văzduhul/ Și tot mai sus ar vrea să zboare,/ De-atât de sus, de lângă soare, /Un glonte ajunge să-l doboare,/ Se zbate-n țărână jos și moare,/ Și tu te-ai înălțat, martire/ O, Tudor, tot atât de sus/ Și tot ca el ai fost răpus/ Dar durerosul tău apus/ A fost semnal de mântuire!”¹⁴.

Vasile Voiculescu evocă personalitatea eroului național în poezia „Tudor”, scrisă în 1927: „El trece cu hainele morții-mbrăcat/ S-abată din țară zăporul zaverii... Dar duhul iuțimii l-a întunecat/ De pare că-i norul cu grindini al verii”. Poetul Virgil Carianopol scrie un ciclu în volumul „Scară la cer” (1940) din care face parte și poezia „Tudor Vladimirescu”: „Toți l-au lovit, toți l-au huiduit/ Nimeni nu l-a mângâiat, nimeni nu l-a iubit./ Pentru toți era hoțul, pentru toți era trădătorul, /Deși, prin el, se ridica, să-și spună glasul, poporul”. Trădat și ucis, „Astăzi, țărâna acela dîr cu ochii de soare/ Este cât România de puternic și mare!”¹⁵.

Sursa: <https://www.libris.ro/poezii-vasile-voiculescu-sem973-624-433-4.html>

Mihnea Gheorghiu a publicat două poeme ample (în câte 12, respectiv 14 părți): Întâmplări din marea răscoală (1953) și *Tudor din Vladimir* (1954). Tot atunci, și desigur, tot în legătură cu aniversarea din 1951 - Mihai Dragomir publica poemul *Tudor din Vladimir* (1954)¹⁶.

Anii 1964-1965, au operat o deschidere în exprimarea gândului liber, dar inerția și „prudența” încă au continuat să marcheze literatura românească - în cadrul acesteia și poezia - referitoare la Tudor Vladimirescu, fie la poeți consacrați, fie la cei care se afirmau puternic cu „noul val”.

În 1966 - anul inaugurării, în prezența șefului Statului, a festivităților anuale comemorative de la Padeș, Adrian Păunescu compune un poem, în stilul său caracteristic, în care încă ezită să-i numească pe asasinii lui Tudor¹⁷.

Deși abordase subiectul mai dinainte, abia în 1983 poetul Corneliu Vadim Tudor a ajuns la înțelegerea specificului național al „momentului 1821” - și aceasta într-un anumit context politic. Astfel, în poemul cu implicații contemporane, *Epistola slugerului Tudor către Iordache Olimpotul*, poetul dovedește - dacă ne referim strict la „momentul 1821” - o înțelegere

exactă a locului și rolului lui Iordache Olimpiotul - ca simbol al unei realități cu care românii au fost confrunțați, atunci și în alte timpuri: „calul troian care nu mai poate fi tolerat. Prin gura poetului, Tudor îi vorbește: „Eu sunt un înger alb, sălbatic poate/ Ți-am dat o șansă, dar a fost în van/ În numele acestei țări trădate/ Sunt fără milă, calul meu troian/ Nu ne pricepi nici limba și nici drama/ De-a fi săraci, dar suverani acum/ Nu te mai rabdă patria, ia seama:/ Îți dau în scris, semnez și îmi asum!”¹⁸.

Curajos, viteaz și patriot, personalitate tragică a istoriei naționale, Tudor Vladimirescu a reușit să-i ofere neamului nostru, atât de nedreptățit și de împilat de boieri, de fanarioți și de turci, o licărire de speranță și, mai presus de toate, certitudinea că unirea neamului românesc îl face puternic și de neînving, gata de a birui orice provocare și de a alunga toate încercările pe care vâlul istoriei i le descopra¹⁹.

Note:

¹ ISCRU D, Gheorghe; PLOSCARU, Gheorghe. *Tudor Vladimirescu în memoria poporului român*. București: Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, 1996, p. 127.

² *Ibidem*, p.129.

³ TEODORESCU, G. Dem. *Poezii populare române. Vol. II*. București: Editura Minerva, 1985, p. 188.

⁴ *Anul „Tudor Vladimirescu” – 200 – Întru eternitatea lui Tudor Vladimirescu, personalitate marcantă a istoriei naționale, o mândrie a Gorjului și a Olteniei (I)*. Disponibil pe internet la adresa: <https://gorjeanul.ro/anul-tudor-vladimirescu-200-intru-eternitatea-lui-tudor-vladimirescu-personalitate-marcanta-a-istoriei-naționale-o-mandrie-a-gorjului-si-a-olteniei-i>

⁵ ISCRU D, Gheorghe; PLOSCARU, Gheorghe. *Op. cit.*, p. 130.

⁶ *Iancu Văcărescu*. Disponibil pe internet la adresa: https://www.wikiwand.com/ro/Iancu_Văcărescu

⁷ ISCRU D, Gheorghe; PLOSCARU, Gheorghe, *Op. cit.*, p. 134.

⁸ *Ibidem*, p. 134-135.

⁹ *Ibidem*, p. 136-137.

¹⁰ *Ibidem*, p. 137.

¹¹ *Ibidem*, p. 137-138.

¹² *Ibidem*, p. 138.

¹³ *Ibidem*, p. 138-139.

¹⁴ *Ibidem*, p. 139.

Poezii populare române, Volumul al II-lea
Sursa: <https://www.anticariat.net/p/217406/Poezii-populare-romane-Volumul-lea-Dem-Teodorescu>

¹⁵ *Anul „Tudor Vladimirescu” – 200 – Întru eternitatea lui Tudor Vladimirescu, personalitate marcantă a istoriei naționale, o mândrie a Gorjului și a Olteniei (II)*. Disponibil pe internet la adresa: <https://gorjeanul.ro/anul-tudor-vladimirescu-200-intru-eternitatea-lui-tudor-vladimirescu-personalitate-marcanta-a-istoriei-naționale-o-mandrie-a-gorjului-si-a-olteniei-ii/>

¹⁶ ISCRU D, Gheorghe; PLOSCARU, Gheorghe, *Op. cit.*, p. 140.

¹⁷ *Ibidem*, p. 141.

¹⁸ *Ibidem*, p. 143.

¹⁹ GHIBANU, Ionuț Adrian; PUIESCU, Robert Marian; ILEANA, Ionuț Ciprian; ȘTEFAN, Alin Florian (coord.). *Tudor Vladimirescu personalitate complexă a neamului românesc: 240 de ani de la nașterea sa*. Târgoviște: Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2020, p. 5.

Bibliografie:

1. GHIBANU, Ionuț Adrian; PUIESCU, Robert Marian; ILEANA, Ionuț Ciprian; ȘTEFAN, Alin Florian (coord.). *Tudor Vladimirescu personalitate complexă a neamului românesc: 240 de ani de la nașterea sa*. Târgoviște: Editura Arhiepiscopiei Târgoviștei, 2020.

2. ISCRU D, Gheorghe; PLOSCARU, Gheorghe. *Tudor Vladimirescu în memoria poporului român*. București: Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, 1996.

3. TEODORESCU, G. Dem. *Poezii populare române. Vol. II*. București: Editura Minerva, 1985.

4. *Anul „Tudor Vladimirescu” – 200 – Întru eternitatea lui Tudor Vladimirescu, personalitate marcantă a istoriei naționale, o mândrie a Gorjului și a Olteniei (I), (II)*. Disponibil pe Internet la adresa: <https://gorjeanul.ro/anul-tudor-vladimirescu-200-intru-eternitatea-lui-tudor-vladimirescu-personalitate-marcanta-a-istoriei-naționale-o-mandrie-a-gorjului-si-a-olteniei-i/>

Virgil Carianopol, scară la cer
Sursa: <https://www.printrecarti.ro/48617-virgil-carianopol-scarala-cer.html>

Recenzie: JURUBIȚĂ, Gabriela. Publicațiile seriale științifice românești în cercetarea contemporană. București: Editura Universității din București, 2020. 286 p. ISBN 978-606-16-1240-6. (Colecția „Biblioteca Științelor Informării”)

Lector univ. dr. Robert CORAVU
Universitatea din București. Facultatea de Litere
e-mail: robert.coravu@litere.unibuc.ro

Publicațiile seriale științifice au reprezentat încă de la apariția lor, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, cel mai rapid vehicul al cunoștințelor rezultate în urma procesului de cercetare. Era digitală le-a amplificat circulația, iar evoluția rețelilor de comunicare online a reprezentat un pas în plus în direcția accesibilizării. Publicate în format hibrid (tipărit și electronic) sau exclusiv electronic, articolele din publicațiile seriale științifice de astăzi se regăsesc în același timp în diverse baze de date, modalitățile de acces la conținutul lor multiplicându-se.

Această extindere a accesului, posibilă datorită tehnologiilor informației și comunicării, este limitată deseori de costurile abonamentelor. Cercetătorii, cadrele didactice universitare, cei interesați de literatura științifică de înalt nivel și bibliotecile care trebuie să achiziționeze acest gen de literatură se confruntă deja de decenii cu fenomenul creșterii continue a prețurilor, care îngreunează sau chiar împiedică accesul la unele publicații și baze de date. Criza serialelor produsă atât de creșterea costurilor de abonare cât și de apariția a noi și noi titluri de publicații științifice nu este doar o problemă de inechitate a accesului la informația necesară procesului de cercetare, nu poate fi abordată doar în termenii discriminării *info-poor/info-rich*; ea a devenit în ultimele decenii atât de acută încât este resimțită și de comunitatea științifică din țări în care investițiile în documentarea pentru cercetare sunt însemnate. În fața acestei situații, comunitatea cercetătorilor s-a mobilizat pentru a produce un nou tip de publicații seriale științifice, ieșite de sub tutela editurilor comerciale, publicate exclusiv online și puse la dispoziție gratuit, costurile de editare fiind acoperite din finanțări publice, din sponsorizări sau din taxe percepute de la autorii ale căror articole au fost acceptate în urma procesului de evaluare colegială (peer review). În ciuda reticenței inițiale și a rezervelor care încă mai persistă, această cale de aur a accesului deschis (*gold open access*) constituie astăzi o alternativă viabilă de publicare a rezultatelor cercetării științifice. Nu este însă o cale lină și lipsită de asperități: modelul de finanțare bazat pe taxele percepute de la autori a fost preluat și de editurile comerciale, care l-au adaptat conform propriilor interese, dar și de așa-numitele edituri *predatory*, al căror scop principal este să colecteze aceste taxe fără a furniza în schimb, altfel decât declarativ sau formal, serviciul de evaluare și de selecție a manuscriselor propuse

spre publicare pe care îl asigură revistele științifice autentice.

În acest context, dincolo de filtrul peer review-ului, evaluarea după publicare a publicațiilor seriale științifice cu ajutorul instrumentelor bibliometrice a devenit esențială. Complementar acestor instrumente, bibliotecile universitare și de cercetare apelează și la alte modalități și criterii de evaluare pe care își fundamentează procesele de selecție și deselecție a publicațiilor seriale științifice din colecții. La rândul lor, cercetătorii și cadrele didactice universitare sunt interesați să identifice și să publice în reviste de prestigiu, recunoscute pe plan internațional, astfel încât activitatea lor științifică să fie cunoscută și recunoscută. Și în România, odată cu modificarea cadrului de evaluare a activității științifice, au luat un avânt considerabil atât preocuparea de a publica cât și eforturile de a obține recunoașterea calității revistelor științifice românești prin acreditarea lor de către organismele științifice naționale sau prin indexarea în baze de date internaționale.

Am trecut succint în revistă câteva dintre subiectele pe care Gabriela Jurubiță le tratează în lucrarea *Publicațiile seriale științifice românești în cercetarea contemporană*, apărută la începutul acestui an la Editura Universității din București. Bazată pe o bibliografie consistentă, care conține peste 250 de titluri, propunând cititorilor nu doar o trecere în revistă a abordărilor teoretice ale subiectului ci și un studiu de caz în care investighează criteriile de calitate la care apelează editorii și autorii români de literatură științifică atunci când evaluează publicațiile seriale, cartea reprezintă o versiune actualizată și reorganizată a materialului din teza de doctorat *Evaluarea publicațiilor seriale științifice în cercetarea contemporană* susținută în anul 2014. Autoarea își fructifică experiența și cunoștințele teoretice acumulate în cele aproape două decenii de activitate în domeniu, fie că este vorba despre cea desfășurată în biblioteci universitare (Biblioteca Universității Tehnice de Construcții, Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București) sau de cea de predare. Cadru didactic al Facultății de Litere a Universității din București, membru al catedrei de Științe ale Informării și Documentării din anul 2009, actualmente lector, Gabriela Jurubiță este cea care a propus și livrat aici primele seminare dedicate resurselor electronice științifice și modalităților de a le evalua: *Productivitate documentară și evaluare științifică, Furnizori de produse și servicii electronice, Bibliometrie și*

platforme cu indicatori bibliometrici. Lucrarea de față vine în mod firesc în continuarea acestor preocupări, constituind o binevenită sinteză care prezintă interes atât pentru bibliotecile universitare și de cercetare cât și pentru comunitatea autorilor români de literatură științifică, cei din urmă putând găsi în ea repere de înțelegere și orientare în universul documentării și publicării academice. Nu în ultimul rând, evident, ea își justifică utilitatea ca suport bibliografic pentru studenții din toate ciclurile de studiu universitar și postuniversitar de la specializările infodocumentare.

Deși nu și-a propus să abordeze exclusiv publicațiile seriale științifice pe suport electronic, era inevitabil ca acestea să constituie miezul lucrării, ținând cont de evoluția lor din ultimele trei decenii. De la *Reviste electronice: baze și perspective* (2006), cartea Aicei Keller a cărei traducere din limba germană nu s-a ridicat, din păcate, la înălțimea conținutului, nu cunoaștem o altă monografie accesibilă în limba română care să fi abordat în profunzime această temă. Și din acest motiv, apariția lucrării Gabrielei Jurubiță constituie un eveniment, un punct de referință în peisajul nu foarte bogat al publicațiilor noastre de specialitate.

Recenzie: BĂDĂRĂ, Doru. Din istoria cărții și a tiparului românesc: Studii și materiale; volum îngrijit de Niculae Ravici-Tătăranu. Brăila: Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, 2019. ISBN 978-606-654-374-3

Prof. dr. Olimpia MITRIC
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava
e-mail: olimpia@atlas.usv.ro

Cu o oarecare întârziere față de data publicării, prezentăm „un volum bilanț” ce poartă semnătura istoricului și bibliologului Doru Bădără, un reputat specialist în domeniul cărții vechi și al istoriei tiparului românesc, la împlinirea a 70 de ani de viață, cum aflăm din *Cuvântul din partea Editurii* (p. 9), datorat prof. univ. dr. Ionel Căndea. Volumul aniversar este binevenit în peisajul editorial românesc și poate constitui un model bun de urmat pentru asemenea demersuri științifice, în condițiile în care nu avem acces la multe periodice și nu întotdeauna ținem pasul cu apariția volumelor colective, de obicei, în tiraje mici. Impozantul volum (însușește 848 de pagini) debutează cu un edificator *Cuvânt înainte* (p. 7-8) privind bogata activitate publicistică a domnului Doru Bădără, doctor în istoria medie a României, și structura volumului îngrijit de Niculae Ravici-Tătăranu, care s-a bucurat și de ajutorul doamnelor Cristina Bădără și Doina Ravici-Tătăranu. Sunt reproduse 80 de studii și articole publicate între anii 1980-1919, în mare parte reprezentând textele comunicărilor susținute la diferite manifestări științifice și care au văzut inițial lumina tiparului în cunoscute periodice științifice. Aici, nu putem să nu subliniem rolul pe care l-a avut domnul Bădără ca director al *Revistei Române de Istoria Cărții* (înființată în 2004), o revistă „... plină de miez, de har, de simțire în tot ce cuprinde, dar și înveșmântată pe măsură, încântând și inima, și ochiul...”, așa cum a văzut-o încă de la începuturi regretatul profesor Mihai Mitu, membru în Colegiul de Redacție. Realizate cu netăgăduită acribie științifică, articolele și studiile au fost grupate în zece capitole tematice, ultimele trei reproducând recenziile, prefețele și un necrolog. În cele ce urmează ne vom referi la câteva titluri. În general, subiectele i-au fost furnizate de bogatul fond de carte veche al Bibliotecii Centrale Universitare din București (în continuare B.C.U.), unde domnul Bădără a lucrat fără întrerupere din anul 1972 și până în prezent; din 2001, ca șef al Biroului Bibliofilie. Manuscrise și Restaurare.

În primul capitol, cel mai consistent, **Istoria cărții și a tiparului românesc** (p. 13-484), sunt cuprinse 27 de studii și articole. Cu excepția a patru articole, toate celelalte sunt consacrate unui subiect foarte drag autorului, și anume fenomenului tiparului în Țările Române (în secolele XVI-XVIII), aspectele tehnice ale meșteșugului tipografic fiindu-i cunoscute ca nimeni altuia. Fiind mai aproape de preocupările noastre, vom aminti valoroasele contribuții la Bibliografia

românească veche (în continuare B.R.V.) cuprinse în cele patru articole evocate. *O ediție necunoscută a Psaltirii în versuri a lui Dosoftei* (p. 29-57)¹, una dintre cele mai valoroase contribuții la B.R.V., ne prezintă un exemplar într-o primă ediție din această operă. Din fericire, exemplarul descoperit (în prețioasa Donație a lui Ioan Movilă, jurist și om politic liberal, colecționar pasionat, urmaș al marii familii boierești a Movileștilor) este complet și-i pot fi reliefate toate particularitățile față de ediția cunoscută. Din acel moment, toate exemplarele incomplete ale acestei tipărituri au putut fi atribuite unei ediții sau alteia, cum ni s-a întâmplat și nouă; exemplarul incomplet păstrat în biblioteca mănăstirii Sucevița s-a dovedit a fi un alt exemplar din ediția semnalată de domnul Bădără. O altă carte achiziționată de B.C.U., de asemenea o contribuție la BRV: ediția a doua a lucrării lui Ioan Damaschinul, *Logica*, în traducerea lui Grigore Râmnicianu, apărută la București, în 1826, din păcate, distrusă în incendiul din timpul Revoluției române, din 23 decembrie 1989². Aceeași soartă au avut alte volume rare, considerate contribuții sau care au servit la propunerea unor îndreptări la B.R.V.: *Calendar pe anul ...1814*, Buda <1814>; *Catehismul cel mare*, Blaj, 1828; *Catehismul pentru învățătura tinerilor*, Buda, 1780; *Catavasier*, București, 1781; *Calendar*, Buda, 1817; *Bucoavna*, Chișinău, 1822. Din rândul celor puține care au scăpat, pe lângă deja amintitul exemplar al *Psaltirii în versuri*, se numără: *Catehism sârbesc, românesc și nemțesc*, Buda, 1824; *Psaltire*, București, 1756. Cu acest prilej, domnul Bădără aduce în discuție legislația total nefavorabilă a achizițiilor de valori bibliofile de către biblioteci și refuzul autorităților abilitate de a finanța o revistă de profil în care să se publice acest gen de articole. Interesantă este propunerea făcută (să vedem dacă va avea ecou), cea a unei rubrici pe site-ul Institutului Național al Patrimoniului, în care să fie măcar semnalate (cu indicarea locului de publicare) contribuțiile și îndreptările la B.R.V. și, am adăuga noi, la Bibliografia românească modernă; și despre aceste prezențe în colecțiile B.C.U. a scris domnul Bădără³.

Cel de-al doilea capitol, **Bibliofilie** (p. 485-528), reunește șapte articole care ne fac cunoscute cărți cu ex-libris autograf aparținând domnitorului Nicolae Mavrocordat⁴, cu pecetea mică în tuș negru a lui Constantin Brâncoveanu⁵, cu supralibros⁶, cu dedicația unui important ierarh⁷. Impresionantă este povestea cărții lui Alexandru Busuioceanu (*La galerie de peintures de Sa Majesté le Roi Carol II de Roumanie...* Premier partie. Tom II, Paris, „Les Beaux Arts” Édition d’Études et de Documents,

1939) a cărei ediție întreagă a fost distrusă de un bombardament aerian, din anul 1944. Prezentarea acestui tom este făcută în baza corecturii pe care autorul cărții o făcuse, corectură păstrată în arhiva sa, apoi achiziționată de B.C.U.⁸. În ultimul articol se subliniază „importanța și necesitatea colecțiilor de bibliofilie în structura colecțiilor bibliotecilor universitare”⁹.

Două articole constituie conținutul celui de-al treilea capitol, **Manuscrise** (p. 531-552): ne sunt descrise cinci manuscrise olografe ale lui Vasile Alecsandri (ce-au supraviețuit incendiului din decembrie 1989)¹⁰ și trei scrisori din corespondența Panait Istrati-Alex. Tzigara-Samurcaș, din anul 1924¹¹.

Capitolul IV, **Bibliologie** (p. 555-644), cuprinde nouă articole, cele mai vechi, din primii ani de activitate, inspirate din activitatea de fișare a fondurilor de carte și corespondență; ele răspund necesităților din perioada respectivă, dar în mare parte folosesc și cataloagelor informatizate de astăzi. Deosebit de important este istoricul Secției Bibliofilie, manuscrise și restaurare ale cărei colecții s-au aflat în centrul dezastrului din decembrie 1989. Domnul Bădără amintește, pe scurt, pierderile suferite: 5 incunabule, 820 de titluri de carte străină tipărită în secolele XVI-XVIII, 412 de titluri de carte veche românească imprimate în secolele XVII-XIX. Din cele 2684 de piese ale colecției de manuscrise și corespondență manuscrisă au fost salvate 705. Colecția de fotografii a fost distrusă în întregime, iar din colecția de mai multe mii de ex-librisuri au fost salvate 10 bucăți. Merită a fi amintite și donațiile mai importante, de după anul 1990, care au contribuit la refacerea colecțiilor de carte veche și bibliofilă: Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Națională, Biblioteca Facultății de Limbă și Literatură Română, filială a B.C.U., Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” din Iași, Biblioteca Muzeului Bruckenthal din Sibiu, iar dintre persoanele fizice ing. Mircea Slăvescu și I.P.S. Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei și Arhiepiscopul Craiovei¹². Un loc aparte ocupă convorbirea pe care o poartă doamna Letiția Constantin cu domnul Bădără, cu privire la începuturile și evoluția secției de carte veche și la alte aspecte legate de publicarea unor articole despre cartea veche înainte de 1990, despre locul cărții vechi într-o bibliotecă universitară și înpuținarea specialiștilor în acest domeniu. Alte probleme declanșatoare de multe discuții și asupra cărora a luat atitudine și domnul Doru Bădără au fost cele legate de evaluarea și clasarea cărții vechi¹³.

Următorul capitol, **Studii brăilene** (p. 647-675), reunește patru articole ce au ca subiect Brăila (istoria, personalități, publicații), orașul de suflet al distinsului autor, orașul copilăriei și al tinereții domniei sale¹⁴.

Capitolul VI, **Varia** (p. 679-726), adună la un loc articole la fel de interesante: se referă la reconstituirea unei biblioteci particulare, cea a monahului Rafail de la Mănăstirea Hurezi¹⁵; o minunată prezentare a Muzeului Plantin-Moretus din Anvers (închinat celui mai mare tipograf editor din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, Cristophe Plantin), constituit din 30 de încăperi, în care se poate lesne urmări itinerariul cărții tipărite de la manuscris la cititor, începând cu Sala caracterelor și terminând cu biroul de lucru al proprietarului. Cu adevărat, Muzeul Plantin-Moretus este „nu numai o bază documentară de o excepțională importanță pentru studiul artei tiparului și a cărții, ci și o impresionantă mărturie și pilduitoare măsură pentru modul în care marile culturi își tratează trecutul”¹⁶. Documente din propria colecție de valori bibliofile i-au

permis domnului Bădără să aducă unele lămuriri și precizări privind fazele de elaborare a unui proiect editorial european, a unei noi Istorii a Europei în Evul Mediu, ce urma să apară la București, cu participare internațională, sub coordonarea lui Gh.I. Brătianu¹⁷. Ultimul text din acest capitol ne prezintă comentariul relatărilor marchizului de Bedmar (necunoscute istoriografiei noastre), cu privire la călătoria pe care a efectuat-o în Moldova, în perioada iunie-iulie 1849¹⁸.

Cele șapte texte ale Capitolului VII, **Note** (p. 729-746), cuprind informații privind noile achiziții bibliofile (*Noutăți la cartea veche*) în colecțiile B.C.U., în 2001; prezentarea unor expoziții de carte veche organizate de bibliotecile și muzeele bucureștene¹⁹; o notă aparte a reprezentat expoziția de bibliofilie modernă (*Un personaj... Geo Bogza*), organizată de unii dintre colecționari și Anticariatul UNU. O singură notă face cunoscute comunicările susținute la *Cea de-a VIII-a Sesiune anuală de comunicări a Centrului de Studii Medievale „Antim Ivireanul”-Râmnicu-Vâlcea*, organizată în perioada 27-28 septembrie 2010 și dedicată împlinirii a 360 de ani de la nașterea Sfântului Antim Ivireanul, a 500 de ani de la tipărirea Octoihului lui Macarie și a 160 de ani de la urcarea în scaunul episcopal de la Râmnic a Sfântului Calinic Cernicanul (p. 743-744).

Capitolul VIII a fost rezervat **Recenziilor** (p. 749-812). Sunt apariții editoriale de excepție, considerate de recenzent contribuții relevante la istoriografia națională și internațională, majoritatea în strânsă legătură cu istoria cărții și a tiparului, scoțând în evidență meritele, dar și unele rezerve, când a fost cazul, ca, de pildă, folosirea noțiunii de „ediție princeps” pentru acela de primă ediție; confuzia este foarte prezentă chiar în rândul oamenilor de carte (p. 755). Volumele recenzate sunt: Elena-Maria Schatz, *Catalogul colecției de incunabule*, București, Biblioteca Națională a României, 1995; Nicolae Iorga, *Din trecutul istoric al orașului Brăila*. Studiu introductiv, note și comentarii dr. Ionel Căndea, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăilei, 1999; Eugen Pavel, *Între filologie și bibliofilie*, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 2007; Zenovie Păclișanu, *Relatio Rumenorum e terris coronae S[ancti] Stephani ad Reformationem saec[ul]is XVI et XVII=Legătura românilor de pe pământurile coroanei Sfântului Ștefan cu Reforma în secolele al XVI-lea și al XVII-lea*. Traducerea din limba latină: Andreea Mârza, Studiu introductiv, ediție, note, rezumate și indice: Andreea Mârza, Iacob Mârza, Sibiu, Editura Techno Media, 2010; Niculae Ravici-Tătăranu, *„Lumina lumii” 1992-2011. Bibliografie*. Râmnicu-Vâlcea, Editura Offsetcolor,

2012; *Antimiana II. Antologie de studii, comunicări și articole* editată de Centrul de Studii Medievale și Premoderne „Antim Ivireanul”- Râmnicu Vâlcea, volum îngrijit de prof. dr. Ioan St. Lazăr, Bacău, Editura „Babel”, 2012; Michael Twyman, *L'imprimerie. Histoire et technique*, tradit de l'anglais par Bernadette Moglia, Lyon, ENS eci. Institut d'histoire du livre, Les Amis du Musée de l'imprimerie, 2007; *Impact de l'imprimerie et rayonnement intellectuel des Pays Roumains*, București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2009; Arhim. Veniamin Micle, *Octoiul ieromonahului Macarie*, 1510-2010, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 2010; Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu, *Bibliologi români. Dicționar*, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011; „Întru folosul creștinismului norod”- cultură și spiritualitate în Țara Românească (a doua jumătate a secolului al XVII-lea-secolul al XVIII-lea, [Catalog], București, Muzeul Național Cotroceni, 2011; *Repertoriul tipografilor, gravurilor, patronilor, editorilor cărților românești (1508-1830)*, coordonatori Eva Mârza, Florin Bogdan, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Sibiu, Astra Museum Techno Media, 2013; *Civilizația epocii brâncovenești*, coord. Anca Beatrice Todireanu, București, Monitorul Oficial R.A., 2014.

Următorul capitol, al IX-lea (p. 815-842) reunește **Prefetele** semnate de domnul Bădără; ele însoțesc volume consacrate trecutului județului Vâlcea sau istoriei Brăilei, în efortul de renaștere a regionalismului cultural, un volum închinat tiparului pentru creștinii arabi, bibliografii, dicționare sau cataloage. Acestea sunt: Maria Bobocă-Mecu, *Bărbătești cuibul șoimilor*, Editura Curtea Veche, București, 2001; Niculae Ravici-Tătăranu, *O posibilă bibliografie pentru istoria Bisericii Ortodoxe din județul Vâlcea*, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2007; Idem, *Județul Vâlcea în Anuarul și Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice. Bibliografie. 1908-1945*, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Brăila, 2008; Ion Volcu, *Dicționarul presei brăilene (1839-2007)*, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăila, 2009; Ioana Feodorov, *Tipar pentru creștinii arabi. Antim Ivireanul, Atanasie Dabbas și Silvestru al Antiohiei*, Muzeul Brăilei „Carol I”, Editura Istros, 2016; Biblioteca „V.A. Urechia”, *Incunabile din colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia”*, Galați, Axis Libri, 2016.

În sfârșit, ultimul capitol, **In memoriam** (p. 845-848), cuprinde un singur necrolog la despărțirea de un mare și iubit om al cărții, Paul Păltănea: *In memoriam (1924-2008). Probitate științifică și demnitate umană*²⁰.

Din păcate, economia volumului nu a permis reproducerea întregului material ilustrativ, aferent fiecărui text. Atunci când există, este de bună calitate. În maniera distinsului autor, semnalăm și noi câteva greșeli de litere, în mod special fiind vizate cele cu semne diacritice, desigur datorate grabei cu care vor fi fost redactate textele pentru tipar. Am remarcat grija editorului de a realiza volumul în cele mai bune condiții grafice, de a-l înnobila cu frumoasa miniatură reprezentând portretele voievodului Matei Basarab și a doamnei Elena, din Evangheliarul păstrat astăzi în Biblioteca Națională din Paris.

Fiind vorba de un volum aniversar, îi urăm domnului dr. Doru Bădără viață lungă și alte importante realizări în domeniul istoriei și civilizației cărții.

Note:

1. Articol apărut în: *Revista de Istorie*, tom 41, nr. 3, martie 1988.
2. *Contribuție la Bibliografia românească veche*, p. 59-67. Articol apărut în: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, serie nouă, an I, 1990, nr. 6-7, p. 37-38.

3. *Colecția Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I” și îmbogățirea Bibliografiei românești vechi*, p. 469-484. Articol publicat în: *Patrimoniul cultural național scris în capitala României Mari*, coord. conf.univ.dr. Mireille Rădoi, dr. Doru Bădără. București: Editura Muzeul Literaturii Române, 2019, p. 210-229; *Contribuții la Bibliografia românească modernă*, p. 461-467. Articol publicat în: *Revista Română de Istorie a Cărții*, An XIII, 2016, nr. 13, p. 5-10.
4. *O carte din biblioteca Mavrocordăților în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare București*, p. 487-493. Articol apărut în: *Valori bibliofile din Patrimoniul Cultural Național. Cercetare și valorificare*, vol. II, București, 1983, p. 75-79.
5. *O carte cu pecetea lui Constantin Brâncoveanu în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din București*, p. 495-500. Articol apărut în: *Revista de Istorie*, tom 42, nr. 5, mai 1989, p. 509-511.
6. *O carte cu supralibrosul lui Nicolae Mavrocordat*, p. 501-506. Articol apărut în: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, serie nouă, an I, 1990, nr. 4-5, p. 43-44; *Un argument pentru o bibliotecă Nicolae Mavrogheni – o carte cu supralibrosul lui Nicolae Mavrogheni în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din București*, p. 507-509. Articol apărut în *Ibidem*, 1990, nr. 8-9-10, p. 40-41.
7. *O carte oferită lui Mihai Sturza în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare București*, p. 517-524. Articol apărut în *Ibidem*, 1990, nr. 11-12, p. 39-42.
8. *O carte regăsită*, p. 511-515). Articol apărut în: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, an II, 1991, nr. 4-6, p. 28-29.
9. *Bibliofilia. Rolul și locul său în structura colecțiilor unei biblioteci universitare*, p. 525-528. Articol apărut în: *Lucrările simpozionului: Arhivele, bibliotecile și muzeele în universul contemporan al informației. 23-24 noiembrie 2000*, București, CREDIS, 2001, p. 136-138.
10. *Manuscrise Vasile Alecsandri în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din București*, p. 531-552. Articol publicat în: *Buletin ABIR*, 13, nr. 4, an 2002, p. 25-26.
11. *Panaî Istratei inedit. Din corespondența Panaî Istrati-Alex. Tzigara-Samurcaș*, p. 535-552. Articol apărut în: Istros, V, 1987, p. 371-380.
12. *Secția Bibliofilia, manuscrise și restaurare din Biblioteca Centrală Universitară din București*, p. 599-611. Articol publicat în: *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării*, VI, 1995, nr. 11-12, p. 369-372.
13. *O nouă problemă în bibliotecă. Evaluarea cărții bibliofile*, p. 637-644. Articol publicat în: *Axis libri*, VI, 2013, nr. 18, p. 5-6 și nr. 19, p. 4-5.
14. Articole publicate în: *Istros*, an IV, Brăila, 1986, p. 160-167; an VI, 1988, p. 207-215 și în: *Analele Brăilei*, Serie nouă, an I, 1993, nr. 1, p. 523-569; an II, 1996, nr. 2, p. 545-549.
15. *Biblioteca unui diorthositor Rafail monahul de la Hurezi. Încercare de reconstituire*, p. 679-687. Articol apărut în: *Fațetele istoriei. Existențe, identități, dinamici. Omagiu academicianului Ștefan Ștefănescu*. Edit. Universității din București, 2000, p. 517-524.
16. *Un templu al tiparului și cărții: Muzeul Plantin-Moretus*, p. 679-696. Articol publicat în: *Revista Română de Istorie a Cărții*, II, 2005, nr. 2, p. 217-221.
17. *Gh. I. Brătianu și proiectul „unei noi Istorii a Europei în Evul Mediu”*, p. 697-715. Articol apărut în: *Analele Brăilei*, Serie nouă, an III, nr. 3, Brăila, 1999.
18. *Relatări spaniole din prima jumătate a secolului al XIX-lea despre Țările Române*, p. 717-726. Articol apărut în: *Gabriel Ștrempel la 80 de ani ... o viață închinată cărții*, Satu Mare, 2006, p. 48-56.
19. *Cartea veche între restaurare și perpetuare. Muzeul Național Cotroceni, iunie-august 2007*, p. 731-732; *Sub semnul cărții: între pasiune și destin. Muzeul Național Cotroceni, septembrie 2004*, p. 733; *Expoziția „Valori de patrimoniu din colecțiile BCU din București”*, p. 735-738; *Pe urmele lui Gutenberg*, p. 739-741).
20. Articol apărut în: *Revista Română de Istorie a Cărții*, an V, 2008, nr. 5, p. 61-62.

Corina Dovîncă. Servicii și produse info-documentare înainte și după pandemie - o radiografie sumară

Trecerea de la tradițional la tehnologiile moderne, care s-au dovedit a fi mult mai facile pentru utilizator, nu a reprezentat un salt brusc, ci s-a petrecut în timp, interval în care cele două trăsături au funcționat într-un paralelism moderat. Pandemia a forțat lucrurile, dezechilibrând acest paralelism, producând sincope funcționale și punând biblioteca la capătul unui drum, pe care, deși se pregătise să-l parcurgă, îl plănuise mai lung. Liniștea produsă de prezența exclusivă a utilizatorilor în mediul virtual a generat o stare de neliniște în interiorul bibliotecii. Internetul, singura dovadă a expresiei acestei instituții, a devenit sală de lectură, birou de referințe, amfiteatru pentru conferințe - toate la un loc, într-un singur mediu, în care biblioteca a reușit să se facă auzită, să servească, în continuare, utilizatorul, să-l orienteze în tot acest zgomot informațional, să-l asiste și să-l ghideze în procesul de căutare sau de cercetare. Scopul articolului este acela de a face cunoscut felul în care una dintre cele mai mari biblioteci universitare din România - Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București - a traversat perioada dificilă cauzată de virusul SARS-CoV-2, reușind să-și adapteze serviciile și produsele curente și chiar să propună altele noi, pentru a menține treaz interesul utilizatorilor săi și pentru a-i convinge că biblioteca este o sursă de satisfacere a necesităților lor concrete. Prezentarea expune sumar serviciile și produsele de referințe, în varianta lor adaptată, tehnologizată, în acord cu noile experiențe.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” București, pandemie, Covid-19, servicii de referințe, produse infodocumentare

Vlad Babei. Libertatea din spatele gratiilor: O descriere succintă a bibliotecilor din spațiul carceral (I)

Articolul de față își propune să semnaleze o carență în cercetarea din domeniul biblioteconomiei și al științei informării, subliniind necesitatea unei abordări multidisciplinare a problemei bibliotecilor din sistemul penitenciar. Articolul aduce în discuție aspecte precum istoricul, funcțiile, relațiile acestor structuri cu bibliotecile publice, rolurile bibliotecarilor care lucrează în acest mediu și provocările cu care se confruntă aceștia, precum și exemple de programe și acțiuni prin care aceste biblioteci au reușit nu doar să depășească constrângerile inerente și să devină un spațiu al normalității și al libertății intelectuale într-un mediu închis, ci chiar să obțină recunoaștere internațională pentru eforturile lor remarcabile. Informațiile puse la dispoziție de acest articol - care nu se dorește și nici nu ar fi putut fi exhaustiv - au fost sintetizate din surse aparținând unor specialiști din spații culturale cât mai diverse, cu scopul de a contura o imagine mozaicală a bibliotecilor carcerale, însă cititorul va constata că problemele și prejudecățile cu care se luptă aceste structuri au caracter universal. În ceea ce privește situația bibliotecilor carcerale românești, în momentul de față există prea puține date pentru a o putea descrie, dar autorul își exprimă intenția de a se dedica cercetării acestei chestiuni în viitorul apropiat. Între timp, prezentul articol trebuie citit ca o introducere generală, menită să atragă atenția asupra unei arii de cercetare neglijate. Materialul este structurat în două părți. În această primă parte sunt abordate următoarele teme: introducere; scurt istoric al bibliotecilor din spațiul penitenciar; bibliotecile carcerale din perspectivă globală - provocări și bune practice.

Cuvinte-cheie: biblioteci carcerale, penitenciare, deținuți, comunități dezavantajate, educație, servicii bibliotecare extra muros

Daniela Carmen Sava. Importanța Asociațiunii ASTRA, reflectată în memoria unor cărturari ai vremii

Există suficiente motive pentru a fi îndreptățiți să apreciem că orice onestă încercare de prezentare a istoriei culturii românești în general, și a celei transilvane, în special, nu poate să ocolească sau să minimalizeze contribuția, locul și rolul prestigioasei instituții cunoscute sub numele de Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA). Constituirea ei, în anul 1861, la Sibiu, a marcat o înclinare a unor preocupări îndelungate și susținute, în care s-au înfruntat piedici oficiale și greutăți materiale, realizând o punte de legătură între eroica generație de cărturari ai Școlii Ardelene și cei care au avut bucuria de a finaliza și trăi marea victorie a unirii politice și culturale a românilor, din anul 1918. Prin întreaga activitate, prin obiectivele programului său de emancipare națională, fundamentat pe principii umaniste, democratice și iluministe europene, prin lupta sa pentru afirmarea națiunii române, prin atragerea în această vastă operă culturalizatoare a numeroși cărturari și generoși sprijinitori din toate provinciile locuite de români, Asociațiunea a fost și s-a manifestat ca o societate culturală a tuturor românilor. În 2021 se împlinesc 160 de ani de existență a Asociațiunii și se cuvine să aducem mulțumire și recunoștință înaintașilor noștri care au luptat pentru o cauză dreaptă și nobilă, pentru înființarea ASTRA, cea care a creat oportunitatea înființării Bibliotecii Centrale a Asociațiunii, și care ulterior s-a transformat în Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, o prestigioasă instituție de cultură fără de care cetatea sibiană nu ar putea funcționa.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană ASTRA Sibiu, personalități culturale, Transilvania, Școala Ardeleană, Asociațiunea ASTRA, 160 ani, aniversare

Elena Balog, Vasilica Șerban. Salonul Anual de Carte de la Slobozia a ajuns la a XXX-a ediție

Bibliotecile au fost mereu considerate parte din temelia civilizației și au jucat, de-a lungul timpului, un rol foarte important în progresul mondial al culturii și al tehnologiei. Organism viu, în permanentă mișcare, completare, organizare și relație, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu” Ialomița cu sprijinul Consiliului Județean Ialomița organizează, începând din anul 1991, saloane de carte cu o frecvență anuală, prilej de evaluare a activității recente și de meditații asupra perspectivelor. Organizatorii au pus la dispoziția iubitorilor de lectură, an de an, o lună întreagă dedicată cărților, aducând în fața publicului, prin numeroasele acțiuni culturale, personalități din diverse domenii ale culturii. Cel mai lung ca întindere în timp și cel mai longeviv salon organizat în țară, Salonul de la Slobozia, cum mai este cunoscut în lumea culturală, prilejuiește întâlniri cu scriitori, editori, lansări și prezentări de carte, precum și cele mai reprezentative edituri din țară. Compuse din evenimente distincte, programate pe tot parcursul lunii octombrie, în Slobozia și în diferite localități din Județul Ialomița, la bibliotecile comunale și orașenești, saloanele de carte s-au bucurat de prezența a mii de vizitatori și participanți, dovedindu-se mereu interesante și atractive, locuri unde iubitorii paginilor tipărite s-au întâlnit, au discutat dezbătând teme importante din domeniul publicisticii și nu

numai. Importantă manifestare culturală, tradițională, de referință pentru comunitatea județeană și națională, *Salonul Anual de Carte*, a ajuns anul acesta la ediția cu numărul XXX. Cuvinte-cheie: Biblioteca Județeană „Ștefan Bănuțescu” Ialomița, Salonul Annual de Carte, ediție aniversară, 30 ani, aniversare

Cristina Marinescu. Din istoria unei idei în România modernă. Scrisori către socialistul român Panait Mușoiu

Perioada comunistă apare, în contextul istoriei noastre naționale, ca o adevărată fractură. Dezastrul economic a fost mai puțin pregnant decât mutilarea conștiințelor printr-o doctrină rigidă, plină de greșeli filosofice reduționiste, impusă cu forță brutală de o guvernare ce a instituționalizat minciuna. Totuși, acest lucru nu înseamnă că cercetarea istoriei ideilor de stânga în spațiul românesc nu prezintă interes, dimpotrivă, multe aspecte traumatice ale societății socialiste și mecanismele de rezistență care au apărut explică evoluția din perioada recentă. Un personaj interesant în contextul ideilor de stânga în România, astăzi uitat, a fost socialistul și anarhistul Panait Mușoiu (1864-1944). În mare măsură autodidact, el și-a stabilit ca țel în viață emanciparea societății românești, motiv pentru care a publicat prima traducere de la noi a „Manifestului Partidului Comunist” al lui Karl Marx și Friedrich Engels și a înființat „Revista Ideei” (1889). În colecția Cabinetului de Manuscrise de la Biblioteca Națională a României există un fond de corespondență ce îl are ca destinatar pe Panait Mușoiu. Documentele sunt interesante ca mărturii despre preocupările unui activist de extremă stânga în perioada de dinainte de 1945 în România. Ceea ce transpare din această corespondență este hărnicia, zelul lui Mușoiu, căci pentru socialiștii autentici, convingerile politice au fost o adevărată religie. De altfel, marxismul ar putea fi încadrat într-un fel de misticism al puterii politice. Procesul recuperării trecutului și vindecării rănilor sociale și morale pe care le-a cauzat regimul comunist trece prin conștientizarea faptului că, la origine, intențiile promotorilor schimbărilor sociale radicale erau onorabile.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a României, colecții speciale, Panait Mușoiu, scrisori, corespondență, regim comunist, socialism

Raluca Man. Biblioteca publică Choa Chu Kang, unică în Singapore

Utilizatorii bibliotecilor din nord-vestul Singapore au sărbătorit, în 27 octombrie 2021, redeschiderea bibliotecii publice Choa Chu Kang. Pe lângă o mare varietate de resurse bibliografice, biblioteca recent renovată este unică, fiind prima bibliotecă publică din Singapore cu accent pe durabilitate, dispunând de o grădină interioară, precum și de o vitrină hidroponică. Biblioteca Publică Choa Chu Kang este a șaptea bibliotecă de generație următoare, renovată, din cadrul unui plan mai amplu al Consiliului Bibliotecii Naționale din Singapore-Programul Bibliotecii și Arhive 2025 (LAB 25). Suprafața totală a Bibliotecii Publice Choa Chu Kang după renovare și extindere este de 3.000 m², ocupând etajele 4 și 5 din centrul comercial Lot One Shoppers', cu aproximativ 30% mai mare decât cea anterioară. Biblioteca s-a relansat cu tema *Reconnect with nature*, slogan pe care Consiliul Bibliotecii Naționale îl promovează în toate bibliotecile partenere ale programului LAB 25. Rolul bibliotecii publice Choa Chu Kang este de a veni în întâmpinarea nevoilor generale de

informare și de acordare ale comunității. Colecția cuprinde aproximativ 180.000 de resurse bibliografice, inclusiv materiale care tratează preponderent subiecte legate de natură, mediul înconjurător, durabilitate, stil de viață sustenabil. Utilizatorii pot folosi facilitățile disponibile în Zona de studiu și Zona Multimedia, independent de programul de funcționare a bibliotecii, prin simpla scanare a unui cod de bare înscris pe cardul de bibliotecă sau a codului QR, prin aplicația mobilă oferită de Consiliul Bibliotecii Naționale. Printre alte servicii, dotări și facilități se numără: posturi multimedia, instrumente digitale de învățare, fluxuri live ale naturii, casete de returnare a cărților, servicii de imprimare self-service, materiale educaționale, zone de lectură și povestiri, sistem de rezervare a locurilor, a stațiilor de lucru, a dulapurilor pentru depozitarea diverselor echipamente, programe de educație a utilizatorilor și de alfabetizare informațională, programe specifice vacanțelor școlare, ateliere și grupuri de lucru pe diverse teme, spații expoziționale.

Cuvinte-cheie: Singapore, Consiliul Bibliotecii Naționale, Biblioteca publică Choa Chu Kang, sustenabilitate, durabilitate, hidroponie

Mariana Vasile. Tudor Vladimirescu în creații poetice

Tudor Vladimirescu (1780-1821) a fost o figură emblematică pentru istoria Țării Românești, de la începutul secolului al XIX-lea, fiind conducătorul Revoluției de la 1821, al pandurilor și domn al Țării Românești. Intrată adânc, încă din zilele revoluției, în conștiința poporului prin fapta și jertfa sa, era firesc ca personalitatea lui Tudor Vladimirescu să impresioneze puternic pe creatorii de frumos, purtători și, transmițători de mesaj, deopotrivă. Revoluția de la 1821 și personalitatea conducătorului ei au putut fi reflectate în literatură și artă și au constituit „motiv” al numeroaselor creații poetice închinat acestui moment crucial al istoriei naționale a României. Personalitatea conducătorului Revoluției de la 1821 a fost sursă de inspirație pentru poezii, poeme ample, nuvele, romane, piese de teatru, scenarii după care s-au realizat filme pentru televiziune, scenarii radiofonice, precum și creații folclorice. Tudor Vladimirescu a fost figura centrală a Revoluției de la 1821 și pe care poporul l-a îndrăgit, l-a susținut și l-a aclamat ca pe conducătorul, deși pentru scurt timp, al Valahiei, sub numele de „domnul Tudor”. Sunt exemplificate câteva creații literare scrise de renumiți autori români, dintre care amintim: G.Dem. Teodorescu, Iancu Văcărescu, Gheorghe Hagi Toma Peșacov, călugărul Ghenadie Părvulescu, Ștefan Octavian Iosif, Vasile Voiculescu, Mihnea Gheorghiu, Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor.

Cuvinte-cheie: Tudor Vladimirescu, creații poetice, personalități istorice, Revoluția de la 1821, panduri

Robert Coravu. Recenzie: Gabriela Jurubiță. Publicațiile seriale științifice românești în cercetarea contemporană

Bazată pe o bibliografie consistentă, care conține peste 250 de titluri, propunând cititorilor nu doar o trecere în revistă a abordărilor teoretice ale subiectului ci și un studiu de caz în care investighează criteriile de calitate la care apelează editorii și autorii români de literatură științifică atunci când evaluează publicațiile seriale, cartea reprezintă o versiune actualizată și reorganizată a materialului din teza de doctorat *Evaluarea publicațiilor seriale științifice în cercetarea contemporană*, susținută în anul 2014. Autoarea își fructifică experiența și cunoștințele teoretice acumulate în cele aproape

două decenii de activitate în domeniu, fie că este vorba despre cea desfășurată în biblioteci universitare sau sau de cea de predare. Publicațiile seriale științifice au reprezentat încă de la apariția lor, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, cel mai rapid vehicul al cunoștințelor rezultate în urma procesului de cercetare. Era digitală le-a amplificat circulația, iar evoluția rețelilor de comunicare online a reprezentat un pas în plus în direcția accesibilizării. Publicate în format hibrid (tipărit și electronic) sau exclusiv electronic, articolele din publicațiile seriale științifice de astăzi se regăsesc în același timp în diverse baze de date, modalitățile de acces la conținutul lor multiplicându-se. Lucrarea recenzată constituie o binevenită sinteză care prezintă interes atât pentru bibliotecile universitare și de cercetare cât și pentru comunitatea autorilor români de literatură științifică, cei din urmă putând găsi în ea repere de înțelegere și orientare în universul documentării și publicării academice. Nu în ultimul rând, evident, ea își justifică utilitatea ca suport bibliografic pentru studenții din toate ciclurile de studiu universitar și postuniversitar de la specializările infodocumentare.

Cuvinte-cheie: publicații seriale științifice, cercetare contemporană, recenzie, Gabriela Jurubiță

Olimpia Mitric. Recenzie: Doru Bădără. Din istoria cărții și a tiparului românesc. Studii și materiale

Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I” a pus la dispoziția cititorilor interesați de domeniile istoriei cărții un impozant „volum bilanț” (848 pagini) ce poartă semnătura istoricului și bibliologului Doru Bădără, la împlinirea vârstei de 70 de ani. Reputat specialist în domeniul cărții vechi și al istoriei tiparului românesc, doctor în istoria medie a României, domnul Doru Bădără are o bogată activitate publicistică. Cuvântul înainte și Cuvântul din partea Editurii aparțin prietenului și fostului coleg de școală, profesorului univ. dr. Ionel Căndea. În volumul îngrijit de Niculae Ravici-Tătăranu, sunt reproduse 80 de articole și studii publicate între anii 1980-1919, în mare parte reprezentând textele comunicărilor susținute la diferite manifestări științifice și care au fost inițial tipărite în cunoscute periodice științifice. În general, subiectele i-au fost inspirate de bogatul fond de carte veche al Bibliotecii Centrale Universitare din București, unde domnul Bădără a lucrat fără întrerupere din anul 1972 și până în prezent; din 2001, ca șef al Biroului Bibliofilie. Manuscrise și Restaurare. Realizate cu binecunoscuta-i acribie științifică, articolele și studiile au fost grupate în zece capitole tematice: Istoria cărții și a tiparului românesc; Bibliofilie; Manuscrise; Bibliologie; Studii brăilene; Varia; Note; Recenzii; Prefețe; In memoriam. Se remarcă grija editorului de a imprima volumul în cele mai bune condiții grafice. Prin diversitatea temelor abordate cu mult profesionalism, în condițiile în care nu avem acces la multe periodice, volumul aniversar este binevenit în peisajul editorial românesc și poate constitui un model bun de urmat. Cuvinte-cheie: Doru Bădără, istoria cărții și a tiparului românesc, volum aniversar, recenzie

Corina Dovîncă. Information services and products before and after the pandemic - a summary radiograph

The transition from traditional to modern technologies, which proved to be much easier for the user, was not a sudden leap, but happened in time, during which the two features operated in a moderate parallel. The pandemic forced things, unbalancing this parallelism, producing functional synopses and putting the library at the end of a road, which, although it had been prepared to travel, it had planned for a longer run. The “silence” produced by the exclusive presence of users in the virtual environment generated a state of “unrest” inside the library. The Internet, the only proof of the expression of this institution, has become a reading room, a reference office, an amphitheater for conferences - all in one place, in a single environment, in which the library has managed to make itself heard, to continue to serve the user, to guide him in all this informational noise, to assist and guide him during searching or researching processes. The purpose of the article is to make known how one of the largest university libraries in Romania - “Carol I” Central University Library in Bucharest - went through the difficult time caused by the SARS-CoV-2 virus, managing to adapt its current services and products and even to propose new ones, in order to keep the interest of its users awake and to convince them that the library is a source of meeting their concrete needs. The presentation summarizes the reference services and products, in their adapted, technological version, in accordance with the new experiences.

Keywords: Central University Library “Carol I” Bucharest, pandemic, Covid-19, reference services, infodocumentary resources

Vlad Babei. Freedom behind bars: A brief description of the prison libraries (I)

The present article seeks to call attention to a deficiency within the library and information science research, highlighting the need of a multidisciplinary approach in dealing with the issue of prison libraries. The article touches upon various aspects related to this topic, such as the history, the functions and the relationships of prison libraries with their public counterparts, the roles of the librarians working in this environment and the struggles they have to face, as well as examples of projects and initiatives through which correctional libraries have succeeded not only in becoming a place of normality and intellectual freedom in a closed setting, but also in gaining international recognition due to their outstanding efforts. The data provided by this article - which is not and could not have been exhaustive - were summarized from sources pertaining to specialists from a variety of cultural backgrounds so as to provide an eclectic image of prison libraries, although readers will notice that the issues and prejudices these structures have to face are universal. As far as Romanian correctional libraries are concerned, the lack of relevant data makes it difficult to provide an overview of their current situation, but the author expresses his intention to research this issue in the near future. Meanwhile, the present article should be read as a preamble, which is intended to spotlight an overlooked research area. The article is structured in two parts. In the first part the following topics are addressed: introduction; brief history of the libraries in the penitentiary space; prison libraries from a global perspective - challenges and good practices.

Keywords: prison libraries, jails, prisoners, disadvantaged communities, education, library outreach programs

Daniela Carmen Sava. The importance of the ASTRA Association, reflected in the memory of some scholars of the time

There are sufficient reasons to be justified in appreciating that any honest attempt to present the history of Romanian culture in general, and Transylvanian culture in particular, cannot bypass or minimize the contribution, place and role of the prestigious institution known as the Transylvanian Association for Romanian Literature and the Culture of the Romanian People (ASTRA). Its constitution, in 1861, in Sibiu, marked a culmination of long and sustained preoccupations, in which official obstacles and material difficulties were faced, creating a bridge between the heroic generation of Transylvanian School scholars and those who had the joy of completing and living the great victory of the political and cultural union of Romanians, since 1918. Through his entire activity, through the objectives of his national emancipation program, based on humanistic, democratic and European Enlightenment principles, through its struggle for the affirmation of the Romanian nation, by attracting in this vast culturalizing work many scholars and generous supporters from all the provinces inhabited by Romanians, the Association was and manifested itself as a cultural society of all Romanians. 2021 marks 160 years of existence of the Association and we should bring gratitude and recognition to our forerunners who fought for a just and noble cause, for the establishment of ASTRA, which created the opportunity to establish the Central Library of the Association, and which subsequently transformed into the ASTRA Sibiu County Library, a prestigious cultural institution without which the Sibiu fortress could not function.

Keywords: ASTRA County Library Sibiu, cultural personalities, Transylvania, Transylvanian School, ASTRA Association, 160 years, anniversary

Elena Balog, Vasilica Șerban. The Annual Book Fair in Slobozia has reached its XXX edition

Libraries have always been considered part of the foundation of civilization and have played, over time, a very important role in the world progress of culture and technology. Living organism, in constant motion, completion, organization and relationship, Ialomița Public County Library “Ștefan Bănulescu” with the support of Ialomița County Council organizes, since 1991, book fairs with an annual frequency, an opportunity to evaluate recent activity and to meditate on perspectives. The organizers have made available to reading lovers, year after year, a whole month dedicated to books, bringing to the public, through numerous cultural actions, personalities from various fields of culture. The longest and longest-lived fair organized in the country, the Slobozia Fair, as it is also known in the cultural world, offers meetings with writers, publishers, book launches and presentations, and the most representative publishing houses in the country. Composed of distinct events, scheduled throughout October, in Slobozia and in different localities in Ialomița County, at the communal and city libraries, the book fairs enjoyed the presence of thousands of visitors and participants, always interesting and attractive, places where lovers of printed pages met, discussed debating important topics in the field of journalism and beyond. An important cultural, traditional, reference event for the county and national community, the Annual Book Fair in Slobozia, has reached its XXX edition this year.

Keywords: Ialomița Public County Library “Ștefan Bănulescu”, Annual Book Fair, anniversary edition, 30 years, anniversary

Cristina Marinescu. From the history of an idea in modern Romania. Letters to the Romanian socialist Panait Mușoiu

The communist period appears, in the context of our national history, as a real fracture. The economic disaster was less severe than the mutilation of consciences by a rigid doctrine, full of reductionist philosophical errors, brutally imposed by a government that institutionalized the lie. However, this does not mean that researching the history of leftist ideas in the Romanian space is not of interest, on the contrary, many traumatic aspects of socialist society and the mechanisms of resistance that have emerged explain the recent evolution. An interesting figure in the context of leftist ideas in Romania, forgotten today, was the socialist and anarchist Panait Mușoiu (1864-1944). Largely self-taught, he set as his goal in life the emancipation of Romanian society, which is why he published our first translation of the “Manifesto of the Communist Party” by Karl Marx and Friedrich Engels and founded “The Idea Journal” (1889). In the Manuscript Cabinet from the National Library of Romania there is a collection of letters whose recipient is Panait Mușoiu. The documents are interesting as testimonies about the concerns of an extreme left activist in the period before 1945 in Romania. What transpires from this correspondence is the diligence, the eagerness of Mușoiu, because for the authentic socialists, the political beliefs were a true religion. In fact, Marxism could be framed in a kind of mysticism of political power. The process of recovering the past and healing the social and moral wounds caused by the communist regime goes through the realization that, originally, the intentions of the promoters of radical social change were honorable.

Keywords: National Library of Romania, special collections, Panait Mușoiu, letters, correspondence, communist regime, socialism

Raluca Man. Choa Chu Kang Public Library, unique in Singapore

Northwest Singapore library users celebrated the reopening of the Choa Chu Kang Public Library on October 27, 2021. In addition to a wide variety of bibliographic resources, the recently renovated library is unique, being Singapore’s first public library with a focus on sustainability, with an indoor garden as well as a hydroponic showcase. Choa Chu Kang Public Library is the seventh and latest next-generation library, under National Library Board’s LAB25 (Libraries and Archives Blueprint 2025) plan. The total area of the Choa Chu Kang Public Library after renovation and expansion is 3,000sq m, occupying the 4th and 5th floors of Lot One Shoppers’ mall, about 30% larger than the previous one. The library was relaunched with the theme *Reconnect with nature*, a slogan that the National Library Board promotes in all partner libraries of the LAB 25 program. The role of the Choa Chu Kang public library is to meet the general information and leisure needs of the community. The collection includes approximately 180,000 bibliographic resources, including materials that deal mainly with topics related to nature, the environment, sustainability, sustainable lifestyle. Users can use the facilities available in the Study Area and the Multimedia Area, independent of the library’s

operating hours, by simply scanning a barcode written on the library card or the QR code, through the mobile application offered by the National Library Board. Other services and facilities include: multimedia stations, digital learning tools, live streams of nature, book return boxes, self-service printing services, educational materials, reading and story areas, seat reservation system, workstations, lockers for storing various equipment, user education and information literacy programs, school holidays specific programs, workshops and working groups on various topics, exhibition spaces.

Keywords: Singapore, National Library Board, Choa Chu Kang Public Library, sustainability, sustainable living, hydroponics

Mariana Vasile. Tudor Vladimirescu in poetic creations

Tudor Vladimirescu (1780-1821) was an emblematic figure for the history of Wallachia, from the beginning of the 19th century, being the leader of the Revolution of 1821, of the Pandurs and lord of Wallachia. Rooted in the consciousness of the people through his deed and sacrifice, since the days of the revolution, Tudor Vladimirescu's personality strongly impress the creators of beauty, bearers and messengers alike. The Revolution of 1821 and the personality of its leader have been reflected in literature and art and both of them were the "reason" for the many poetic creations dedicated to this crucial moment in the national history of Romania. The personality of the leader of the Revolution of 1821 was a source of inspiration for poems, extensive poems, short stories, novels, plays, screenplays for which films were made for television, radio screenplays, as well as folk creations. Tudor Vladimirescu was the central figure of the Revolution of 1821 and the people loved, supported and hailed him as the leader of Wallachia, even for a very short time, under the name of "Voivode Tudor". Some literary creations written by famous Romanian authors are exemplified, among which we mention: G.Dem. Teodorescu, Iancu Văcărescu, Gheorghe Hagi Toma Peșacov, the monk Ghenadie Pârvolescu, Ștefan Octavian Iosif, Vasile Voiculescu, Mihnea Gheorghiu, Adrian Păunescu, Corneliu Vadim Tudor.

Keywords: Tudor Vladimirescu, poetic creations, historical personalities, Wallachian uprising of 1821, Pandur militia

Robert Coravu. Book Review: Gabriela Jurubiță. Romanian scientific serial publications in contemporary research

Based on a consistent bibliography, containing over 250 titles, proposing to readers not only a review of the theoretical approaches of the subject but also a case study in which it investigates the quality criteria used by Romanian publishers and authors of scientific literature when evaluates serial publications, the book is an updated and reorganized version of the material from the doctoral thesis *Evaluation of scientific serial publications in contemporary research*, defended in 2014. The author uses her experience and theoretical knowledge accumulated in the almost two decades of activity in the field, whether it is the one carried out in university libraries or the teaching one. Scientific serial publications have been the fastest-growing vehicle of knowledge resulting from the research process since their publication in the second half of the seventeenth century. The digital age has increased their circulation, and the evolution of online communication networks has been an extra step towards

accessibility. Published in hybrid format (print and electronic) or exclusively electronically, articles in today's scientific serials are also found in various databases, and the ways to access their content are multiplying. The reviewed work is a welcome synthesis that is of interest both for university and research libraries and for the community of Romanian authors of scientific literature, the latter being able to find in it landmarks of understanding and guidance in the world of academic documentation and publication. Last but not least, it obviously justifies its usefulness as a bibliographic support for students in all cycles of undergraduate and postgraduate studies in infodocumentary specializations.

Keywords: scientific serial publications, contemporary research, review, Gabriela Jurubiță

Olimpia Mitric. Book Review: Doru Bădără. From the History of the Romanian Book and Printing. Studies and Materials

Istros Publishing House of the "Carol I" Museum of Brăila has made available to readers interested in the field of book history an imposing "comprehensive volume" (848 pages), bearing the signature of historian and bibliologist Doru Bădără, on the occasion of reaching the age of 70. Renowned specialist in the field of old books and the history of Romanian printing, PhD in the Middle History of Romania, Mr. Doru Bădără has a rich publishing activity. *The Foreword* and the *Word from the Publishing House* belong to the friend and former schoolmate, the university professor PhD Ionel Căndeia. In the volume edited by Niculae Ravici-Tătăranu, 80 articles and studies published between 1980-1919 are reproduced, mostly representing the texts of the papers presented at various scientific events which were initially printed in well-known scientific periodicals. In general, his subjects were inspired by the rich old book collection of the Central University Library in Bucharest, where Mr. Bădără has worked without interruption since 1972 and until now; since 2001, as head of the Bibliophilia Department. Manuscripts and Restoration. Created with his well-known scientific meticulousness, the articles and studies were grouped in ten thematic chapters: *The History of the Romanian Book and Printing; Bibliophily; Manuscripts; Bibliology; Brăila Studies; Vary; Notes; Reviews; Prefaces; In Memoriam*. The publisher's care to print the volume in the best graphic conditions is noticeable. Due to the diversity of topics approached with a lot of professionalism, given that we do not have access to many periodicals, the anniversary volume is welcome in the Romanian publishing landscape and can be a good model to follow.

Keywords: Doru Bădără, the history of the Romanian book and printing, anniversary volume, review

SUMMARY

HIGHLIGHTS ON LIBRARIANSHIP. LIBRARY GUIDELINES

Information services and products before and after the pandemic - a summary radiograph
Corina Dovîncă.....p. 1

ON ROMANIAN LIBRARIES

Freedom behind bars: A brief description of the prison libraries (I)

Vlad Babei.....p. 5

The importance of ASTRA Association, reflected in the memory of some scholars of the time

Daniela Carmen Sava.....p. 14

The Annual Book Fair in Slobozia has reached its XXX edition

Elena Balog, Vasilica Șerbanp. 18

CULTURAL HERITAGE

From the history of an idea in modern Romania. Letters to the Romanian socialist Panait Mușoiu

Cristina Marinescu.....p. 20

LIBRARY ABROAD

Choa Chu Kang Public Library, unique in Singapore

Raluca Man.....p. 23

GUTENBERG'S GALAXY

Tudor Vladimirescu in poetic creations

Mariana Vasile.....p. 30

Book Review: Gabriela Jurubiță. Romanian scientific serial publications in contemporary research, 2020

Robert Coravu.....p. 33

Book Review: Doru Bădără. From the History of the Romanian Book and Printing, 2019

Olimpia Mitric.....p. 35

BIBLIOTECA
NAȚIONALĂ
BNR
A ROMÂNIEI

IMPORTANT

Din anul 2019, periodicul apare doar online, pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, în secțiunea „Reviste BNR”. Pentru achiziționarea de numere deja apărute, plata se face în contul Bibliotecii Naționale a României: RO42TREZ7035009XXX014057, TREZORERIE sector 3, București, cod fiscal: 6312079 – București sau în numerar la casieria bibliotecii. Costul unui exemplar este de 12 lei. Persoană de contact: Alexandrina Gabor (tel.: 021.3142434/1033).

Începând cu anul editorial 2010, *Biblioteca: revistă de bibliologie și știința informării* este indexată pe platformele online EBSCO și ProQuest.

ISSN 2668-618X
ISSN-L 1220-3386

9 771220 338686

